

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

HISTORIE, VÝVOJ A POSLÁNÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V RÁMCI INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU

Diplomová práce

Autor: Bc. Karolína Ordáňová

Studijní program: Učitelství tělesné výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ a
ochrana obyvatelstva

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Olomouc 2022

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Bc. Karolína Ordáňová
Název práce: Historie, vývoj a poslání Policie České republiky v rámci integrovaného záchranného systému

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA
Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit
Rok obhajoby: 2022

Abstrakt:

Diplomová práce se zabývá historií, vývojem a posláním Policie České republiky v rámci integrovaného záchranného systému. Cílem práce je na základě literární rešerše popsat historii a vývoj složek Policie České republiky. Teoretická část obsahuje charakteristiku integrovaného záchranného systému a historii a vývoj bezpečnostních složek v Územním odboru Jeseník. Dále se práce zabývá vztahem občanů a policie, ať už v zahraničí nebo v České republice. Pozornost je zaměřena na zjištění, zdali tento vztah je převážně pozitivní a občané jsou se službami policie spokojeni nebo naopak negativní a spokojenost obyvatelstva absentuje buď z části nebo zcela. V praktické části je realizován výzkum, který se předmětnou problematikou zabývá. Vyhodnocení probíhalo na základě dotazníkového šetření na vzorku obyvatelstva, které deklarovalo místo svého trvalého pobytu v Olomouckém kraji. Výsledkem práce je zjištění, že většina obyvatel tohoto kraje má kladný vztah k Policii České republiky a také má jejich důvěru.

Klíčová slova:

Policie České republiky, četnictvo, policie, Jeseník, Olomouc, důvěra, spokojenost, veřejnost, služební poměr, integrovaný záchranný systém, obyvatelé, bezpečnost

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Bc. Karolína Ordáňová
Title: History, development and mission of the Police of the Czech Republic within the Integrated Rescue System

Supervisor: prof. Ing. Pavel Otřisal, Ph.D., MBA
Department: Department of Adapted Physical Activities
Year: 2022

Abstract:

The diploma thesis deals with the history, development and mission of the Police of the Czech Republic within the integrated rescue system. The aim of the thesis is to describe the history and development of the Police of the Czech Republic on the basis of a literature search. The theoretical part contains the characteristics of the integrated system and the history and development of security forces in the local department of Jeseník. The thesis also deals with the relationship between citizens and the police, whether abroad or in the Czech Republic. Attention is focused on finding out whether this relationship is mostly positive and citizens are satisfied or negative with the police services and the satisfaction of the population is either less or completely absent. The practical part is the research that deals with the subject. The evaluation was carried out on the basis of a questionnaire survey on a sample of the population, which declared their place of permanent residence in the Olomouc Region. The thesis is a finding that the majority of the population of this region has a positive attitude towards the Police of the Czech Republic and also has their trust.

Keywords:

Police of the Czech Republic, gendarmerie, police, Jeseník, Olomouc, trust, satisfaction, public, employment, integrated rescue system, inhabitants, safety

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pod vedením prof. Ing. Pavla Otřísala, Ph.D., MBA, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Jeseníku dne 21. června 2022

.....

Děkuji prof. Ing. Pavlu Otřísalovi, Ph.D., MBA za pomoc, vstřícnost, trpělivost a cenné rady, které mi poskytl při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat policejnímu oddělení Územního odboru Jeseník, které mi ochotně poskytlo informace ohledně historie bezpečnostních složek v okrese Jeseník.

OBSAH

Obsah	7
1 Úvod	9
2 Přehled poznatků	10
2.1 Policisté a četníci v českých zemích do roku 1945	10
2.1.1 Policie v dobách monarchie	10
2.1.2 Četnictvo v období monarchie	11
2.1.3 Policie Československé republiky	13
2.1.4 Československé četnictvo.....	14
2.1.5 Policisté a četníci v období protektorátu	19
2.2 Policie České republiky	19
2.2.1 Útvary Policie České republiky	20
2.2.2 Správní služba	21
2.2.3 Služba pořádkové policie	21
2.2.4 Služba železniční policie	23
2.2.5 Služební kynologie	23
2.2.6 Služební hipologie	24
2.2.7 Pyrotechnická služba	26
2.2.8 Oddělení speciálních potápěčských činností.....	26
2.2.9 Služba dopravní policie.....	27
2.2.10 Služba kriminální policie a vyšetřování.....	27
2.2.11 Kriminálně-technická a znalecká služba.....	28
2.2.12 Ochranná služba	29
2.2.13 Letecká služba	30
2.2.14 Služba rychlého nasazení.....	31
2.2.15 Služba cizinecké a pohraniční policie	32
2.2.16 Označení policejních dopravních prostředků.....	33
2.3 Příjímání řízení do služebního poměru Policie České republiky	35
2.4 Integrovaný záchranný systém	35
2.5 Historie a vývoj bezpečnostních složek v působnosti Územního odboru Jeseník	38
2.5.1 Činnost četnictva na Jesenicku v letech 1918–1928	38
2.5.2 Činnost státní policie na Jesenicku v letech 1936–1938	39

2.5.3	Rok 1938 na Jesenicku.....	40
2.5.4	Život po roce 1945.....	41
2.6	Policie a veřejnost.....	42
2.6.1	Spokojenost a důvěra veřejnosti v policii v zahraničí.....	42
2.6.2	Spokojenost a důvěra veřejnosti v policii v České republice.....	44
2.6.3	Zvláštní zdroje konfliktů v policejní činnosti	46
2.6.4	Vliv specifických determinantů na důvěru k policii.....	48
2.6.5	Psychologická doporučení pro jednání s agresorem.....	49
3	Cíle.....	50
3.1	Hlavní cíl.....	50
3.2	Dílčí cíle.....	50
3.3	Výzkumné otázky.....	50
4	Metodika	51
4.1	Výzkumný soubor	51
4.2	Metody sběru dat	51
4.3	Statistické zpracování dat.....	51
5	Výsledky.....	53
5.1	Spokojenost obyvatel Olomouckého kraje s výkonem služby Policie České republiky.....	53
5.2	Porovnání výsledků obyvatel Jesenického a Olomouckého okresu	68
6	Diskuse	76
6.1	Jsou obyvatelé Olomouckého kraje spokojeni s výkonem služby Policie České republiky?.....	76
6.2	Jak vnímají tyto služby obyvatelé Jesenicka a Olomoucka?	77
7	Závěry	79
8	Souhrn	80
9	Summary	81
10	Referenční seznam	82
11	Přílohy.....	89

1 ÚVOD

Již po několik generací máme v naší rodině vždy alespoň jednoho příslušníka, který sloužil u ozbrojených bezpečnostních složek. Pomáhal své vlasti. Po generace se v naší rodině předávají informace ohledně mužské linie mých předků, kteří bojovali již v první světové válce. Také děda byl pomocníkem pohraniční stráže ve Zlatých Horách a moji tři strejdové pracovali u Armády České republiky (AČR) s hodností majora. Otec pracoval u pohraniční stráže ve Zlatých Horách a následně u Policie České republiky v Územním odboru Jeseník, kde nyní pracuje můj bratr. I já bych chtěla nastoupit do služebního poměru k Policii České republiky a tím pokračovat v rodinné tradici. Toto je jeden z důvodů, proč jsem si vybrala diplomovou práci, která se věnuje policejnímu tématu. Zároveň by mi tato práce mohla přinést nové poznatky a vědomosti, které bych mohla v budoucnosti využít a s kterými budu moci také pracovat.

S vývojem techniky a větší vynalézavostí dnešních pachatelů je bezpečnost občanů a jejich majetků více v ohrožení, než tomu bylo dříve. Pachatelé jsou vycytrali a všemi možnými způsoby se snaží obejít zákon a pravidla, a tím dosáhnout svého cíle, nehledě na následky. Avšak činnost policie a jejich technika také dosáhla určitého pokroku, čímž se snaží tyto jedince a jejich plány eliminovat s cílem zajistit dostatečnou bezpečnost svým občanům. Aby dominovala spokojenost občanů se službami policie, musí u nich převládat pocit jistoty a bezpečí, ať už v místě bydliště nebo kdekoli mimo domov. A toto je jedním z hlavních úkolů nejen Policie České republiky, ale také každé bezpečnostní složky kterékoliv země, která má v popisu práce chránit svůj stát vůči vnějším vlivům, ale také udržovat pořádek uvnitř státu.

Tato diplomová práce je zaměřena na historický vývoj a poslání Policie České republiky a na charakteristiku vnímání této bezpečnostní složky v rámci veřejnosti. Dále jsou zde popsány jednotlivé složky Policie České republiky a jejich úloha při řešení krizových situací. Jedna kapitola je věnována historii a vývoji bezpečnostních složek na území okresu Jeseník. V teoretické části práce je zmíněna také spokojenost obyvatel se službami bezpečnostních složek v zahraničí a rovněž i v České republice. Konkrétně jsou zde zaznamenány výzkumy, které byly prováděny ve Středočeském kraji.

Praktická část vycházela z poznatků uvedených v teoretické části a pomocí anketního šetření realizovaného elektronickou formou v podobě dotazníku bylo zhodnoceno vnímání služeb, které Policie České republiky poskytuje svým občanům na území Olomouckého kraje. Následně byla věnována kapitola porovnání této problematiky v okrese Jeseník a okrese Olomouc.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Policisté a četníci v českých zemích do roku 1945

Od dob habsburské monarchie do roku 1945 působily v našich zemích dva bezpečnostní sbory. Prvním z nich byla policie. V době monarchie byla označována jako státní policie nebo vojenský policejní sbor strážní. V období Československé republiky byla nazývána jako sbor uniformované a neuniformované stráže bezpečnosti. Policie se dále členila na policii státní, obecní a komunální (Vokuš, 2010). Obecní policie měla dle svého určení vyloženě lokální charakter a vyskytovala se spíše v menších městech. Oproti tomu policie státní byla zpravidla ve větších a význačnějších městech (Schelle, 1993).

Druhým bezpečnostním sborem bylo četnictvo (Spurný, 2013). Četnictvo bylo vojenským organizovaným strážním sborem, který na celém území státu udržoval veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost. Příslušníci četnictva vykonávali službu výhradně ve stejnokrojích (Vokuš, 2010).

Zatímco v dobách působení policejního i četnického sboru, se daly na první pohled tyto dvě složky od sebe odlišit. V dnešní době již tomu tak není. Odlišovali se hlavně svým stejnokrojem, který byl pro sbor typický. Policejní sbory používaly na stejnokroj tmavomodrou či černou barvu. Četnictvo spíše preferovalo barvu zelenou (Spurný, 2013).

2.1.1 Policie v dobách monarchie

Pojem „policie“ byl dlouho chápán jako drobná městská správa. Plné používání tohoto pojmu se objevilo až v druhé polovině 18. století (Slušný, 2006), kdy se jednalo o organizovaný orgán státních úředníků ve městě, obci nebo okrese, jehož konkrétními povinnostmi jsou udržování pořádku, prevence a odhalování trestné činnosti a prosazování zákonů (Lee, 2014).

Počátky policejního sboru sahají až do roku 1754, kdy císařovna Marie Terezie zřídila úřad policejních komisařů ve Vídni. Následně byl změněn v roce 1772 císařem Josefem II. na policejní ředitelství. V roce 1784 byla zřízena další policejní ředitelství, a to na území pozdější Československé republiky, konkrétně v Praze, Brně a Bratislavě. Zároveň bylo zřízeno i policejní komisařství v Olomouci (Spurný, 2013).

Samotná kriminální služba začala vznikat až začátkem 19. století, kdy se oddělovalo řízení policie od soudů. V jeho čele stál policejní rada a kriminální činnost se dělila podle druhů trestných činů: vraždy a ublížení na zdraví, krádeže a vloupání, padělání, zpronevěra atd. Za každý obor činnosti odpovídal jeden kapitán. Na kriminálním oddělení byla zřízená kriminalistická laboratoř a centrální kartotéka.

Zvláště silné postavení získala policie v letech 1815-1859, kdy byla akceptována idea policejního státu. Zákoníky znaly tresty smrti, tělesné tresty, pokuty, morální tresty (pokání) a tresty na svobodě. Od roku 1852 byl zaveden i trest vězení, pro odsouzence do jednoho roku, vykonávan ve věznicích okresního soudu. Tresty nad jeden rok se vykonávaly ve věznicích krajských a zemských soudů. Z nejznámějších věznic na konci 19. století můžeme uvést Prahu (Pankrác), Bory u Plzně, Kartouzy u Jičína nebo ženskou věznici v Řepích u Prahy. Od roku 1872 byly věznice vybaveny také samotkami. Cely pro zadržené se nacházely na všech policejních stanicích. Odtud byli následně odvedeni do soudních věznic. Podle nařízení vydaného roku 1857 měl policejní soudce právo udělit odsouzenému za menší přestupky pokutu v rozmezí od jednoho až sto zlatých nebo ho uvěznit na dobu šest až čtrnáct dnů (Slušný, 2006).

Policie se z hlediska vnitřní organizace dělila na polici uniformovanou a polici neuniformovanou (tajnou) (Spurný, 2013). Příslušníci uniformované policie plnili úkoly pořádkové a dopravní policie a příslušníci neuniformované policie vykonávali úkoly pátrací a vyšetřovací služby (Vokuš, 2010). V případě nutnosti uniformovaná policie také pomáhala při řešení případů tajné policie. Postrachem občanů byla zejména tajná policie. Jelikož nenosila rozeznávací odznak, mohla se snadno dostat kamkoliv potřebovala. Pro tajnou policii neexistovaly hranice oprávnění. V dobách monarchie měla policie dvě hlavní náplně činnosti. Prvním úkolem byla ochrana státu a státního pořádku. Tady se činnost zaměřovala proti případným utajovaným pokusům o státní převrat a o pokusy o svržení daného společenského uspořádání. Tento úkol měla v popisu práce spíše tajná policie a její agenti. Teprve druhořadým úkolem policie byla ochrana jednotlivých osob a jejich majetku.

Strážník policejní služby nemusel ovládat zákony a předpisy v takovém rozsahu jako četník. Jelikož své provinilce předvedl před svého představeného a ten měl všechny zákony a nařízení na úřadě k dispozici. Avšak četník musel být znalý veškerých platných zákonů a předpisů.

Policie si na rozdíl od četnictva ponechala svou jízdní složku. Ta byla využívána zejména při pouličních nepokojích či různých demonstracích. Jízdní policie však byla využívána také jako individuální hlídka (Spurný, 2013).

2.1.2 Četnictvo v období monarchie

První četnický pluk byl vytvořen v Lombardii před rokem 1815. Četnictvo plnilo v době míru bezpečnostní funkci s přihlédnutím k potřebám civilní správy. Byl vytvořen nový nadřizený orgán četnického pluku – generální inspektor, který sídlil i se svým štábem v Miláně (Spurný, 2013). Na jaře roku 1849 po obsazení části Uherska rakouskou armádou, byl na obsazeném území

vytvořen první četnický pluk, což byl první krok k rozšíření četnictva (Slušný, 2006). Následující rok bylo četnictvo definováno jako vojenský strážný sbor (Spurný, 2013).

Mezi jejich hlavní úkoly patřilo udržování veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku a klidu, stíhání přestupků a kontrola dodržování úředních nařízení. Dále prováděli zpravodajskou činnost, kontrolovali spolehlivost úředníků, politické smýšlení obyvatelstva a vykonávali cenzuru nejrůznějších písemností. Četnictvo se stalo součástí armády s podřízeností ministerstvu války. V jistých situacích bylo podřízené také ministerstvu vnitra (Janák, 1989).

V této době pracovalo u četnictva na území monarchie kolem 19 000 mužů. Vzniklo také 16 četnických pluků, z toho dva na českém území. V Čechách byl pluk s pořadovým číslem 2 a na Moravě a ve Slezsku pluk s pořadovým číslem 3. Avšak v roce 1860 došlo k redukci početních stavů a u četnictva zůstalo pouze 8 000 mužů. Snížil se také počet pluků z 16 na 10 (Spurný, 2013). V českých zemích zůstal pouze pluk s pořadovým číslem 2, který měl své sídlo v Praze (Janák, 1989). Každý pluk se dělil na křídla, ta na čety a ty dále na stanice. Na začátku roku 1866 byly zrušeny všechny pluky a místo nich vznikla jednotlivá zemská četnická velitelství (Spurný, 2013). V roce 1867 bylo na základě královského nařízení četnictvo zrušeno a k jeho obnově v Uhersku došlo až roku 1881 (Slušný, 2006).

Četník měl široké možnosti použití zbraně: když ho pachatel napadl nebo urazil, po výzvě neupustil zbraň, odmítl opustit svůj úkryt, kladl odpor nebo se snažil o útěk. Při zákroku používali četníci všechny své zbraně – bodák, šavli a pušku (Slušný, 2006). Šavli pouze k seku nebo výjimečně k bodnutí. Bodák nasazený na pušce sloužil k bodání. Puška mohla být použita pouze ke střelbě. Jen ve výjimečných případech mohla být použita pažba zbraně k úderu (Spurný, 2013). Při zákroku se puška mohla použít pouze v případě, že je pachatel vzdálený minimálně 3-4 metry. Pokud se pachatel přiblížil na méně než 3 metry, četník mohl použít pouze služební šavli (Spurný, 2013). Pokud byl podezřelý jednou zraněn četnickou zbraní, již na něm nemohlo být použité další násilí. Každé použití zbraně muselo být hlášeno na velitelství. Při usmrcení či těžkém zranění vedl vyšetřování vojenský soud (Slušný, 2006). K výzbroji každého četníka patřila také pouta a zápisník. Revolvery a pistole měli ve výbavě pouze důstojníci a vyšší poddůstojníci (Moudrý & Šach, 2009).

Při obchůzkách měli četníci povinnost prohledávat šterkoviny, pískové jámy, lesy a jiné možné skrýše. Měli za úkol se pohybovat spíše po méně frekventovaných cestách a v případě nalezení podezřelé osoby byli oprávněni ji vyzvat k předložení dokladů (Spurný, 2013). Občané monarchie měli z příslušníků četnictva strach. Tento všeobecný názor přetrvával v českých zemích i přes období první světové války, kdy četnictvo podporovalo Rakousko-Uhersko (Moudrý & Šach, 2009).

Četníkem se mohl stát pouze uherský občan, často Maďar, trestně a mravně zachovalý a vysoký nejméně 163 centimetrů. Musel umět číst, psát a počítat. Nejkratší služební poměr trval 3 roky. Adept před nástupem do služby musel projít šestiměsíční zkušební lhůtou, složit závěrečné zkoušky a následně získat definitivu. Skutečným četníkem se mohl stát až po složení závěrečné zkoušky, přičemž získal hodnost desátníka. Dalšího služebního postupu mohl dosáhnout pouze po složení poddůstojnických zkoušek, kdy se postupně mohl stát velitelem stráže, strážvedoucím, strážmistrem a okresním strážmistrem. Po složení důstojnických zkoušek se mohl stát následně praporčíkem, poručíkem, plukovníkem, a dokonce i generálem.

Přelom 19. a 20. století přinesl nové organizační prvky. Například v roce 1909 vznikl první oddíl vysokohorského četnictva, v roce 1919 začal chov služebních psů, otevřela se první místní kriminální a pátrací oddělení, služebny silniční kontroly a organizovaly se první kurzy (Slušný, 2006).

2.1.3 Policie Československé republiky

Na území Československé republiky byla státní policie plně organizovaná v průběhu druhé poloviny 20. let minulého století. Státní policejní úřady vykonávaly funkce policie správní a úkoly policie kriminální. Mezi jejich povinnosti patřilo pečovat o veřejnou bezpečnost a vnitřní klid, udržovat veřejný řád, vést v patrnosti cizince a starat se o bezpečnost osob a majetku. Kdykoliv uznala vláda za vhodné, mohla tyto úřady zrušit. Plnění těchto úkolů by přešlo zpět na obec (Spurný, 2013).

Označení „policista“ se ve dvacátých letech minulého století neužívalo (až od roku 1938) a používal se pojem „strážník“. Oficiální názvy pro policejní sbory zněly Sbor uniformované stráže bezpečnosti (SUSB), který vykonával policejní službu správní a pořádkovou a Sbor neuniformované stráže bezpečnosti (SNSB), který plnil úkoly kriminální policie SUSB vykonávali službu zpravidla ve služebním oděvu – uniformě stanovené služebním předpisem. Kdežto SNSB vykonávali službu v civilním oděvu. Svou příslušnost ke sboru prokazovali služební legitimací s fotografií a odznakem v národních barvách s malým státním znakem, který si připevňoval na oděv (Policie ČR, 2021).

Služební řád a rozdělení sborů určovaly vnitřní předpisy. Stanovovaly zásady užívání zbraní, služebního oděvu, pomůcek potřebných pro výkon služby i způsob, jak tyto pomůcky opatřit. Stanovovaly také podmínky pro přijetí do služebního poměru, podmínky výcviku a školení členů (Spurný, 2013). Členové sboru se dělili na úředníky a gážisty mimo hodnostní třídy. Úředníkům příslušel zejména dozor, vedení služby, kontrolu a pečovali o řádné vyškolení mužstva (Policie ČR, 2021). Mezi povinnosti gážistů mimo hodnostní třídu patřilo chránění

bezpečnosti osob a majetku, konání hlídek, zatýkání stíhaných osob, přísné zachování disciplíny a bezpodmínečné poslušnosti a úcty k představeným. Dále museli udržovat tajemství, a to i mimo službu. Dokonce i když jejich služební poměr skončil. Vždy museli být nestranní a museli stát na straně spravedlnosti. Gážista nemohl bez povolení služebního úřadu vykonávat službu pro soukromé osoby nebo mít vedlejší pracovní poměr.

Při neuposlechnutí nebo nesplnění příkazu nadřízeného docházelo k pořádkovým trestům, mezi které patřila ústní výstraha, peněžní pokuta do výše 20 % měsíčního služebního příjmu nebo pořádková pokuta s výhrůzkou disciplinárního řízení. Pořádkové tresty ukládal přednosta osobního úřadu. Dále mohly být uděleny disciplinární tresty, mezi které patřila písemná důtka, vyloučení z postupu do vyšších platů, snížení hodnostního stupně, snížení služebního příjmu (maximálně na 3 roky), přeložení na odpočinek s menším výslužným či dokonce propuštění. Gážista mohl i dobrovolně odejít ze služebního poměru, avšak až po měsíci od podání žádosti a ztratil tím veškeré nároky, které z poměru plynuly. K penzionování gážisty docházelo buď z úřední povinnosti, nebo na základně jim podané a řádně odůvodněné žádosti. Tím mu náležely všechny požitky spojené s odchodem do důchodu. Jedním z požitků byl strážní příspěvek. Za zmínku stojí skutečnost, že u SUSB byl příspěvek 1 800 Kč a u SNSB 1 440 Kč ročně. Další výhodou penzistů bylo to, že veškeré náklady na léčbu byly hrazeny z tak zvané státní pokladny.

V roce 1936 se po právní úpravě již nehovořilo o Sborech uniformované a neuniformované strážě bezpečnosti, avšak o policejních strážních sborech. Podstata oprávnění a povinnosti příslušníků policejního sboru zůstala stejná, ale došlo ke změně v oblasti ukládání pokut na místě. Policisté i státní policejní úřady mohli při přistižení pachatele při činu, vystavit peněžní pokutu a ihned vyžadovat její zaplacení. Tyto peněžní pokuty nemohly překročit částku 300 korun a nemohly být uděleny pachateli, který se dopustil přestupku zároveň s trestnou činností. Pokuta byla na místě vyhotovena ve třech exemplářích. První vyhotovení obdržel potrestaný, druhé bylo odvedeno s vybranou částkou příslušnému úřadu a třetí zůstalo v pokutovém bloku. Pokud nebyl přistižený pachatel ochoten pokutu zaplatit, byl oznámen příslušnému úřadu. V případě, kdy pachatel chtěl zaplatit pokutu, ale neměl dostatek prostředků, byl mu vyhotoven příkaz s uvedenými údaji kdy a kde má pokutu zaplatit. Nebyla-li pokuta zaplacená ve stanovené lhůtě, nastoupilo řádné trestné řízení (Spurný, 2013).

2.1.4 Československé četnictvo

Na území Československé republiky plnilo četnictvo svou povinnost od roku 1918. Po vzniku samostatného československého státu se jako první přihlásilo do služby četnictvo v českých zemích. Na slovenském území to bylo komplikovanější, jelikož převážná část četnického

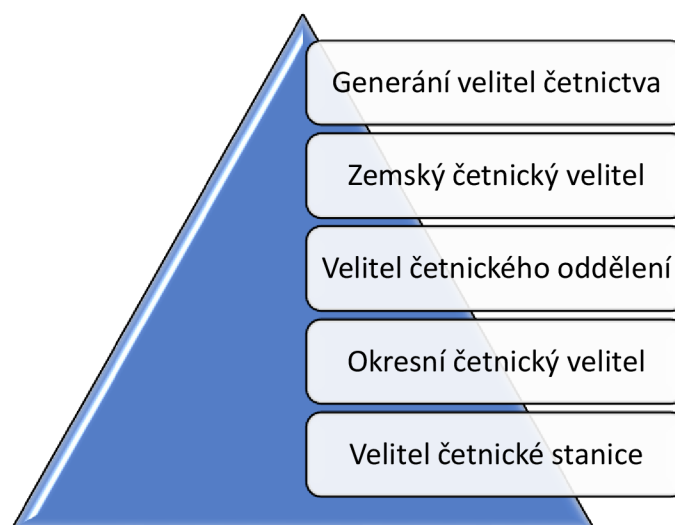
personálu bylo maďarské národnosti a ti po vyhlášení republiky stanice opustili. Proto četníci z českých zemí doplňovali stavy četnických sborů na území slovenském. Na území českých zemích bylo četnictvo od 29. října 1918 podřízeno Národnímu výboru (Spurný, 2013). Od 27. listopadu 1918 však bylo četnictvo definitivně podřízeno ministerstvu vnitra (Janák, Hledíková, 1989). Oddělení ministerstva řídila všechny osobní, právní, hospodářské, politické a administrativní záležitosti četnictva. Dále rozhodovalo o podrobné organizaci, výcviku, výkonu služby a o početních stavech četníků (Macek & Uhlíř, 1999).

Četníci byli vysíláni pravidelně na vojenská cvičení. Těchto cvičení se účastnili četníci, kteří s přihlédnutím k věku byli jinak povinni vojenským cvičením podle branného zákona. Při válečném stavu byla část četnictva povolána k polní bezpečnostní službě pod přímé vojenské velení (Policie ČR, 2021). Četníkům bylo také dle nařízení zakázáno navštěvovat hostince, výčepy a kavárny za účelem jídla, pití či zábavy. Tyto objekty mohli navštívit pouze v případě šetření (Spurný, 2013).

Všechny příkazy, které četnictvo obdrželo, bylo povinno ihned vykonat a současně se zdržet jakýchkoliv komentářů a posuzování rozkazů. Neuposlechnout příkaz mohli četníci pouze tehdy, když se přičil četnickým povinnostem, byl v rozporu se zájmy státu nebo trestním zákonem. V tomto případě byl četník povinen ihned nahlásit danou situaci svému představenému. Za obsah příkazu byl odpovědný úřad, který příkaz četnictvu vydal (Policie ČR, 2021).

Obrázek 1

Základní hierarchie řízení v četnictvu

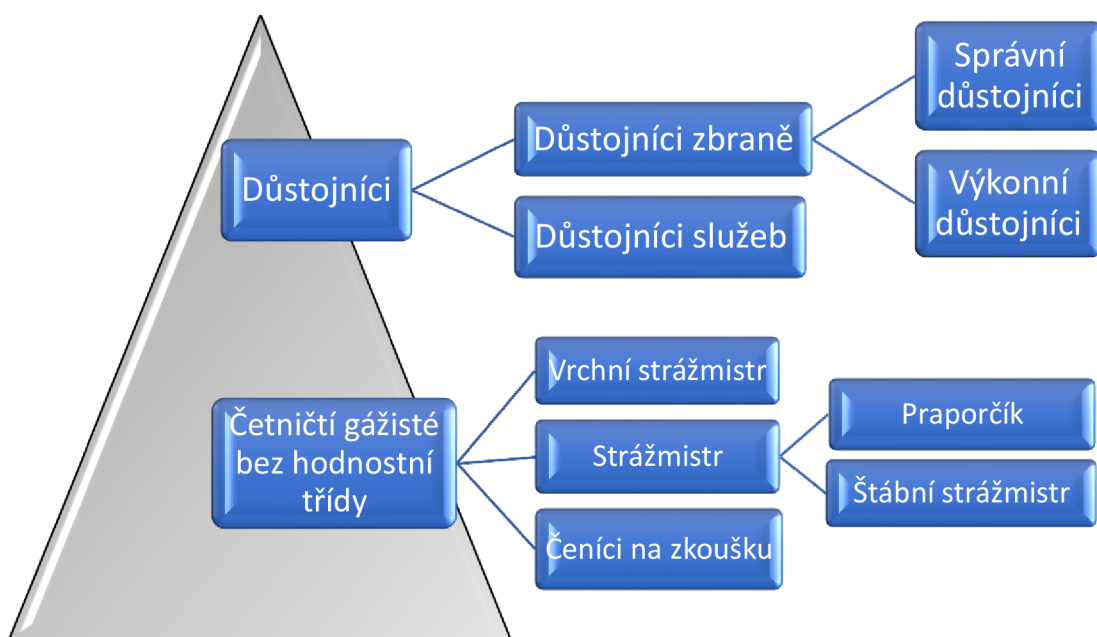
- Generální velitel četnictva – velel veškerému četnictvu, kontroloval jejich kázeň a morálku, odpovídal za výcvik útvaru, zpracovával návrhy na povýšení,

povolování sňatků a penzionování důstojníků, prováděl inspekční kontroly, podléhal ministru vnitra

- Zemský četnický velitel – velel veškerému četnictvu v rámci konkrétní země, hlavním předpokladem pro tuto funkci bylo umění vzbudit a udržovat u velitelství dobrého ducha, smysl pro povinnost, horlivost a ctižádostivost (Macek, Uhlíř, 1999).
- Velitel četnického oddělení – velel důstojníkům a mužstvu na podřízených okresních četnických velitelstvích (Spurný, 2013).
- Okresní četnický velitel – velel personálu četnických stanic ve své působnosti, zajímal se také o mimoslužební chování četníků a velitelů stanic (Macek, Uhlíř, 1999).
- Velitel četnické stanice – velel četníkům na stanici, kterou vedl, co nejčastěji byl nasazován ve službě se svými podřízenými, aby vypožoroval jejich pracovní schopnosti, hlídal výzbroj a výstroj svého mužstva (Speychal, 2002).

Obrázek 2

Četnické hodnostní skupiny

Důstojníci se členili na četnické důstojníky zbraně a služeb. Důstojníci zbraně se dále dělili na důstojníky správní, kteří byli výhradně představenými podřízeného četnictva, a výkonné, kteří byli představenými podřízeného četnictva, ale také museli vykonávat pravidelnou bezpečnostní službu. Ve sboru četnických gážistů bez hodnostní třídy byly zavedeny tři skupiny hodností. První skupinou byli četníci na zkoušku, takzvané mužstvo. Dále strážmistři (strážmistr, štábní

strážmistr a praporčík) a nakonec vrchní strážmistři. Strážmistři i vrchní strážmistři se dále dělili na strážmistry zbraní a služeb. Na strážmistra byl povýšen četník na zkoušku. Na štábní strážmistry byli povýšeni strážmistři, kteří odsloužili ve sboru 10 let a úspěšně absolvovali četnickou hodnostní školu. Na hodnost praporčíka mohl být povýšen štábní strážmistr, který s dobrým prospěchem absolvovat četnickou hodnostní školu a odsloužil 10 let ve výkonné službě. Na vrchního strážmistra mohl být povýšen praporčík, kterého ustanoví velitel stanice. Praporčíky a vrchní strážmistry mohlo povyšovat pouze ministerstvo vnitra (Spurný, 2013).

V roce 1928 vydalo ministerstvo vnitra nový právní předpis s instrukcemi pro četnické školy. Výcvik měl pevně stanovené náležitosti a bylo předepsáno, kdo se jej mohl zúčastnit. Nejdůležitějšími pomůckami, které tvořily základ výuky, byl zákon o četnictvu, trestní zákon a četnický služební řád (Fara, 2002). Kromě klasických oblastí nutných pro výkon služby byly vyučovány předměty jako je kriminální antropologie (studie zločinců), kriminalistika (poznatky z vyšetřování využívané k charakteristice pachatele), kriminologie (věda o kriminalitě), kriminální sociologie (teorie příčin kriminality) a statistika, penologie (zabývá se výkonem trestu) nebo také kriminální politika (Pešek, 1997). V roce 1929 byla zřízena Všeobecná kriminální ústředna s celostátní působností. Vedla evidenci zločinců, poskytovala pomoc při identifikaci mrtvol či při stíhání zločinců, pátrala po nezvěstných osobách a měla na starost výcvik bezpečnostních orgánů v organizaci pátrání (Policie ČR, 2022a).

Od roku 1933 již neexistovaly pouze klasické četnické stanice, ale začaly se zakládat i četnické pátrací stanice (ČPS). Tyto stanice byly vybaveny dopravními prostředky (motorovými koly, následně automobily), fotografickým přístrojem a soupravou daktyloskopických pomůcek. K ČPS byl jako pomocná síla zařazen také vůdce služebního psa (psovod). Pokud se stalo, že na místo činu dorazil velitel četnické stanice i velitel četnické pátrací stanice, velení převzal ten, který je služebně starší. Početní stav u četnické pátrací stanice byl předepsán na výši 11 mužů a mohl se měnit pouze v nezbytných případech (Spurný, 2013).

Četnické pátrací stanice měly ve své kompetenci pátrání po pachatelích větších trestných činů. Jejich základním úkolem bylo zajištění zvýšené ochrany veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku (Bohatá, 1978). Dále také zajišťování preventivní bezpečnosti, vedení evidence spáchaných trestných činů a evidence potulných cikánů ve vlastním obvodu stanice a provádění preventivních objížděk v obvodu jejich působnosti (motorovým kolem nebo automobilem). Ve výjimečných případech vypomáhali na místní stanici (Ševčík, 1935).

Četnické pohotovostní oddíly (ČPO) byly zřizovány postupně od roku 1933. Tento oddíl měl za úkol podporovat a doplňovat služební činnost četnických stanic v příkázaném obvodu. ČPO nikdy neprováděly zákroky samostatně. Oddíly podléhaly politickým úřadům a při výkonu služby se řídily pokyny okresního úřadu. Do ČPO byly zařazováni výhradně četníci na zkoušku

(Spurný, 2013). V roce 1937 bylo 31 četnických pohotovostních oddílů s průměrným počtem 25 mužů a byly rozmístěny po celé Československé republice. ČPO byly vybaveny motocykly, automobily a autobusy, při potřebě převezení více četníků naráz.

V roce 1935 se začaly zřizovat i četnické silniční kontrolní stanice (ČSKS), jako důsledek rozvoje motorizace. Jejich úkolem bylo co nejčastější hlídkování v příkázaném služebním obvodu motorovým vozidlem, kde také dohlížely na dodržování předpisů upravujících dopravu na silnicích. Jejich pozornost byla věnována ve dne i v noci jak státním silnicím, tak silnicím okresním. Při hlídkování se museli zastavit na každé četnické stanici, jenž byla v jejich obvodu projížďení a vyznačit jejich přítomnost ve staniční knize. V případě nehody byly povinni poskytnout první pomoc a zraněné osoby dopravit k lékaři, nebo lékaře k místě nehody (Bohatá, 1978). ČSKS byly vybaveny signálním zařízením, mezi které patřila siréna a návěstka. Tehdejší siréna byla složena ze tří elektrických houkaček různého ladění, které houkaly v krátkých intervalech postupně za sebou a byla využívána pouze k zastavení provozu. Návěstkou byl ruční terč kruhového tvaru opatřený držadlem. Terč byl červené barvy a v horní části měl nápis „kontrola“ a ve spodní části nápis „stop“. V případě snížené viditelnosti byl terč podsvícen žárovkou. V případě zastavení vozidla bylo provedeno vztyčení návěstky, případně vstoupení četníka se vztyčenou pravou rukou do jízdního pruhu. V případě snížené viditelnosti četníci používali ruční elektrickou svítilnu, se kterou dávali vozidlům signál k zastavení krouživým pohybem ruky (Spurný, 2013).

Ve stejný rok jako ČSKS byly zřízeny i četnické letecké hlídky (ČLH). Důvodem byla potřeba zajištění svrchovanosti vzdušného prostoru nad územím Československé republiky (Bohatá, 1978). Ty měly na starost dohled na dodržování všech zákonů a mezinárodních smluv v oblasti letectví a ochranu vzdušného prostoru nad státním územím. Vypomáhaly při pátrání po nebezpečných pachatelích a zjišťování příčin leteckých nehod. Jejich pomoc byla také důležitá při živelních pohromách a leteckých haváriích. ČLH v době zřízení působily na letištích v Chebu, Hradci Králové, Benešově u Opavy, Liberci a Bratislavě.

Četníci měli možnost ubytování v četnických kasárnách, které měly funkci i kancelářskou. Kasárny byly zpravidla zřizovány, pokud byla možnost, ve středu obce a poblíž hlavních cest a nesměly se zřizovat v budovách, kde se provozovala hostinská nebo výčepnická živnost. V kasárnách byl přísně vyžadován pořádek. Místnosti se museli každý den uklízet a větrat a od 22 hodin byl noční klid (Spurný, 2013).

2.1.5 Policisté a četníci v období protektorátu

Ke konci války se naprostá většina policistů i četníků aktivně zapojila do otevřeného boje proti okupační moci. Jelikož v roce 1939 převzaly udržování veřejného pořádku německé orgány, docházelo k postupnému propouštění četníků a policistů ze služeb. Jelikož Německo poskytovalo protektorátu vojenskou ochranu, byla následně rozpuštěna i československá armáda, která do té doby doplňovala svými déle sloužícími poddůstojníky policii a četnictvo (Kalista, 1992). Tento stav vedl k tomu, že protektorátní bezpečnostní složky (protektorátní četnictvo, vládní a obecní policie) se potýkaly s personálními problémy. Vzhledem k tomu vydal v roce 1942 Generální velitel policie v protektorátu rozkaz o zřízení dvou praporů uniformované protektorátní policie v Olomouci a Mladé Boleslavi. Oba prapory plnily také funkci policejních škol, kde se připravovali zároveň četníci i policisté. U těchto praporů došlo ke změně stejnokroje „poněmčením“, což znamenalo přizpůsobení výložek na límcích a ramenních páskách německému vzoru. V roce 1944 přestali policisté používat typické límcové výložky s hodnostním značením a byly nahrazeny hodnostním značením na ramenních páskách (Spurný, 2013).

2.2 Policie České republiky

V roce 1945 došlo ke sjednocení bezpečnostní služby, kdy byl na bázi četnictva zřízen Sbor národní bezpečnosti (SNB). Do tohoto sboru byly začleněny i složky státní policie a následně i komunální policie. Sbor národní bezpečnosti se skládal ze dvou složek, a to z Veřejné bezpečnosti (VB) a Státní bezpečnosti (StB) (Šteinbach, 2016). Sbor národní bezpečnosti, který měl ze všech souborů nejširší oblast působnosti, se v průběhu roku 1991 rozpadl na několik bezpečnostních sborů, mezi nimiž byla i Policie České republiky nebo Federální bezpečnostní informační služba. Dne 21. června 1991 schválila Česká národní rada první zákon o Policii České republiky a tento den slaví policisté jako Den Policie ČR (Šteinbach, 2021).

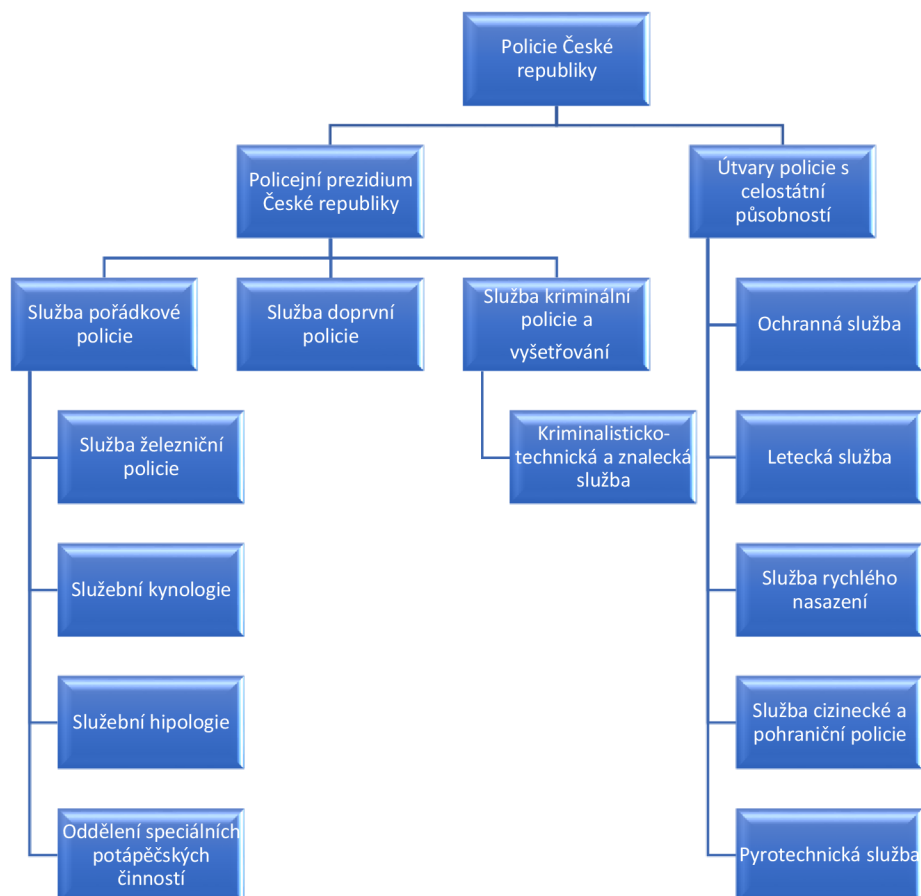
Vznikem Policie ČR se SNB stal výlučně federálním bezpečnostním sborem. Jeho existence skončila dnem 27. srpna 1991, kdy sloučením SNB a Pohraniční stráže vznikl Federální policejní sbor. Ten byl následně roku 1993 spolu s ostatními federálními složkami zrušen a rozdělen. Jeho úkoly převzala Policie ČR a tím se stala hlavním bezpečnostním sborem. Při svém vzniku měla Policie ČR ve výčtu správní službu, službu dopravní policie, službu kriminální policie, službu pořádkové policie, službu ochrany ústavních činitelů a službu ochrany ekonomických zájmů. Avšak v následujících letech došlo ke změnám. V roce 2009 měla Policie ČR již ve výčtu ochrannou službu, službu pro zbraně a bezpečnostní materiál, službu dopravní policie, službu kriminální policie a vyšetřování, službu cizinecké policie, leteckou službu, službu rychlého

nasazení, pyrotechnickou službu, kriminalisticko-technickou a znaleckou službu (Šteinbach, 2016).

2.2.1 Útvary Policie České republiky

Obrázek 3

Organizační struktura Policie České republiky

Činnost Policie České republiky řídí Policejní prezidium v čele s policejním prezidentem. (Šteinbach, 2016). Policejní prezidium určuje cíle rozvoje policie, řeší koncepci její organizace a řízení a stanovuje úkoly jednotlivých služeb. Rovněž analyzuje a kontroluje činnost policie, vytváří podmínky policejním útvarům pro plnění jejich úkolů a koordinuje jejich činnost při plnění jejich úkolů, které přesahují jejich územní nebo věcnou působnost. V rámci Policie ČR působí služba pořádkové policie, služba cizinecké policie, služba dopravní policie, pyrotechnická služba, letecká služba, ochranná služba, služba kriminální policie a vyšetřování a další specializované služby (Vokuš, 2010). Celou dobu své existence je Policie ČR podřízena Ministerstvu vnitra ČR, které se podílí na zabezpečování činnosti policie a někdy i přímo na plnění policejních úkolů (Šteinbach, 2016).

2.2.2 Správní služba

Správní služba byla službou Policie ČR již při jejím vzniku. Jejím úkolem bylo vydávání občanských průkazů, vedení evidence obyvatel či držitelů zbrojních průkazů a vedení celostátní evidence federálního ministerstva vnitra. Dále plnila úkoly v oblasti některých správních přestupků, například na úseku alkoholu a návykových látek. V roce 1993 správní služba zmizela z výčtu služeb v zákoně o policii. Avšak roku 1995 se vrátila pod názvem služba správních činností. V roce 2000 byla působnost vydávání občanských průkazů převedená z policejního sboru na civilní složky Ministerstva vnitra. To se projevilo početním oslabením služby a její reorganizací. Od roku 2009 nese služba správních činností název služba pro zbraně a bezpečnostní materiál. Její působnost je pouze na krajských ředitelstvích policie. V rámci městských ani obvodních ředitelství služba nepůsobí (Šteinbach, 2016, 2021).

Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál vykonává státní správu ve věcech zbraní, střeliva, pyrotechnického průzkumu a nakládání s bezpečnostním materiálem. Toto pracoviště také vydává zbrojní průkazy, evropské zbrojní pasy, zbrojní licence, organizují zkoušky odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu a registrují zbraně. Následně kontrolují dodržování zákona o zbraních ze strany držitelů zbrojních průkazů a držitelů licencí, kteří zbraně přechovávají. Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál uděluje výjimky nebo je naopak ruší pro držení nebo nošení zbraně, povoluje provozování střelnic nebo přepravu zbraní a střeliva (Policie České republiky, 2017).

2.2.3 Služba pořádkové policie

Pořádková služba spolu s kriminální službou patří k pilířům policie od samého začátku. Jejím úkolem je ochrana veřejného pořádku a řešení méně závažných přestupků. V roce 1995 přešlo ředitelství služby pořádkové policie do působnosti náměstka policejního prezidenta. V jeho působnosti byl v roce 1998 zřízený odbor služební kynologie a hipologie. Dále v roce 2001 odbor pyrotechnický a následující rok oddělení speciálních potápěčských činností.

Mezi výkonná pracoviště služby patří zejména pořádkové jednotky, zásahové jednotky, obvodní oddělení, pořiční oddělení, místní oddělení, oddělení hlídkové služby a pohotovostní motorizovaná jednotka (Šteinbach, 2016, 2021).

Pořádková policie je nejpočetnější službou Policie ČR, kterou tvoří zhruba 19 000 policistů. Chrání ve městě i na venkově bezpečnost osob a majetku, plní úkoly v trestním, přestupkovém i správním řízení, dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a také na bezpečnou dopravu osob po železnici (Vokuš, 2010). Nejviditelnější činnost pořádkové služby policie je obchůzková či hlídková služba. Tu policisté vykonávají na určených úsecích ve svěřených

okresních. Jejich výkon služby předchází a zabraňuje přestupkům trestným činům, odhalují je a zakročí proti jejich pachatelům. Dále provádějí prvotní opatření na místě činu a pátrají po pohřešovaných osobách i věcech. Zaměřují se převážně na drobnou majetkovou kriminalitu a další přestupky, které jsou pro veřejnost nejčastější (Policie České republiky, 2017).

Součástí pořádkové policie jsou pořádkové jednotky, které plní specifické úkoly při ochraně bezpečnosti osob a majetku. Dále napomáhají při zajišťování veřejného pořádku a provádějí bezpečnostní opatření k jeho obnově. Zasahují při akcích, kde je zapotřebí většího počtu policejních sil a prostředků. Můžeme je spatřit například při demonstracích či sportovních akcích. Jsou také zapojováni při pátracích akcích nebo při plnění úkolů integrovaného záchranného systému v případě živelných pohrom či průmyslových havárií. Příslušníci této jednotky jsou vybaveni speciální výstrojí a výzbrojí. K jejich výstroji patří ochranné přilby, masky, štíty a protiúderové komplety. K jejich výzbroji například zásahové obušky, tonfy nebo slzotvorné granáty (Vokuš, 2010).

K přímému kontaktu pořádkové policie s veřejností slouží síť obvodních oddělení, které se rozléhají po celém území České republiky. Policisté těchto oddělení vykonávají nepřetržitou dozorní službu (Policie České republiky, 2017). Obvodní oddělení se zřizují vždy pro několik obcí. Ve velkých městech pak pro část města. První obvodní oddělení byla zřizována v roce 1964 (Šteinbach, 2021).

Méně známé oddělení pořádkové policie je oddělení poříční. To má za úkol zajišťovat ochranu bezpečnosti osob a majetku a chránit veřejný pořádek na významných vodních plochách a vodních tocích. Zároveň dohlíží na dodržování plavebního řádu a zákona o vodách. Také pomáhají při záchraně tonoucích a podílejí se na odstraňování následků povodní či jiných živelných pohrom (Vokuš, 2010). Poříční oddělení jsou vybaveny motorovými čluny, výstrojí k vykonávání služby, odolnou moderní technikou usnadňující efektivní, rychlý a bezpečný zásah v prostoru katastrofy a prostředky k provádění záchranných prací a evakuací obyvatel (Policie České republiky, 2017).

Mezi další složky pořádkové policie patří zásahové a pohotovostní jednotky. Zásahové jednotky plní svůj úkol při zákroku proti nebezpečným pachatelům zvláště závažným trestným činům. Zejména při jejich zatýkání a zadržování. Dále provádí prvotní opatření proti teroristům či únoscům osob. Pohotovostní jednotky posilují výkon hlídkové služby. Provádějí zejména zákroky proti pachatelům trestných činů přímo na místě činu (Vokuš, 2010).

2.2.4 Služba železniční policie

Již od první republiky si provoz na železnicích vyžádal vznik zvláštních bezpečnostních orgánů. To vedlo ke vzniku ozbrojených strážních oddílů železničních (OSOŽ) v roce 1937. Jednalo se o civilní složku působící v resortu železnic. Avšak v letech 1953 až 1963 působila již oficiální složka Veřejné bezpečnosti na železnici (VBŽ), která spadala pod složky SNB. Při svém vzniku převzala Policie ČR od SNB železniční oddělení jako pracoviště specializovaná na ochranu veřejného pořádku na železnici. Železniční oddělení náleželo službě pořádkové policie. V rámci kriminální policie byly zřízeny pracoviště zaměřené na trestnou činnost související se železničním provozem. V roce 1994 vznikla nová služba železniční policie, která převzala veškeré činnosti Federální železniční policie i dosavadní činnosti Policie ČR v oblasti železničního provozu. Ta však byla v roce 2009 zrušena a její úkoly převzala opět služba pořádkové policie (Šteinbach, 2016, 2021).

Železniční oddělení jsou zřízená ve významných železničních stanicích. Jejich úkoly jsou obdobné jak u ostatních oddělení pořádkové policie, avšak zaměřené na dopravu cestujících a přepravu nákladů po železnicích. Policisté železničního oddělení se zaměřují například na zloděje, kteří ve vlacích a ve stanicích okrádají cestující nebo vykrádají přepravované zásilky (Vokuš, 2010). V současné době již tato pracoviště prakticky neexistují a oddělení železniční policie byla téměř všechna zrušena, respektive přeměněna na obvodní a místní oddělení. Poslední pracoviště specializované na železniční provoz jsou pouze oddělení hlavní nádraží Brno a oddělení hlavní nádraží Ostrava (Šteinbach, 2021).

2.2.5 Služební kynologie

Kynologie zahrnuje informace o všem, co se týká psů (Kranátová, 2001). Policejní služební kynologie má své počátky již v období Rakousko-uherské monarchie, kde se psovodi se služebními psy využívali u četnických stanic či Ozbrojené stráže železnic (Policie ČR, 2022b). Byl používán jako doprovod, ale následně by zapojován i ke kriminalistickým účelům (Kranátová, 2001). Do roku 1952 se vybírali služební psi u civilních chovatelů. Avšak tito chovatelé se zaměřovali převážně na exteriér psa. Proto se policie rozhodla k vlastnímu odchovu, zaměřeného zejména na povahové vlastnosti psů potřebných pro výkon služby (Policie ČR, 2022b).

V dnešní době využívají psy především ozbrojené složky (Kranátová, 2001). V současné době je u Policie ČR využíváno celkem 714 služebních psů s platnou kategorií použití. Psi jsou zařazeni do služby vyhlídkové, výjezdové, strážní či speciální (Policie ČR, 2022b). Pes je vycvičen a vychován tak, aby byl nápomocen člověku (Kranátová, 2001). Psi se speciálním výcvikem se

krom základního výcviku zaměřují i na vyhledávání drog, zbraní, výbušnin nebo střeliva. Dále také na vyhledávání osob ukrytých v dopravních prostředcích nebo na vyhledávání lidských ostatků. Součástí služební kynologie je moderní metoda pachové identifikace osob. Speciálně vycvičený pes je schopen identifikovat člověka i podle pachové stopy, kterou tam zanechal před lety (Policie České republiky, 2017). Nejpoužívanějším plemenem bezpečnostních složek je německý ovčák, jelikož se jedná o plemeno s všestranným využitím (Kranátová, 2001). Policejní psi nepomáhají pouze pořádkovým policistům, ale také cizinecké policii, příslušníkům ochranné služby a kriminalistům (Policie České republiky, 2017). U služby cizinecké policie jsou služební psi využíváni zejména při kontrole oprávněnosti pohybu a pobytu cizinců, při kontrolách zaměřených na odhalování neoprávněného zaměstnávání cizinců či při pátrání po osobách, které nesplňují nebo přestaly splňovat podmínky pro pobyt na území ČR a dále také při eskortní činnosti.

Výcviková střediska pro psovody se služebními psy se dělí na střediska s všestranným výcvikem a speciálním výcvikem. Všestranný výcvik se dělí na disciplíny: pachové práce, poslušnost a obranné práce. Speciální výcvik se zaměřuje na speciální pachové činnosti, kdy je pes vycvičen k detekci určitých látek – metoda pachové identifikace, vyhledávání drog, omamných látek, výbušnin, zbraní, lidských ostatků či vyhledávání osob v dopravních prostředcích. Psovodi v jednotlivých typech kurzů absolvují výcvik v délce 14 dnů až 20 týdnů (Policie ČR, 2022b).

2.2.6 Služební hipologie

Oddělení služební hipologie (OSH) neboli jízdní policie byla zřízená v roce 1991 v Praze. Na počátku bylo vycvičeno 10 koní a za další 3 roky dalších 10. Služební hipologie je začleněná mezi speciální útvary pořádkové policie a spadá pod Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy. Policisté OSH mají na starost hlídkovou službu zejména v prostorách, kde by se policisté s automobily nedostali. Mezi tyto prostory patří především parky, lesoparky, rekreační oblasti, zahrádkářské kolonie či okolí břehů řek. V rámci své služby provádějí dohled nad dodržováním veřejného klidu a pořádku, nad plynulostí a bezpečností silničního provozu, získávání poznatků o trestné činnosti a také spolupůsobí při dohledu na úsecích vodního a lesního hospodářství. Policisté OSH mohou být vysláni i do pátracích akcích nebo bezpečnostních opatřeních. Jízdní policie bývá taktéž využívána pro reprezentaci Policie ČR při různých stafážích. Například při návštěvě státníků v hlavním městě Praze, pro doprovod slavnostních průvodů a podobně. Dále může provádět stafáž i při státních pohřbech policistů či státních činitelů. V posledních letech je ve velké míře jízdní policie využívána jako represivní složka – tzn. donucovací prostředek pro

vytlačování koňmi. Jsou zapojováni například při fotbalových utkáních, velkých koncertech, demonstracích či nezákonných shromážděních.

K základní výstroji policisty jízdní policie patří jezdecká přilba, jezdecké služební kalhoty (rajtky), jezdecké služební boty a v chladném období mají policisté k dispozici černou koženou bundu nebo dlouhý jezdecký plášť (tzv. australák). Při zásahu mají policisté místo běžného služebního oděvu protiúderový komplet a zásahovou přilbu. Služební kůň má taktéž svou služební výstroj, do které je zahrnuto jezdecké sedlo, uzdečka s martingelem, služební deka a dle klimatických podmínek i služební bederní deka. Při zásahu je kůň opatřen bezpečnostními prvky jako je například kožená přepážka na hlavu, plexisklo na ochranu očí, policejní protiúderové kamaše (reflexní) nebo chránič plece. V současné době je u OSH 17 služebních koní a jedná se především o plemeno českého teplokrevníka (Krajské ředitelství hl. m. Prahy, 2020).

Obrázek 4

Bezpečnostní prvky ochrany hlavy policejního koně

(Šteinbach, 2016)

Policisté všech oddělení služební hipologie, krom výkonu služby v teritoriu dislokace oddělení, provádějí výkon služby i v jiných místech České republiky, vyžaduje-li to bezpečnostní situace. Příkladem jsou riziková fotbalová utkání či nepovolená shromáždění osob u ostatních krajských ředitelství (Policie ČR, 2022b).

Jízdní oddíly Policie ČR nepůsobí jen v Praze, ale také v Brně a Zlíně. Avšak koně nevyužívají pouze státní složky, ale také městské, jako je například Městská policie Ostrava či

Pardubice. U těchto složek již nevidíme plemeno českého teplokrevníka nýbrž starokladrubského koně (Equi Press s.r.o., 2022).

2.2.7 Pyrotechnická služba

Pyrotechnické činnosti byly od roku 2009 soustředěny do samostatné liniově uspořádané služby, což mělo za následek vznik nového celostátního útvaru Pyrotechnické služby (Šteinbach, 2021). Nejčastěji zasahuje pyrotechnická služba při nálezů předmětu, připomínající municí či jiný podezřelý předmět nebo při telefonickém sdělení, že na veřejně přístupném místě je uložena bomba. Policejní pyrotechnici předmět zajistí a následně ho bezpečně odvezou do trhací jámy, kde dojde k jeho zničení. V naprosté většině případů se však jedná o falešné telefonáty, kdy výbušný systém není nalezen. Přesto policie nemůže brát žádný telefonát na lehkou váhu.

Policejní pyrotechnici provádějí také ohledání míst, kde skutečně k nějakému výbuchu došlo a zpracovávají znalecké posudky a odborné vyjádření v oboru kriminalistické pyrotechniky. Spolupracují i se všemi složkami integrovaného záchranného systému a pomáhají při živelních pohromách nebo jiným mimořádných událostech, pro které je pyrotechnická práce nezbytná. Při provádění jejich odborné činnosti mají k dispozici moderní technické prostředky, speciální oděvy a pomůcky i speciálně vycvičené psy na vyhledávání výbušnin (Police České republiky, 2017).

2.2.8 Oddělení speciálních potápěčských činností

V roce 2002 bylo zřízené oddělení speciálních potápěčských činností. V řadách Policie České republiky slouží zhruba 90 výkonných potápěčů. Jejich výcviková základna se nachází na Brněnské přehradě. Specialisté z této základny a také z Frýdecko-Místecké se zabývají obzvláště náročnou potápěčskou prací, a tou je hloubkové potápění (Vokuš, 2010). Potápějí se ve vodách s uzavřenou hladinou nebo ve vodách chemicky či biologicky kontaminovaných a do hloubek více než 40 metrů. Všichni ostatní potápěči jsou vycvičeni k potápění v otevřených vodách s hloubkou do 40 metrů. Potápěči jsou také zařazeni v poříčních odděleních, v zásahových jednotkách a ve službě rychlého nasazení. Úkolem oddělení speciálních potápěčských činností je pátrat pod hladinou řek, jezer a vodních nádrží po obětech trestných činů, obětech vlastní neopatrnosti, po věcech pocházející z trestné činnosti nebo po věcech, kterými byla trestná činnost spáchaná. Svou službu také plní při přírodních katastrofách nebo při záchraně tonoucích (Policie České republiky, 2017).

2.2.9 Služba dopravní policie

Dopravní služba je z trojice klasických policejních služeb (pořádkové, dopravní a kriminální) nejmladší. K jejímu osamostatnění došlo v roce 1919, v důsledku nárůstu automobilové dopravy. Úkolem této služby je dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a následné projednávání stanovených přestupků v dopravě. Od roku 1953 vedla také evidenci řidičů a motorových vozidel, vydávala řidičské, technické průkazy, státní poznávací značky a vykonávala funkci zkušebních komisařů u závěrečných zkoušek v autoškolách. Tyto úkoly však v roce 2001 přešly z resortu vnitra do resortu dopravy (Šteinbach, 2016, 2021).

Hlídky dopravní policie dohlížejí na technický stav vozidel a provádějí jejich kontrolu přímo v terénu. Svůj výkon služby také zaměřují například na speciální kontroly dodržování zákazu požívání alkoholických či omamných látek za volantem nebo na dodržování stanovené rychlosti jízdy. Dopravní policie má i své dopravně bezpečnostní akce, které se účastní více policistů. Může se jednat například o kontrolu nákladních vozidel. Dále zajišťují doprovody při přepravě nadměrných nákladů, kontrolují dodržování bezpečnostních přestávek řidičů kamionů a autobusů a řeší veškeré dopravní přestupky, které odhalí. Jejich cílem je snížit počet dopravních nehod, a hlavně jejich obětí. Při vzniku dopravní nehody jsou povolány specializované jednotky dopravní policie, které se zaměřují na šetření dopravních nehod (Policie České republiky, 2017).

Pro dohled na dálnicích jsou od 70. let zřizována dálniční oddělení (Šteinbach, 2016). Při vysokých rychlostech vozidel se každé porušení pravidel silničního provozu stává nebezpečným a následky dopravních nehod bývají velmi závažné. Hlídky dálniční policie jsou vybaveny speciálními rychlými automobily a motocykly vybavené moderními radiolokačními měřiči rychlosti, audiovizuálními záznamovými zařízeními a další technikou. S jejich pomocí mohou efektivně zasahovat proti řidičům, kteří svým způsobem jízdy ohrožují sebe nebo ostatní účastníky provozu. Oddělení dálniční policie má k dispozici i automobily v civilním provedení, aby mohli provádět kontroly silničního provozu formou skrytého dohledu (Policie České republiky, 2017).

2.2.10 Služba kriminální policie a vyšetřování

Kriminální služba stála spolu s pořádkovou službou u zrodu policejních složek a sborů. Jejím úkolem je odhalování trestné činnosti, vedení trestného řízení (Šteinbach, 2016) a zajišťování pachatele těchto trestných činů. Jejich povinností je vyhledávat trestnou činnost (pokud je skryta) a na základě trestních oznámeních, vlastních poznatků a dalších podnětů prověřovat veškeré podezření ze spáchaného trestného činu. Jsou také povinni trestné činnosti předcházet.

Při šetření trestného činu zajišťují kriminalisté potřebné důkazy, mezi které patří například výpovědi svědků, odborné vyjádření, znalecké posudky, zajištění stop na místě činu či provádění daktyloskopie (otisky). V případě úmyslného trestného činu povoluje zákon kriminalistům používat operativně pátrací prostředky. Mezi tyto prostředky patří například sledování osob a věcí, použití agenta či předstíraná koupě věci pocházející z trestného činu.

Oddělení kriminální policie se zaměřuje buď na kriminalitu obecnou nebo kriminalitu hospodářskou. Obecná kriminalita zahrnuje trestné činy proti životu a zdraví nebo proti majetku. Hospodářská kriminalita má na starost trestné činy proti měně a platebním prostředkům a trestné činy daňové. Dále se kriminalisté specializují buď na operativně pátrací činnost nebo na samotný proces trestného řízení. Operativně pátrací činnosti náleží pátrání po hledaných nebo pohřešovaných osobách a pátrání po věcech. Proces trestního řízení představuje vyšetřování, tj. trestní stíhání konkrétních osob obviněných z trestné činnosti. Pracoviště obecné i hospodářské kriminality jsou zřízena v rámci všech krajských ředitelství policie (Policie České republiky, 2017).

Z hlediska vývoje této služby je podstatným mezníkem 1. leden 2002, kdy došlo ke sloučení kriminální složky a složky vyšetřovací (Šteinbach, 2021). Největší celostátní útvar služby kriminální policie a vyšetřování se specializuje na odhalování organizovaného zločinu. Mezi ty můžeme zařadit například ilegální obchod s lidmi, zbraněmi, radioaktivními nebo jinými nebezpečnými látkami, nelegální migraci nebo padělání peněz. Dále se tento útvar zaměřuje na extrémismus a jeho projevy ve všech podobách, terorismus, odhalování korupce či daňovou trestnou činnost. Další celostátní útvar služby kriminální policie a vyšetřování působí jako národní protidrogová centrála. Odpovídá za odhalování a vyšetřování nejzávažnějších trestných činů související s nedovolenou výrobou a distribucí omamných a psychotropních látek a jedů (Policie České republiky, 2017).

2.2.11 Kriminálně-technická a znalecká služba

Kriminálně-technická a znalecká služba provází Policii České republiky po celou dobu její existence, avšak svůj oficiální název získala až v roce 2009. Jejím úkolem je znaleckým zkoumáním a další odbornou činností napomáhat při odhalování trestných činů a jejich vyšetřování (Šteinbach, 2016). Při objasňování každého kriminálně-technického případu se hledají odpovědi na tři otázky. První z nich je, zda se skutek vážně stal. Poté zda je trestným činem a následuje otázka, kdo ho spáchal. Na tyto otázky pomáhá zodpovědět právě kriminálně-technická a znalecká služba se svým speciálním vybavením. Kriminální technik vyhledává,

dokumentuje a zajišťuje stopy na místě činu potřebné pro trestní řízení. Následné zkoumání zajištěných důkazů dále prověřují kriminalističtí znalci.

Znalecká zkoumání lze rozdělit do několika skupin. Jednou z nich je analýza dat obsažených na nosičích obrazu nebo zvuku. Zde patří například fotografie, videa či audio záznamy (Policie České republiky, 2017). Sbírkyně fotografií pachatelů trestných činů se ukládaly v osobním výkazu zločince nebo se připojovaly k trestnímu listu (Pinkas & Povonda, 1992). Mezi přírodovědná zkoumání patří kriminalistická chemie (příčiny požárů), biologie (biologické stopy) a fyzikální chemie (mikrostopy). Nejstarší skupinou je mechanoskopie, trasologie a balistika. Mechanoskopie dokáže určit nástroj podle stop, které v předmětu zanechal. Trasologie zkoumá stopy pohybu zvířat, lidí a vozidel, ale také otisky různých částí těla. Balistika zkoumá střelné zbraně, střelivo a střelou zasažené předměty. Další skupinou je identifikace, kterou se zabývá daktyloskopie. Ta dokáže identifikovat osobu podle otisku prstu, dlaně nebo chodidel (Policie České republiky, 2017). Vychází z toho, že tzv. papilární linie na vnitřní straně článku prstů, na dlaních a na chodidlech zůstávají po celý život relativně neměnné a jsou neodstranitelné. Bylo prokázáno, že na světě neexistují dva jedinci, kteří by měli tyto linie shodné (Pinkas & Povonda, 1922).

Nejmladší skupinou v oblasti kriminalisticko-technické a znalecké činnosti je analýza dat a nosičů dat, která zkoumá datové obsahy osobních počítačů a počítačových sítí. Dokáže zkoumat i mobilní telefony, navigace nebo jiné komunikační technologie. Antropologická zkoumání jsou zaměřena na identifikaci lidských pozůstatků (kosti, vlasy, chlupy). Kriminalistická entomologie dokáže podle výskytu hmyzu na mrtvole určit dobu její smrti. Mezi další znalecké skupiny patří například písmoznalectví nebo kriminalistická genetika (Policie České republiky, 2017). Písmoznalectví zkoumalo zvláštnost písma pachatelů, jeho sklon, tlak při psaní a podobně. Na základě toho se odvozoval psychický profil osobnosti (Straus, 2003). Velkým přínosem pro trestní řízení jsou poznatky získané při výslechu osob na detektoru lži (Policie České republiky, 2017).

2.2.12 Ochranná služba

Předchůdcem ochranné služby byla služba ochrany ústavních činitelů. Její působnost se vztahovala především na ústavní činitele České republiky. Zcela specificky byla prováděna ochrana prezidenta republiky a vnitřní ostraha Pražského hradu. Tuto činnost měla na starost Správa ochrany prezidenta ČSSR, která vznikla v roce 1990. Následující rok byl sbor přejmenován na Sbor hradní policie. V čele stál ředitel, který byl podřízený náčelníkovi Vojenské kanceláře prezidenta republiky. Dnem vzniku samostatné České republiky tuto ochrannou službu převzala

Policie České republiky, pod kterou spadal již i Sbor hradní policie. Název služby ochrany ústavních činitelů byl následně změněn na ochrannou službu, a toto označení se používá dodnes. V roce 2002 byla ochranná služba rozdělena na dva útvary, a to Útvar pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby a Útvar pro ochranu prezidenta ČR ochranné služby. A tak byla opět oddělena tzv. hradní policie, která zůstala v působnosti resortu vnitra (Šteinbach, 2016, 2021).

Útvar pro ochranu ústavních činitelů chrání ústavní činitele stanovené vládou České republiky. Poskytuje jim osobní ochranu, zajišťuje jejich bezpečnou přepravu a provádí souhrnná bezpečnostní opatření v místech jejich pohybu a pobytu. Policisté tohoto útvaru jsou oprávněni provádět prohlídky osob, dopravních prostředků nebo zavazadel nacházejících se v objektu, kde se ústavní činitelé nachází a mohli by ohrozit jejich bezpečnost. Policejní ochranná služba má na starost i ochranu parlamentu, úřadu vlády, některých ministerstev, ústavního soudu, budovy zahraničních zastupitelských úřadů a rezidence velvyslanců. Při zajišťování bezpečnosti chráněného objektu jsou policisté oprávněni zjišťovat totožnost vstupujících osob a důvod jejich vstupu do objektu a zastavovat nebo prohlížet vjíždějící vozidla.

Ochranná služba prezidenta České republiky zajišťuje i ochranu jeho manželky a dalších osob v jejich společnosti, chrání bydliště prezidenta a všechny objekty, které navštíví a je mu doprovodem během zahraničních cest. Svou službu poskytují také bývalým prezidentům republiky a významným hostům ze zahraničí, kterým taková ochrana náleží podle mezinárodních dohod. Ochranná služba prezidenta republiky nezajišťuje jen jeho osobní ochranu a jeho bezpečnou přepravu, ale také pyrotechnickou, hygienicko-toxikologickou nebo speciální technickou ochranu (Policie České republiky, 2017). V roce 2016 byly upraveny oba názvy útvarů na Ochrannou službu a Útvar pro ochranu prezidenta České republiky (Šteinbach, 2021).

2.2.13 Letecká služba

Historie policejní letecké služby se píše od roku 1935, kdy vznikly první četnické letecké hlídky. Jejich základním úkolem bylo a dodnes je pomoc bezpečnostním orgánům při pátrání (pohřešovaných či nebezpečných osob a odcizených motorových vozidlech), dopravě, záchranných akcích (lidských životů či jejich zdraví nebo majetku), pomáhají hledat důkazy, pořizují dokumentaci při objasňování trestných činů a další specifické činnosti. Letecká služba Policie ČR vznikla v roce 1993 (Šteinbach, 2016).

Policejní letectvo významně působí také v rámci integrovaném zásahového systému. Posádky vzlétají kvůli závažným dopravním nehodám, záplavám, požárům nebo jiným přírodním katastrofám a haváriím. Při hašení velkých požárů či evakuaci osob z oblastí postižených živelní pohromou spolupracují s Hasičským záchranným sborem České republiky. Spolupracuje také

s Horskou službou při přepravě záchranářů, například na místo pádu laviny. Letecká služba disponuje několika speciálními vrtulníky. Vrtulníky pro podporu policejních činností jsou vybaveny například světlomety či kamerovým systémem včetně termovize. Vrtulníky určené ke spolupráci s integrovaným záchranným systémem jsou vybaveny mimo jiné palubním jeřábem, záchrannou sítí pro evakuaci osob nebo podvěsný hák, na který se zavěšuje vodní vak pro hašení požárů ve vzduchu. Policejní letectvo má k dispozici také vrtulníky s moderním sanitním vybavením a s nimi se podílí na letecké záchranné službě. Posádky jsou vycvičeny k letům za špatné viditelnosti nebo nepříznivých povětrnostních podmínek (Policie České republiky, 2017).

Základní výcvik letecké policejní služby je rozdělen na pozemní přípravu a letový výcvik. Pozemní příprava trvá 8 hodin a letový výcvik minimálně 10 hodin, včetně závěrečného přezkoušení. Závěrečná zkouška k získání odborné způsobilosti se skládá z teoretické zkoušky a zkoušky praktické (Letecká služba Policie České republiky, 2019).

V dnešní době i Policie České republiky používá novinku v podobě dronů. Používají se v případě, když není možné využít klasickou leteckou techniku. Primárně se využívá k monitorování a hlídkování nad terénem. Například při odhalování nelegálních skládek či ničení životního prostředí. Do budoucna se plánuje využití dronů i při pátracích akcích (Karas, Tichý, 2016).

2.2.14 Služba rychlého nasazení

Tato služba patří k nejmladším policejním službám, která vznikla v roce 1981. Jejím úkolem je provádění zákroků proti teroristům a jiným zvláště nebezpečným pachatelům. Dále se také podílí na záchranných akcích. Během prvních deseti let prošla z organizačního hlediska kontrarozvědkou a správou vojsk ministerstva vnitra, až v roce 1990 zůstala jako samostatný útvar Federálního ministerstva vnitra (FMV). V době vzniku Policie ČR se jednalo výlučně o federální složku v rámci SNB s názvem jednotka rychlého zásahu FMV. Až v roce 1993 se služba dostala do struktur Policie ČR. Následující rok dostal útvar svůj současný název Útvar rychlého nasazení (Šteinbach, 2016, 2021).

Útvar rychlého nasazení působí na celém území státu, ale účastní se také zahraničních operací. Do jeho působnosti patří zákroky proti únosům osob a dopravních prostředků nebo proti nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a jiných zvláště závažných trestných činů. Policisté tohoto útvaru zakročují nejčastěji na vyžádání útvaru služby kriminální policie a vyšetřování. Jejich výcvik zahrnuje mimo jiné taktické postupy při zákroku proti teroristům nebo zločincům, kteří zadržují rukojmí i taktické postupy při ochraně osob a jejich

přepravě v bezpečnostně rizikových oblastech. Dokážou zasáhnou proti pachatelům v autobuse, vlaku či dokonce v letadle. Zásahová jednotka tohoto útvaru má nepřetržitou pohotovost a je schopna kdykoliv vyrazit do akce. Jejich fyzická i psychická kondice a zároveň dovednost ve střelbě a sebeobraně se musí trvale udržovat na vynikající úrovni. Podrobují se rovněž výsadkové, spojovací, topografické, psychologické či zdravotní přípravě. Musí být schopni pracovat ve výškách a musí výborně zvládat řízení motorových vozidel. Někteří se dále specializují jako potápěči, pyrotechnici nebo odstřelovači (Policie České republiky, 2017).

2.2.15 Služba cizinecké a pohraniční policie

Tyto dvě složky se až do rozdělení Československa vyvíjely samostatně. Cizinecká a pasová složka měla na starosti evidenci držitelů cestovních pasů a jejich vydávání, výkon pasové kontroly na státních hranicích a mezinárodních letištích a cizineckou agendu. Pohraniční složka zajišťovala bezpečnostní ochranu státních hranic. V minulosti také vykonávala pasovou kontrolu, která v roce 1990 přešla do působnosti pasové složky. Cizineckou i pasovou službu vykonával v roce 1991 Sbor národní bezpečnosti prostřednictvím úřadu Federálního ministerstva vnitra kvůli otázce uprchlíků.

Ochrana státních hranic byla rozdělena mezi SNB a Pohraniční stráž. Příslušníci SNB střežili hranice s Polskem, Maďarskem, Sovětským svazem (později Ukrajinou) a částí Německem. Pohraniční stráž střežila zbývající část hranic, a to s Rakouskem a částí Německa. Se vznikem federální policejní stráže (FPS) byly obě složky začleněny do tohoto sboru. Tím bylo sjednoceno střežení státních hranic po celém obvodu České a Slovenské Federativní Republiky. Při začlenění Pohraniční stráže do FPS se vojáci z povolání, kteří byli zařazeni v Pohraniční strážce stali policisty FPS. Vojáci v základní službě ve výkonu služby zůstali.

Dnem 1. ledna 1993 byla cizinecká i pohraniční stráž oficiálně zahrnuta do složek Policie ČR. Řídícím pracovištěm se stalo ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie policejního prezidia. Do služby cizinecké a pohraniční policie přešli z FPS také vojáci základní služby, kteří u Policie ČR svou službu dokončili. V té době sloužilo u Policie ČR celkem 910 vojáků základní služby. Avšak do konce března 1993 všichni vojáci z řad policie odešli. Se vstupem do schengenského systému v roce 2007 byla ukončena pravidelná ostraha státních hranic a název služby se změnil pouze na službu cizinecké policie (Šteinbach, 2016, 2021).

Služba cizinecké policie plní úkoly vyplývající ze zákona o pobytu cizinců na území České republiky a působí na celém území státu. Vykonává státní správu ve věcech povolování vstupu cizinců do země či odepření jejich vstupu a o správním vyhoštění cizince. Dohlíží na odhalování nelegální migrace, přeshraniční kriminality a trestné činnosti související s překračováním

státních hranic. Příslušníci cizinecké policie provádějí vnitrozemní kontroly pobytu cizinců, odhalují padělané, pozměněné a zneužitě doklady a spolupůsobí při ochraně vnitřního pořádku a bezpečnosti. Provádějí také ochranu státních hranic, pokud je z bezpečnostních důvodů dočasně obnovena, dohlížejí na úplnost jejich vyznačení a pravidelně realizují kontroly na mezinárodních letištích. Spoluúčastní se s orgány ochrany státních hranic sousedních států na přeshraničním pronásledování pachatelů trestné činnosti a operacích zaměřujících se například na obchodníky s lidmi (Policie České republiky, 2017).

2.2.16 Označení policejních dopravních prostředků

Policie vždy užívala dopravní prostředky jak civilní, tak ve zvláštní barevné kombinaci. Již při vzniku Policie ČR v létě 1991 byly dosavadní automobily, které byly žlutobílé s černými písmeny VB, přebarveny na bílá vozidla se zeleným pruhem a černým nápisem POLICIE na bocích a zádi. Od roku 1994 byla používána i bílá vozidla s modrým pruhem s nápisy POLICIE. Častým provedením byl také vojenský nátěr khaki barvou. Tyto automobily používala zejména pohraniční policie a dnes je můžeme vidět ojediněle. V roce 2008 byla nová kombinace barev, a to stříbrná s modrými a žlutými prvky, doplněné černým nápisem POLICIE. Toto provedení již bylo doplněno heslem POMÁHAT A CHRÁNIT (Šteinbach, 2021).

Obrázek 5

Policejní automobil v roce 1991

(Šteinbach, 2016)

Obrázek 6

Policejní automobil v roce 2021

(Orbanex s.r.o., 2021)

Policejní vozidla měly státní poznávací značku tvořenou písmenem B a pětimístným číslem. Písmeno B znamenalo bezpečnost. Od běžných SPZ se se tato značka lišila typem písma a u nákladních automobilů a přívěsů též barvou. Civilní SPZ používala především vozidla kriminální policie, která pracovala v utajení. Od roku 2000 se novým vozidlům přidělují civilní SPZ, avšak staré automobily mají stále své SZP a jsou v provozu.

Od roku 1993 disponuje Policie ČR také leteckou službou. Pro letadla existuje jednotný způsob barevného označení. V minulosti byly vrtulníky v khaki barvě, ale později se objevily i civilnější barevné verze. Letadla byla bílá s doplňky ve státních barvách. Barevné provedení vrtulníků se zavedlo až v roce 2007. Jednalo se o kombinaci modré a stříbrné nebo bílé barvy s nápisy POLICIE. V tomtéž roce se policejní vrtulníky začaly značit kódem OK-BY doplněným dalším písmenem (Šteinbach, 2016).

Obrázek 7

Policejní vrtulník

(Šteinbach, 2016)

2.3 Přijímací řízení do služebního poměru Policie České republiky

Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky, který je starší 18 let, je bezúhonný, je zdravotně, fyzicky a osobnostně způsobilý k výkonu služby a splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven (Vokuš, 2010). Policistou se může stát adept, který dosáhl minimálně středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou (Policie České republiky, 2017) a také nesmí být členem politické strany a nesmí vykonávat žádnou živnostenskou nebo jinak výdělečnou činnost. Součástí přijímacího řízení je komplexní zdravotní prohlídka, psychologické vyšetření a prověrka tělesné zdatnosti (Vokuš, 2010).

Cílem prověřování fyzické zdatnosti je posoudit úroveň rozvoje pohybových schopností a dovedností uchazeče, která je nezbytná pro výkon služby. Toto prověřování je organizováno formou testů tělesné zdatnosti před komisí. Ta následně uchazeče hodnotí v kategoriích „splnil“ či „nesplnil“ podmínky fyzické způsobilosti k přijetí. Uchazeči absolvují čtyři povinné disciplíny. Každá disciplína má bodové ohodnocení a je nutné v každé z nich získat minimálně 4 body. Celkový součet bodů pro zařazení do kategorie „splnil“ je minimálně 36 bodů. Disciplíny, které musí uchazeč splnit jsou: člunkový běh (4x10m, 4 body = 14, 5 sekund), klik vzpor ležmo (opakovaně, 4 body = 18 kliků), celomotorický test (stoj spatný, dřep, leh na břicho, zvednout ruce z podložky, dřep, stoj spatný, leh na záda, ruce se dotknou podložky podél těla, dřep, stoj spatný – za každý přechod do stoji spatného je počítáno jedno provedení cviku, test probíhá 2 minuty, 4 body = 18 provedených cviků), běh na 1000 m (4 body = 5:15) (Policie ČR, 2022c).

Po přijetí do služebního poměru absolvuje adept základní odbornou přípravu, která ho vybaví vědomostmi, dovednostmi a postoji nezbytnými pro výkon služby. Základní odborná příprava je zaměřena na právní aspekty řešení služebních úkolů, na zvládnutí technických prostředků přidělených k výkonu služby, na taktické postupy k dosažení účelu služebních úkonů a na techniku administrativy. Po přijetí do služebního poměru je policista zařazen napřed do služebního poměru na dobu určitou a teprve po úspěšném vykonání služební zkoušky je zařazen do služebního poměru na dobu neurčitou (Policie České republiky, 2017). Přijetí do služebního poměru nelze odepřít z důvodu barvy pleti, věku, rasy, pohlaví, víry, sexuální orientace, národnosti, politického či jiného smýšlení nebo sociálního původu (Vokuš, 2010).

2.4 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém (IZS) je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech včetně havárií a živelních pohrom. Tento systém vznikl z potřeby každodenních činností záchranářů, zejména při složitých nehodách, haváriích či živelních

pohromách. Za těchto situací je zapotřebí organizovat společnou činnost všech, kteří svými silami a prostředky mohou přispět k provedení záchranné činnosti osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí.

Na začátku 90. let minulého století vedl rozvoj motorismu ke zvýšenému počtu dopravních nehod. Policie České republiky byla tímto vázaná více než čtyřnásobným nárůstem trestné činnosti. Docházelo také ke snižování početního stavu Armády ČR a počtu jejich posádek, čímž došlo k poklesu její kapacity pomáhat při velkých živelních pohromách a průmyslových haváriích. Zájem o práci u Policie České republiky či Armády České republiky výrazně poklesl. Zdravotnická sdružení Červeného kříže téměř zanikla a výrazně poklesly počty dobrovolných záchranářů (např. Horská služba). Za této situace se ukázalo výhodou, že zákon o požární ochraně ukládá obci zřídit jednotku SDH (sbor dobrovolných hasičů) obce. Díky tomu zůstali dobrovolní hasiči nejvýznamnější základnou pro účinné zvládnutí mimořádných událostí. V současné době práce profesionálních hasičů obsahuje pouze asi 20 % zásahů při boji s požárem. Převažující náplň jejich činnosti se postupně staly záchranné práce, tzv. technické zásahy. Při těchto situacích je však potřeba i spolupráce specialistů, a proto vznikla myšlenka IZS.

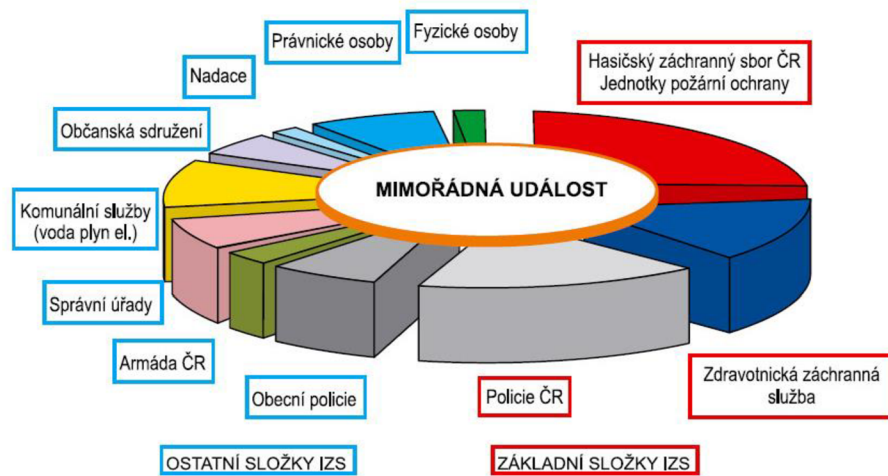
Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor (HZS) České republiky a jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje, dále Policie České republiky a Zdravotnická záchranná služba České republiky. Tyto složky jsou schopny rychle a nepřetržitě zasahovat, mají celoplošnou působnost na území celého státu a obsluhují telefonní linku tísňového volání. Pokud má obec zřízenou jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je začleněna do plošného pokrytí území kraje, je tato jednotka také zařazena do základní složky IZS.

Celý systém využívá plánovitou pomoc také od ostatních složek IZS. Ostatními složkami jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (AČR), ostatní záchranné sbory (Báňská záchranná služba), ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. městská policie), orgány veřejného zdraví (hygienická stanice), pohotovostní, havarijní, odborné a jiné služby (Např. tzv. komunální služby) a zřízení civilní ochrany. Důležitými ostatními složkami IZS jsou i neziskové organizace a sdružení občanů, které se zabývají záchrannými pracemi. Zde můžeme uvést například Vodní záchrannou službu, Horskou službu či Speleologickou záchrannou službu. Ostatní složky IZS poskytují svou pomoc při záchranných a likvidačních pracích na vyžádání (tj. na předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci) (Dubský et al., 2010).

Obrázek 8

Složky IZS

(Pekaj, 2006)

Pojem IZS se používá jen tehdy, jestliže dvě nebo více složek IZS provádí svou činnost alespoň určitý čas společně, přičemž pro současnost lze použít i dobu jejich povolání operačními středisky (Špaček, 2009). V Každém systému musí být nějaká složka, která tento systém řídí. Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem IZS. Pokud nastane mimořádná událost, HZS slučuje všechny složky IZS a zajišťuje koordinovaný postup při provádění záchranných a likvidačních prací (Kroupa, 2008). Příslušník HZS má také rozsáhlejší pravomoci a může mimo jiné zakázat nebo omezit vstup na místo zásahu, nařídít evakuaci osob nebo stanovit jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí. Velitel zásahu je také oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci, a ty následně musí žádost o pomoc při řešení mimořádné události vyslyšet. Velitelem zásahu může být i velitel jednotky SDH obce (Špaček, 2009).

Každá složka IZS musí mít své vlastní operační středisko, dispečink nebo tzv. stálou službu, která je schopna realizovat komunikaci s vnějším světem. Operační střediska základních složek IZS jsou schopna přijímat tzv. tísňová volání (150, 155, 158). Vzájemnou komunikaci mezi operačními středisky koordinují operační a informační střediska IZS (OPIS ZS). Úlohu OPIS IZS plní operační a informační střediska hasičských záchranných sborů krajů. Ta jsou fyzicky ve všech krajských městech. Kromě OPIS IZS jsou v krajských městech zřízena technická centra tísňového volání, které jsou určena primárně k přijímání tísňového volání čísla 112. Tyto centra jsou vybavena tak, že volání předávají všem základním složkám IZS (Dubský et al., 2010).

2.5 Historie a vývoj bezpečnostních složek v působnosti Územního odboru Jeseník

2.5.1 Činnost četnictva na Jesenicku v letech 1918–1928

Řešení nacionálních a sociálních problémů na Jesenicku v první meziválečné dekádě nepatřilo k prioritám slezské zemské správy. Bylo spíše považováno za pohraniční region s drobným průmyslem a zemědělskou výrobou. Zdejší bezpečnostně-politický vývoj je i v dnešní době zmapován podstatně méně než v jiných oblastech českého Slezska. Agenda četnictva se na území okresu dochovala jen velmi útržkovitě.

Prvních 20 četníků přišlo do Jeseníku (tehdejšího Frývaldova) 3. ledna 1919 z Hanušovic (Grund, 2009). Jeseník v době monarchie podléhal četnickému oddělení v Krnově, avšak v roce 1921 se stal sídlem četnického oddělení (ČO). Šlo o vyšší správní celek nadřízený několika okresním četnickým velitelstvím (OČV). Jesenické oddělení patřilo k těm menším. Spadala pod něj pouze dvě OČV v Jeseníku a v Javorníku. V rámci Zemského četnického velitelství pro Slezsko získalo ČO Jeseník pořadové číslo 3 (Kolář & Kolářová, 2017). V roce 1923 sloužilo u oddělení 106 mužů, kteří byli rozděleni na celkem 18 četnických stanic (Grund, 2009). V případě OČV Jeseník se jednalo o stanice Jeseník, Dolní Lipová, Domašov, Písečná, Supíkovice, Mikulovice, Zlaté Hory a Heřmanovice. Okresní četnické velitelství Javorník mělo stanice v Javorníku, Travné, Bernarticích, Skorošicích, Vlčicích, Vidnavě, Bílé Vodě, Žulové, Vápenné a v Černé Vodě. Jejich vzájemná součinnost a komunikace probíhala pomocí telegrafu a v pěti případech telefonním spojením (Kolář & Kolářová, 2017).

Četnická služba na Jesenicku nebyla lehká, neboť většina obyvatel byli Němci, kteří nesli s nelibostí začlenění Sudet do Československé republiky (Grund, 2009). Z počátku i v řadách československého četnictva ve Slezsku převažovali muži německé národnosti. Ještě v červenci roku 1920 se dokonce v okresech Krnov, Bruntál a Jeseník nenacházeli žádní četníci české národnosti (Kolář & Kolářová, 2017). Celková česká, respektive československá menšina na okrese Jeseník až do odsunu Němců po druhé světové válce nepřekročila hranici 4 %. Dokonce v roce 1910 žilo ve Frývaldově pouze 16 Čechů (Grund, 2009). V roce 1930 žilo na Jesenicku celkově 71 717 obyvatel a z toho 66 987 obyvatel německé národnosti (Buchlovský, 2006). Z důvodu převelování četníků na nová působiště a přirozeně generační obměnou se situace postupem času měnila. Avšak u četníků v pohraniční vznikl problém. Němečtí četníci, kteří měli být převelováni na stanice ve vnitrozemí, čímž by se uvolnila místa pro četníky české národnosti, naráželi na nevlídné přijetí ze strany českého obyvatelstva, často doprovázené stížnostmi a protesty. Na popud této situace se uvažovalo o připojení Ratibořska a Hlubčicka k ČSR, čímž by

Jesenicko a Bruntálsko ztratily statut pohraničního území, a tím by se situace částečně ustálila, ale realizace neproběhla.

Dobrá situace, jak dostat z četnictva jedince německé národnosti, se naskytl v létě 1920. Nastaly první odvody do československé armády. Avšak na Jesenicku se objevily letáky sugerující, že Němci budou v armádě týráni českými legionáři. Následně se mnozí branci německé národnosti začali bouřit a protestovat. Mezi jedinci odlišných národností dokonce vznikaly i nebezpečné konflikty. Během následujících let se četníci podíleli na pomoci při přírodních pohromách, a to napomohlo tomu, že v očích veřejnosti vylepšili svůj obraz navzdory jak národnostnímu, tak sociálnímu napětí. Od poloviny 20. let již nejsou zaznamenány vážnější konflikty a sociální nepokoje propukaly spíše příležitostně. Ačkoliv nejsou k dispozici statické údaje, lze předpokládat, že po stránce kriminální na Jesenicku převládaly krádeže, drobné podvody, loupeže a vzhledem k poloze regionu také pašování (Kolář & Kolářová, 2017).

2.5.2 Činnost státní policie na Jesenicku v letech 1936-1938

Meziválečné Československo převzalo strukturu bezpečnostní a kriminální služby od zaniklé monarchie, jejíž základ tvořilo četnictvo. Složky státní policie existovaly pouze v několika větších městech. Přestože oba bezpečnostní sbory prošly během 20. a 30. let modernizací, četnictvo si zachovalo pověst strážního orgánu, zatímco policie byla vnímána jako orgán, přinášející nové kriminalistické trendy. Také přebírala část státně-bezpečnostních a kontrašpionážních úkolů. Od policistů na Jesenicku se tedy očekávala především vyšetřovací a administrativní práce. Kdežto „hrubou silou“ při zákrocích zajišťovalo hlavně četnictvo, potažmo vojsko.

Jelikož policie měla důležitý úkol v souvislosti s prováděním nařízení o branné výchově obyvatelstva, v roce 1937 policie prověřovala státní spolehlivost učitelů, o kterých se uvažovalo jako o instruktorech branné výchovy. Závěr byl takový, že důvěryhodní němečtí zaměstnanci vesměs neovládali státní jazyk a zaměstnanci české národnosti se nehodí z důvodů ideových. Přesto byli nominováni převážně jedinci české národnosti. Mimo této pracovní náplně policie dohlížela i na divadelní představení a kontrolovala kinematografické licence či rozhlasové oprávnění. Dále také obstarávala pasovou agendu nebo příležitostně prověřovala žadatele o sociální podporu. Nedílnou součástí jejich práce bylo vyšetřování deliktů či nehod.

21. května 1938 byla vyhlášena mimořádná opatření v reakci na zprávy o pohybech německého vojska v pohraničí. Avšak navzdory napjaté atmosféře byla bezpečností opatření ve většině pohraničí bez výraznějších incidentů. Až do 22. září, kdy Hitler vydal rozkaz k obsazení česko-slovenských pohraničních výběžků. Tím se Jesenicko stalo bojištěm (Kolář, 2020). Němečtí vojáci obsadili Javorník, Mikulovice, Zlaté Hory a také Vidnavu (Grund, 2009). Avšak přímo

Jeseník si nikdo netroufl napadnout. Státní ozbrojené složky se následně stáhly na obrannou linii kolem Jeseníku, krytou členitým horským terénem a pohraničním opevněním. Protiofenziva se zdála zbytečná, jelikož ztracené příhraniční území nemělo valnou strategickou cenu a v případě očekávanější války s Německem bylo výhodnější držet existující obranné pozice. Vývoj po podpisu Mnichovské dohody se však ubíral zcela jiným směrem, než obránci Jeseníku očekávali (Kolář, 2020).

2.5.3 Rok 1938 na Jesenicku

Nejkritičtějším obdobím dějin samotného Československa byl rok 1938, kdy došlo k podepsání Mnichovské dohody (29. září 1938). Ta umožnila německému obyvatelstvu v českých zemích vrátit se domů. Negativistický postoj německé menšiny vůči československému státnímu řízení měl své kořeny již u počátku první republiky. Přesto, že se situace během 20. let postupně stabilizovala, k opětovnému napětí došlo s propuknutím hospodářské krize a rostoucím vlivem nacismu v Německu. Na popud této situace začaly v roce 1933 vznikat, vedle již fungujících četnických stanic, četnické pohotovostní oddíly. Jeden z nich sídlil přímo v Jeseníku. Na základě vyhlášky Ministerstva vnitra ze dne 21. listopadu 1936, byla vybudována síť policejních úřadů a expozitur. V Jeseníku byl ustanoven státní policejní úřad a v obcích Zlaté Hory, Javorník a Vidnava fungovaly státní policejní expozitury.

Ony měsíce, které předcházely v roce 1938 k podepsání dané dohody byly velmi vyhrocené. Pořádkové síly bedlivě sledovaly náladu německého obyvatelstva v pohraničí. Javornická policejní expozitura informovala 26. dubna hned o několika projevech sebevědomého a drzého chování německého obyvatelstva vůči československé státnosti. Například česká společnost hrající karty v kavárně v Javorníku byla okřiknuta německými příslušníky, aby si uvědomili, že jsou v německém Javorníku. Byly též zaznamenány případy vylepování německých textů na budovy bezpečnostních úřadů. Státní policejní úřad v Jeseníku proto informoval o této situaci Zemský úřad v Brně. Chování německé menšiny bylo proměnlivé. Chvilí byla v poklidu a během pár dní byly opět některé situace vyhrocené.

Největší nepokoje z řad německého obyvatelstva však nastaly v září roku 1938, kdy organizované jednotky Německa vyvolávaly na území Sudet ozbrojené provokace ve snaze vyštvat české obyvatelstvo (Grund, 2009). Dané okolnosti vedly k tomu, že rodiny českých státních zaměstnanců byly posílány do vnitrozemí, neboť neustálá služba omezovala příslušníkům se starat o bezpečnost svých příbuzných (Kolářová, 2019).

Od 12. září 1938 proběhlo několik demonstrací německého obyvatelstva. V Jeseníku demonstrace čítala 6 000 osob, ve Vidnavě 300 osob a ve Zlatých horách 1 300 osob německé

národnosti. Zde chtěli němečtí jedinci dokonce podpálit budovu policejní expozitury. Situace se stejně jako v dalších oblastech západního Slezska vyhrotila až 22. září, kdy radikálové začali odzbrojovat a napadat československé hlídky. Několik lidí dokonce přišlo i o život. O den později hlásil Jeseník ztrátu telefonického spojení s Javorníkem, Vidnavou a Zlatými Horami. (Kolářová, 2019). V ranních hodinách toho dne byla v Československu nařízena všeobecná mobilizace a stanné právo (Grund, 2009). Stanné právo představuje výjimečné opatření státní moci při zvýšeném ohrožení bezpečnosti státu. Dochází k omezení občanských práv (zákaz vycházení, shromažďování apod.) a posílení práv vojenských (Smékal, 2015). Země se začala připravovat k obraně, jelikož bylo zřejmé, že ozbrojený konflikt s Německem je nevyhnutelný (Grund, 2009).

Avšak dne 29. září 1938 byla podepsána již zmíněna Mnichovská dohoda a Jesenícku bylo přikázáno přenechat Německu nejpozději do 10. října 1938 pohraniční území, tedy i Sudety. Tím se Jeseník, tehdejší Frývaldov, stal součástí Německé říše. Již 2. října 1938 začali hraničáři demontovat výzbroj lehkých opevnění a veškeré zbraně, munice a zásoby se narychlo odvážely do vnitrozemí. Také zbytek české menšiny musel opustit pohraničí a uprchnout do vnitrozemí. Ráno 6. října následoval postupný odchod posledních vojáků z Frývaldovských kasáren. Téhož dne objekt kasáren obsadili Němci. Frývaldovští vojáci se přesunuli do vnitrozemí, kde je zastihlo v roce 1939 rozpuštění československé armády. Mnozí vojáci uprchli do zahraničí, kde nastupovali do cizích armád, aby alespoň zde mohli bojovat proti německým agresorům (Grund, 2009).

2.5.4 Život po roce 1945

V důsledku blížící se Rudé armády v únoru roku 1945 začali němečtí vojáci kasárny a celkově Frývaldov opouštět. Počátkem května zde zůstaly jen destrukční jednotky ženistů, které měly za úkol vyhodit do povětří všechny mosty po ústupu posledních německých vojáků. K tomu však nedošlo díky členům nově vzniklého ilegálního národního výboru Jana Krejčího a Eduarda Zorna. Podařilo se jim přesvědčit německého důstojníka, aby vydal rozkaz ženistům k odstranění roznětek náloží na mostech a vojáci tento rozkaz skutečně splnili.

Dne 8. května 1945 byl Frývaldov Rudou armádou bez boje osvobozen. Kasárna pak sloužila asi jeden měsíc k ubytování Rudé armády. V červnu roku 1945 je však vystřídali příslušníci nově zformované Československé armády a roku 1948 byl Frývaldov přejmenován na Jeseník. 21. srpna 1968 kasárny opět obsadila sovětská okupační vojska a Jeseník se stal jejich posádkovým městem. Bylo zřejmé, že původní slib, že jde jen o dočasné opatření, nebyl pravdivý. Avšak po sametové revoluci v roce 1989 bylo sovětské vojsko nuceno tento prostor opustit. Následující rok proběhl z Jeseníku poslední vojenský transport a kasárna se stala

majetkem armády, která se jí však zřekla. Celý areál byl následně předán Městu Jeseník a tím přestal fungovat jako kasárny. Bohužel o budovy se nikdo nestaral a začaly chátrat. Avšak později byly obě hlavní budovy nákladně zrekonstruovány. Jedna z budov kasáren se stala Ústavem sociální péče pro mládež a další budova se stala v roce 2000 majetkem Policie České republiky, kde jsou dodnes umístěny veškeré složky Policie ČR v Jeseníku (Grund, 2009).

Dnes je Jeseník považován za jeden z nejbezpečnějších okresů v České republice. Z pohledu statistiky je kriminalita v okrese Jeseník na sestupu (vychází se z oficiálních policejních dat). Bere se v potaz vše, co Policie ČR na Jesenicku řeší (krádeže, násilí, požáry, podvody, majetkově trestné činnosti, dopravní nehody, extremismus, drogy i přestupky). Policejní statistici za rok 2021 evidují celkem 4 430 výjezdů policistů v Jeseníku, Zlatých Horách, Žulové či Javorníku. Po odečtení klasických přestupků, dostaneme číslo 374, které představuje zákroky, které si vyžádaly skutečný zásah policejních příslušníků. V roce 2020 je evidováno 4 481 sepsaných protokolů, v roce 2019 na 4 693 kusů a rok 2018 přinesl 5 203 policejních zápisů. Z toho lze odvodit to, že kriminální činnost opravdu klesá. Může to být následek pokroku technologií, kterými jsou jednotky PČR vybaveny (PositivJE, 2022).

2.6 Policie a veřejnost

Policie nemůže být lhostejná k tomu, co si o ní veřejnost myslí. Hlavním důvodem je to, že se neobejde bez ochoty pomoci od občanů. Policie také potřebuje získávat do svých řad schopné jedince, a proto je důležité vylepšovat prestiž policejní profese (Čírtková, 2006). Od policisty se očekává, že zachová klid a rozvahu a svým vystupováním vzbuzuje přirozený respekt a důvěru (Čírtková, 2000). Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů se vyznačuje silným důrazem na služební kázeň a významným ovlivňováním i mimoslužebního života příslušníků. Porušení služební kázně má závažné následky ve formě kázeňského postihu. V závažnějších případech i postihu trestněprávního (Šteinbach, 2021).

2.6.1 Spokojenost a důvěra veřejnosti v policii v zahraničí

Hlavním důvodem, proč lidé kontaktují policii je, když hledají pomoc. Ať už kvůli nahlášení nehody, nepokojům, problémům, podezřelým aktivitám ve svém okolí, nebo když chtějí nahlásit násilné trestné činy a trestné činy spáchané na majetku (Tyler, 1990). Většina studií se proto zaměřuje na kontakt policie iniciovaný občany na základě zkušeností a postojů obětí trestných činů (Bradford et al., 2009). Jedinci, kteří vnímají kontakt s policií iniciovaný občany, jako je přivolání služby nebo zastavení dopravy, jsou s policií spokojenější než osoby, které kontakt s policií neměli (Parks, 2000). Americká studie dokonce zjistila, že spokojenost s tím, co policie

udělala, byla nejvyšší u obětí nejzávažnějších typů trestných činů proti osobě a nižší u obětí majetkové trestné činnosti (McDavid & Poister, 1978).

Studie založená na údajích z průzkumu veřejného mínění Metropolitan Police Public Attitudes Survey v Londýně z let 2005/2006 podporuje zjištění, že míra spokojenosti po kontaktu iniciovaném policií je vyšší než po kontaktech iniciovaných občany. Z těch, které policie zastavila, prohledala nebo zatkla, bylo asi 59 % spokojeno s tím, jak policie postupovala. Míra nespokojenosti byla pouze 16 %. Platnost tohoto výsledku je však oslabena tím, že téměř čtvrtina dotázaných zvolila odpověď „nevím“. Důvody této neochoty dát jasnou odpověď zůstávají nejasné. Je možný negativní postoj nebo nespokojenost s policií na základě potlačovaných negativních zkušeností (Bradford et al., 2009). Negativní zkušenosti tedy vedou k závažnějším negativním výsledkům ohledně důvěry v policii. Celkově má negativní zkušenost čtyřikrát až čtrnáctkrát větší vliv než pozitivní zkušenost, ať už jde o kontakt iniciovaný policií nebo občanem (Skogan, 2006). Ti, kteří zažili jiné typy kontaktů iniciovaných policií dosáhly velmi vysoké míry spokojenosti 72 % (Bradford et al., 2009). Na míru spokojenosti má vliv nejen férovost a zdvořilost policie, ale i vysvětlení rozhodnutí (Skogan, 2005). Velmi důležitým faktorem spokojenosti také je, zda policie bere věc dostatečně vážně a za jak dlouho danou záležitost vyřeší (Bradford et al., 2009).

Silvia Staubli (2017) ve své knize *Trusting the Police* na základě veřejných studií uvádí, že společnost se shoduje na tom, že policisté jsou v každém případě spravedliví a vždy jednají nestranně. Avšak zde zmiňuje i výzkum pana Reisiga a Chandeka, který proběhl v roce 2001 ve Švýcarsku. Jejich metoda získávání informací byla následovná. Oslovovali občany na ulicích ve středně velkých městech a zjišťovali, zda jsou spokojeni se službami policie, které jim byli nedávno poskytnuty. Porovnávali, zda jejich očekávání poskytnutí služby policie bylo dostatečně naplněno či nikoli. Ve výsledcích výzkumu převažovala spíše spokojenost občanů se službami, které jim byly policií poskytnuty.

Brandl et al. (1994) se zaměřovali na to, aby jejich výzkum směřoval k jasnějšímu pochopení toho, jak fungují globální postoje k policii, a jak mohou být globální nebo specifické postoje ovlivněny kvalitou policejních kontaktů. Výzkum prováděli ve větších středozápadních městech v Americe. Zjišťovali celkovou spokojenost obyvatel se službami policie v místě jejich bydliště. Analyzovali míru spokojenosti po kontaktu s policií čtyřmi typy otázek: žádost o informace, žádost o pomoc, osobní přístup policistů a jejich ochota spolupracovat a pomoc při řešení situací. I když byly zjištěny negativní výsledky jakožto závěr, který může být přesný, výsledky jsou omezeny, protože jak sami autoři výzkumu přiznávají, většina respondentů pochází ze čtvrtí s převahou Afroameričanů a lidí, o kterých je známo, že mají málo příznivé postoje k policii.

K prozkoumání důvěry k policii vznikla další studie, kde autoři využili data z Minority Trust and Confidence in the Police Project (MCT) obsahující 479 rozhovorů, které proběhly pomocí telefonního spojení v Chicagu v roce 2002. Výsledky této studie byly nejasné do té doby, než autoři přidali další proměnné. Zjistili, že respondenti zapojení do negativních setkání iniciovaných občany si vytvořili negativní postoje k policii, zatímco negativní zkušenosti iniciované policií nebyly spojeny se změnami v postojích respondentů (Costelo et al., 2005).

Výzkumné studie provedeny ve Švýcarsku a středozápadních městech Ameriky se zabývají všeobecným přístupem policie ke svým občanům v místě jejich bydliště, avšak studie provedená v Chicagu zjistila, že relevantnější je model oddělující obecné postoje od postojů specifických pro místní obyvatelstvo. Z obecných indikátorů vztahující se k vnímání policejního chování a zacházení se žádný nezatížil a žádný ze specifických indikátorů neměl významný vliv na obecné postoje. Výsledky vyšly jinak poté, co autoři přidali proměnné týkající se kontaktů s policií. Finální model ukazuje, že existuje silná pozitivní souvislost mezi globálním a místním postojem k policejnímu chování a zacházení.

Základní výzkumná otázka zní: Co ovlivňuje důvěru v policii? Výzkum institucionální důvěry vychází primárně z politických věd nebo ekonomie. Zabývá se spíše policií jako součástí vládních institucí, než zaměřováním se na ni jako na organizaci v rámci sociologie a kriminologie. V rámci výzkumu se často opomíjí rozlišování mezi globálními a specifickými postoji k policii. Spojení mezi nimi je navíc analyzováno jen zřídka (Staubli, 2017).

2.6.2 Spokojenost a důvěra veřejnosti v policii v České republice

Výzkum v roce 2010

Pro zmapování spokojenosti občanů s prací policistů proběhl v březnu roku 2010 na území Středočeského kraje průzkum veřejného mínění (podobné výzkumy byly provedeny také v roce 2009, 2007 a 2004). Do terénu vyrazili sami policisté preventivně informačních skupin, kteří oslovili celkem 2 004 respondentů. Respondenti byli dotazováni na otázky zaměřené na bezpečnost v místě bydliště, hodnocení práce policistů, míru informovanosti o práci policistů či preference mezi preventivní činností a rychlým příjezdem policistů na místo ohlášené události. Na základě výzkumu lze konstatovat, že celková spokojenost s Policií ČR ve Středočeském kraji je na vysoké úrovni. Statistiky ukázaly, že 85 % obyvatel je spokojených, což je o 10,4 % více než v roce 2009.

Přestože je patrný negativní pocit bezpečí obyvatel Středočeského kraje, lze konstatovat, že 82 % obyvatel se cítí bezpečně v místě svého bydliště, což je méně než v roce 2009 i 2007.

Ačkoliv kriminalita klesá, klesá také pocit bezpečí. Příčiny tohoto negativního pocitu nelze z výzkumu relevantně odvodit. Občané mají největší obavy z vloupání a vandalství.

Pro policisty je také důležitá zpětná vazba v jejich chování při policejním šetření. Respondenti byli dotazováni na to, zda policista byl zdvořilý, ochotný, informovaný a upravený. V této oblasti bylo zjištěno zlepšení a u všech znaků bylo více než 90 % kladných hodnocení. Další výzkumnou otázkou bylo, že pokud budou v místě bydliště potřebovat naléhavě pomoc od složek Policie ČR, bude jim rychle a účinně poskytnuta? Pozitivní názor zastávalo 80,7 % obyvatel, což je o 3,7 % více než v roce 2009, 14,5 % více než v roce 2007 a o 24,5 % více než v roce 2004. S rychlostí reakce na ohlášenou událost bylo spokojeno 71,8 % obyvatel. V roce 2007 proběhl také výzkum, kde bylo zjištěno, že by obyvatelé chtěli více policejních hlídek v ulicích.

68,5 % obyvatel si myslí, že Středočeská policie dostatečně informuje občany o bezpečnostní situaci. Hodnotil se zde i přístup policistů, a jak s ním byli občané spokojeni. Na to 84,6 % lidí odpovědělo kladně. Naopak oblastí pro zlepšení je eliminace korupčního jednání policistů. Celkem bylo zjištěno 14 případů, kde policista žádal o úplatek. Je to o tři případy méně než v roce 2009. I přes pozitivní vývoj je toto zjištění managementem krajského ředitelství vnímáno jako nepřijatelný stav (Policie ČR, 2022d).

Výzkum v roce 2012

V roce 2012 vnikl výzkum, který se zabýval pocitem bezpečí obyvatel Středočeského kraje a spokojeností s činností Policie ČR ve Středočeském kraji. Data byly získávané pomocí osobního rozhovoru policisty preventivně informační skupiny s náhodnými respondenty v terénu. Kritériem však byl věk vyšší 19. let. Bylo zaznamenáno celkem 2025 odpovědí. Na základě výsledku výzkumu lze konstatovat, že celková spokojenost se službami polici ve Středočeském kraji je stále na vysoké úrovni. Celkovou spokojenost vyjádřilo 80,4 % obyvatel. I když je to poměrně vysoké číslo, tak procenta spokojenosti u obyvatel klesají, neboť v roce 2011 bylo spokojeno 82,6 % obyvatel a v roce 2010 85 % obyvatel. Na vysoké úrovni je také pocit bezpečí obyvatel v místě bydliště. Na tuto otázku reagovali lidé převážně pozitivně a to v 80,9 % odpovědí (rok 2011 – 78,4 %).

V porovnání s rokem 2011 byla zjištěná o něco vyšší obava z vandalství, poškození věci, vloupání do bytu a kapesní krádeže. Naproti tomu byla zjištěná nižší obava z krádeže vozidla či motocyklu nebo krádeže kola. Současně byla zaznamenána klesající důvěra obyvatel v poskytnutí první pomoci ze strany policie, pokud takovou pomoc budou naléhavě potřebovat. Tato situace mohla být částečně způsobena i snižováním stavu policistů a dalšími úspornými

reformními kroky. Hodnocení jednání a chování policistů bylo stále hodnoceno kladně (98,4 % - 99,1 %) a přesto byl zaznamenán jeden případ, kdy policista požadoval úplatek.

Rychlost reakce na učiněné oznámení byla o něco méně pozitivně hodnocená než v roce 2010, a to 68 % obyvatel. Na druhou stranu byla zjištěna větší ochota policistů pomoci, konkrétně v 88 % případů. Informovanost obyvatelstva ohledně bezpečnostních situací v porovnáním s předešlými lety byla nižší (65 %).

Vývoj celkové spokojenosti obyvatel se službami policie ve Středočeském kraji v místě bydliště:

- 2004 – 68 %
- 2007 – 71 %
- 2009 – 75,4 %
- 2010 – 85 %
- 2011 – 82,6 %
- 2012 – 80,4 % (Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2012)
- 2014 – 88 % (Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2014)

2.6.3 Zvláštní zdroje konfliktů v policejní činnosti

Policisté musí chápat agresi jako jednu z přirozených variant chování v situaci frustrace a sami se nenechali vyprovokovat k protiagresi. Mnohé výzkumy naznačují, že za určitých okolností může nápadné nošení zbraně vyvolávat ve vnímajících jedincích agresivní projevy. Jedinci na to mohou následně reagovat dvěma extrémy. První varianta je únik (podřízení se) anebo útok (napadení ozbrojeného jedince) (Čírtková, 2000).

Použití hrozby nebo uplatnění sankcí jsou nejlepšími možnostmi, jak přimět lidi, aby dodržovali zákony a přijímali rozhodnutí autorit, jako jsou policisté. Policie proto byla vnímána jako dostatečně kompetentní k tomu, aby zajišťovala nevyhovující či omezující veřejná rozhodnutí. Motivace lidí k dodržování pravidel byla jednoduše založena na riziku, že v případě nedodržení budou potrestáni. Jak bylo vidět, že lidé reagují na pozitivní i negativní přínosy spojené s přijetím rozhodnutí, očekávalo se, že se podřídí, protože negativní přínosy by jinak byly příliš vysoké. Dá se říct, že strategie závisela na vytváření potenciálních negativních vlivů, které převažují nad potenciálními pozitivy spojenými s nepřijímáním policejních nebo soudních rozhodnutí (Huo & Tyler, 2002).

Z policejní psychologie jsou rozlišovány následující konfliktogenní prvky zvláštní povahy:

- Věk jednatelů policisty: Incidenty tohoto druhu lze minimalizovat prostým informováním začínajících policistů o působení fyzického věku, jako možného

zdroje konfliktů či nácvikem diferencovaného vystupování vůči různým věkovým kategoriím.

- Místo úředního jednání: Tam, kde se dotyčný cítí být doma je zapotřebí postupovat se zvláštní obezřetností a je vhodné předchozího oznámení. Úřední úkony, které je možné odložit, jsou účelně přemístěny do služebních úradoven.
- Zákroky v přítomnosti nezúčastněných osob: Situační útočnost jedinců se zpravidla objevuje tehdy, když policista usměrňuje jedince za nepatřičné chování v přítomnosti dalších osob, na jejichž mínění dotyčnému záleží. Kritickou situací je, když policista provádí úkon v přítomnosti rodinných příslušníků daného jedince. Často jsou to právě rodinní příslušníci, kteří propadají emocím a útočnému chování a ne obviněný.
- Snížený práh frustrační tolerance: U jedince, který často prožívá zátěžové situace různého typu (například konflikty, problémy, stresy apod.) obvykle dochází ke snížení frustrační tolerance. Důsledkem toho dochází k podrážděnému reagování na jinak běžné situace.
- Nezdvořilost a nepřátelský tón: Jako nezdvořilí a zaujatí jsou vnímání policisté, kteří neumějí naslouchat.
- Protiagrese a zneužívání moci: Zda je účinné a účelné na agresi reagovat protiagresí není jednoznačné. V obecné rovině lze chápat policejní protiagresi převážně jako poslední způsob řešení situace, jelikož takovému jednání předchází tzv. policejní poučování a napomínání občanů.
- Neochota poskytovat informace: Jedním z konfliktogenních zdrojů je i neochota poskytovat informace. Tím se myslí vstřícnost některých policistů podat občanovi vysvětlení, o které žádá. Pro psychologicky přiměřený profesionální postup policistů je důležité počítat s tím, že samotná přítomnost policie na určitém místě funguje jako pobídka přirozené zvědavosti jedinců (Čírtková, 2000).

Výzkum procesní spravedlnosti, založený na předpokladu, že lidé se více zaměřují na postupy a méně se zajímají o výsledky svých zkušeností, úzce souvisí s výzkumem legitimacy. Lidé budou na zážitek reagovat pozitivněji, pokud budou jednání soudce nebo policisty vnímat jako spravedlivé, bez ohledu na výsledek. Obdržení pokuty, která je vnímána jako příliš vysoká, například neovlivňuje nespokojenost s policií tak silně, jako vnímaná diskriminace v zacházení ze strany úředníka. Chování policisty je vnímáno jako správné, pokud naslouchá argumentům lidí, je neutrální a své rozhodnutí dobře zdůvodňuje. Lidé očekávají spravedlivé výsledky a přiměřenou úroveň trestu.

Jedna Americká studie došla k závěru, že pro 70 % občanů, kteří zahájili kontakt s policií bylo důležité, jak s nimi policie zacházela. Méně příznivé byly reakce lidí, když byli dotázáni, jak se policie snažila být vůči nim spravedlivá. Názory lidí na policii nejsou ovlivněny pouze nedobrovolným kontaktem s policií. Několik studií ukazuje, že v případech, kdy veřejnost kontaktuje policii například za účelem oznámení trestného činu, hraje nepříznivé chování policistů zásadní roli. Takový způsob chování policistů vůči svým občanům bývá kontraproduktivní. To platí zejména tehdy, když nahlásí trestný čin právě oběť trestného činu (Tyler, 1990).

2.6.4 Vliv specifických determinantů na důvěru k policii

Vliv věku a pohlaví zastavovaných jedinců policií není ve výzkumech příliš řešen, protože většina se zaměřuje spíše na vliv důvěry v policii. Ve většině studií bylo zjištěno, že ženy mají větší důvěru v policii než muži. Očekávaný kladnější vztah k policii ze strany žen je částečně vysvětlen tím, že policie zastavuje častěji muže než ženy. Je to proto, že muži mají různé volnočasové aktivity a jsou častěji zapojeni do trestné činnosti. Podobný obrázek můžeme vidět i u mládeže. U mladých lidí je pravděpodobnější, že se dostanou do problémů všeho druhu s policií, včetně zastavování a zatýkání (Correia et al., 1996). Avšak pokud jde o chování při zastavování policií, mezi mladšími jedinci existuje mnoho rozdílů (Skogan, 2005). Častěji se také stávají oběťmi násilných trestných činů (Correia et al., 1996). Nejvyšší procento kontaktů iniciovaných policií je u 15-24letých jedinců, naopak u skupin 55-64 letých a starších 65 let je toto procento nejnižší (Bradfors et al., 2009).

Velký objem výzkumů se zabývá možnými korelacemi mezi policií a menšinovými skupinami. Několik studií pro Spojené království a Spojené státy potvrdilo, že Afroameričané a další menšiny vnímají policii negativněji než běloši (Correia et al., 1996). Afroameričané jsou ve svých názorech na policii skeptičtější a častěji hlásí negativní kontakt, a dokonce špatné zacházení ze strany policie (Skogan, 2006). Na popud smrti Afroameričana George Floyd, která byla zapříčiněna policií při zásahu, se rozhodli profesori Gainey a Pryce vytvořit studii, kde porovnávali vztah k policii z pohledu obyvatel bílé barvy pleti a obyvatel s pletí tmavou. Pro tento výzkum analyzovali sběr dat od obyvatel ze sedmi měst v jihovýchodní Virginii. Zjistili, že ve srovnání s bělochy a jinými rasovými skupinami černoši měli více osobních zkušeností s policií. Jejich spokojenost se službami policie je menší a také jsou vůči nim méně důvěřiví (Gainey & Pryce, 2022).

Další sociodemografické údaje mají také vliv na důvěru v policii, avšak přímo nesouvisí se zastavováním z iniciativy policisty. Mezi takové faktory patří například vzdělání (Frank et al.,

2005). Lidé s vyšším vzděláním mají v průměru horší mínění o policii (Čírtková, 2000). Dále finanční příjem (McDavid & Poister, 1978), politická orientace, náboženské vyznání (v kulturách s vysokou úrovní sociální důvěry může mít základní otevřenost policie pozitivní vliv na hodnocení kontaktu) a místo bydliště (Skogan, 2005). Lidé žijící na venkově mají nižší úroveň důvěry v policii než lidé žijící ve velkých městech. Také lidé, kteří vycházejí z domova přibližně jednou za měsíc mají v porovnání s jedinci, kteří se setkávají s ostatními jednou nebo vícekrát týdně, menší důvěru v policii (Kääriäinen, 2007).

2.6.5 Psychologická doporučení pro jednání s agresorem

Při jednání s agresorem by se měl policista držet několika zásad. První je sebeovládání, což znamená pevné rozhodnutí zdržet se agrese. Policista by měl být také empatický a dokázat se vcítit do rozpoložení agresora. Další důležitou složkou technik tlumící agresi daného jedince je komunikativní dovednost policisty. Je to psychologický prostředek k ovlivňování agresora.

Přístup při komunikaci tlumící agresi lze rozčlenit do tří hlavních kroků:

- **Aktivní naslouchání:** Při kontaktu s agresorem má aktivní naslouchání tři funkce, a to účinek ventilace (uklidnění agresora), vzbuzování empatií (agresor vnímá, že je brán vážně a vzniká u něj prostor pro nástup pozitivních pocitů, sympatií) a získávání informací (důležité pro další postup jednání).
- **Kladení otevřených otázek:** Dotazováním signalizujeme agresorovi náš zájem o věc a ochotu zabývat se jeho problémem. Současně to v něm stimuluje prvky sebekontroly a sebeovládání, jelikož musí nad věcí znovu přemýšlet. Důležité je se vyvarovat komunikaci, která by opět vedla k agresi a vhodně zacházet se slovem „proč“.
- **Argumentace a prosazování věcných hledisek:** Při vlastní argumentaci je vhodné začít pozitivně, což znamená akceptovat takové argumenty druhého, které jsou pochopitelné, oprávněné a srozumitelné (Čírtková, 2000).

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

- 1) Na základě rešerše literárních zdrojů pojednat o historii, vývoji a poslání složek Policie České republiky.
- 2) Pomocí anketního šetření zjistit aktuální stav a úroveň vnímání vztahu Policie České republiky a obyvatelstva Olomouckého kraje.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Charakteristika Integrovaného záchranného systému.
- 2) Popsat vnímání policie jako bezpečnostní složky v rámci společnosti.
- 3) Charakteristika historie a vývoje bezpečnostních složek v působnosti Územního odboru Jeseník.

3.3 Výzkumné otázky

- 1) Jsou obyvatelé Olomouckého kraje spokojeni s výkonem služby Policie České republiky?
- 2) Jak vnímají výkon služby obyvatelé Jesenického a Olomouckého okresu?

4 METODIKA

V rámci praktické části byla zvolena metoda dotazníkové šetření. Součástí výzkumu byli občané, kteří mají trvalé bydliště v Olomouckém kraji. Respondenti měli k dispozici dotazník v elektronické podobě, který byl zaměřen na jejich spokojenost s výkonem služby Policie České republiky.

4.1 Výzkumný soubor

Dotazníkové šetření bylo zpracováno v podobě online dotazníku, který byl následně umístěn na internetový portál Survio.com a odkaz na něj vyvěšen na několika facebookových skupinách. Již na úvod byli jedinci obeznámeni s tím, že dotazník je pouze pro respondenty, kteří mají trvalé bydliště v Olomouckém kraji. Dle statistiky návštěv elektronického dotazníkového šetření si dotazník zobrazilo celkem 260 jedinců a 142 z nich dotazník dokončilo. Dotazník si zobrazilo a nevyplnilo 118 dotazovaných (45 %). Celková návratnost vyplněných dotazníků byla tedy 55 %.

4.2 Metody sběru dat

Online dotazník obsahoval celkem 15 uzavřených otázek a respondenti měli možnost výběru z několika daných odpovědí, avšak vybrat mohli pouze jednu. 9 otázek bylo povinných (byly označeny hvězdičkou) a 6 otázek v návaznosti na předešlé odpovědi byly nepovinné (bez hvězdičky), jelikož si respondent danou situací nemusel projít. Otázky byly především směřovány na spokojenost obyvatel Olomouckého kraje se službami Policie České republiky, které jim byly nebo jsou poskytovány.

4.3 Statistické zpracování dat

Pro statické zpracování dat byl využit tabulkový software a výkonný nástroj pro analýzu dat MS Excel a pro shromáždění dat internetový program Survio.com v placené verzi. Placená verze umožňuje nasbírat data od více než 100 respondentů. Umožňuje také otázky rozdělit podle kategorií, které byly následně využity pro porovnávání. Některé otázky bylo možné přeskočit (kde není uvedena hvězdička u zadání „*“), aby bylo realizováno vyplnění pouze u respondentů, kterých se dané znění týká a tím byla zachována reálnost odpovědí. Dotazník obsahoval i otázky, kde si respondenti, při nevybrání již dané odpovědi mohli zvolit vepsání své odpovědi. Výsledky byly celkově zpracovány do grafů a statisticky vypočítány.

V praktické části jsou postupně rozebírány a vyhodnoceny jednotlivé odpovědi na anketní otázky a pro lepší představu jsou k výsledkům každé otázky vloženy dané grafy, které jsou

patříčně okomentovány. Výsledky jsou v grafu popsány absolutními hodnotami, avšak v textu se vyjadřují i v relativních číslech.

V první části jsou znázorněny odpovědi respondentů ze všech okresů (142) z Olomouckého kraje, aby bylo zanalyzováno vnímání Policie České republiky v celém kraji. Následně jsou porovnány odpovědi obyvatel, kteří mají trvalé bydliště v okrese Jeseník s obyvateli s trvalým bydlištěm v okrese Olomouc.

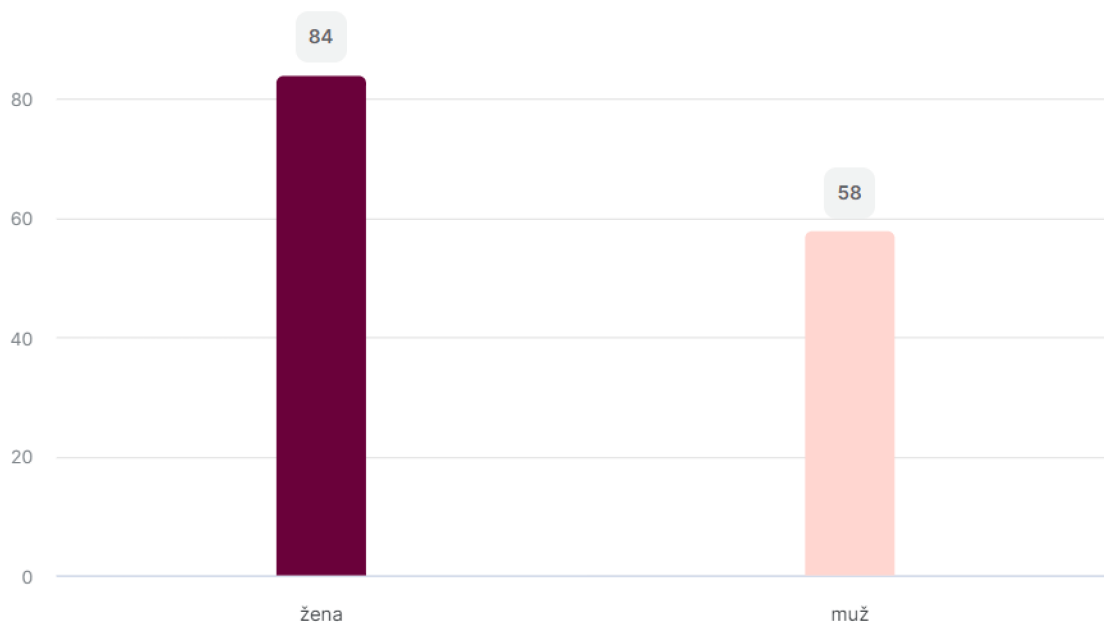
5 VÝSLEDKY

5.1 Spokojenost obyvatel Olomouckého kraje s výkonem služby Policie České republiky

Otázka č. 1 byla zaměřena na zjištění pohlaví respondentů, kteří dotazník vyplnili. Zde byly na výběr dvě odpovědi, ze kterých si jedinec mohl vybrat pouze jednu.

Obrázek 9

Pohlaví*

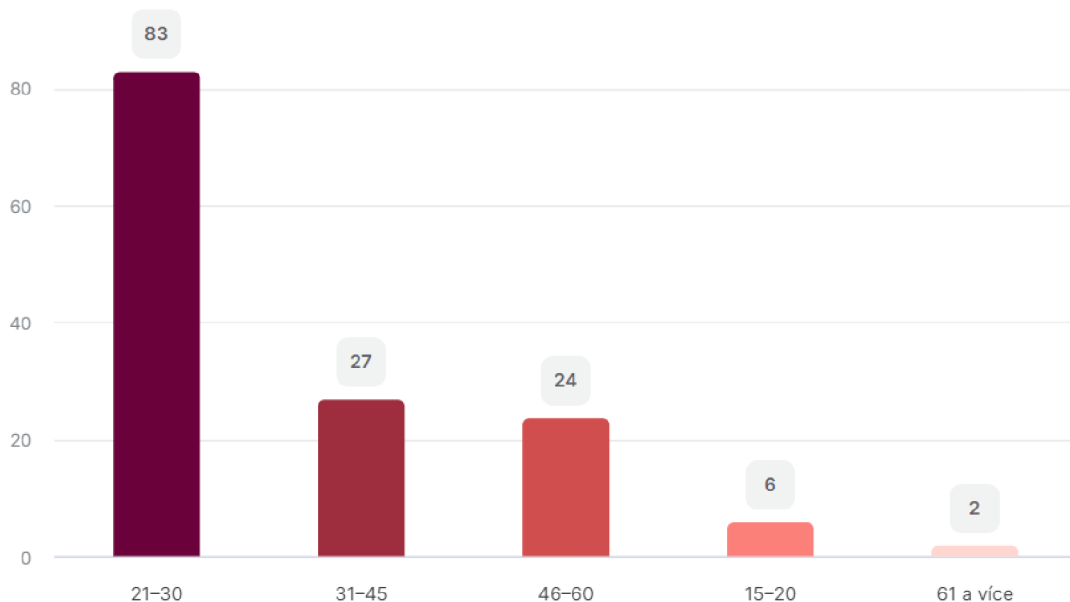

Výzkumu se anonymně zúčastnilo celkově 142 respondentů ze všech okresů Olomouckého kraje. Z celkového počtu dotázaných jedinců odpovědělo 59 % žen (84) a 41 % mužů (58). Takový poměr respondentů je pro výzkum poměrně přijatelný, jelikož i v celkové populaci České republiky je menší převaha žen nad muži.

Otázka č. 2 zjišťovala věkové kategorie respondentů, kteří se výzkumu účastnili. Na výběr měli možnost z pěti kategorií.

Obrázek 10

Věk*

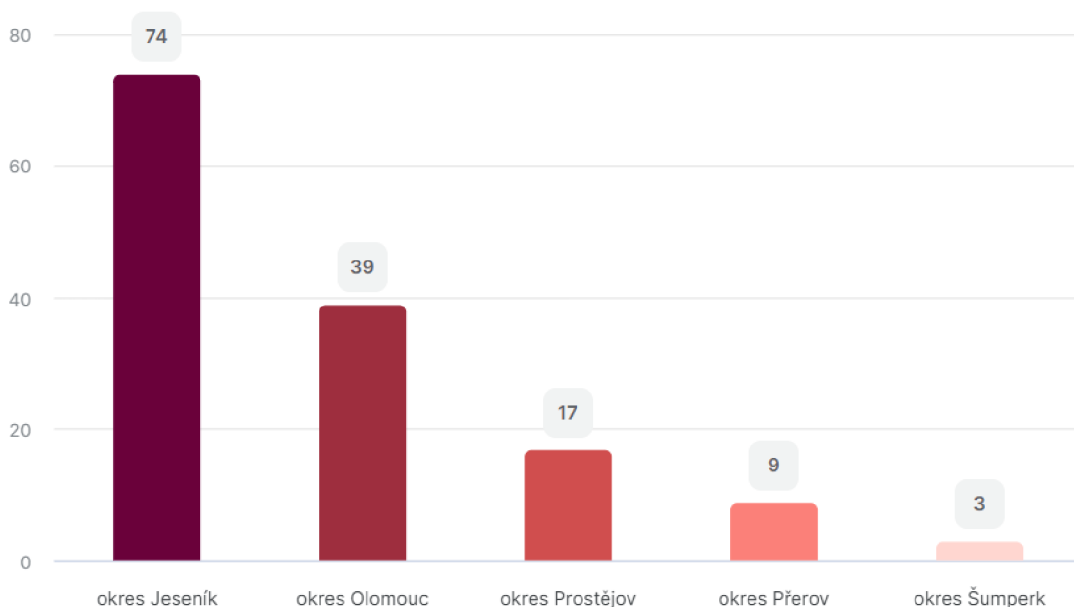
Celkové složení respondentů bylo rozděleno do 5 věkových kategorií. Převážně odpovídali jedinci ve věkové kategorii 21-30 let (58,5 %). Dále 19 % ve věkové kategorii 31-45 let, 16,9 % ve věkové kategorii 46-60 let, 4,2 % v nejmladší věkové kategorii 15-20 let a 1,4 % v nejstarší věkové kategorii 61 let a více. Dalo se očekávat, že jedinci z nejnižší a nejvyšší věkové kategorie budou mít ve výzkumu menší zastoupení. A to třeba z toho důvodu, že nepřichází do styku s policií tak často, jako jedinci z ostatních věkových kategorií.

V České republice je možné získat řidičské oprávnění až v 18 letech, kdy se do styku s policií mohou jedinci dostat pravděpodobněji a častěji. Z tohoto důvodu je část těchto jedinců do 18 let v této kategorii znevýhodněna. Co se týče nejstarší věkové kategorie, tak zde mohou být důvody obdobné, jelikož starší jedinci pravděpodobněji ctí zákony a pravidla provozu a dávají si na přestupky větší pozor. Tím se jejich styk s policií také snižuje. Dalším důvodem může být pokrok technologie, kterou většina starších jedinců odmítá.

Pro tento výzkum byla otázka č. 3 velmi důležitá. Jelikož následně se budou porovnávat odpovědi respondentů s místem bydliště v okrese Jeseník a v okrese Olomouc.

Obrázek 11

Ve kterém okrese Olomouckého kraje máte trvalé bydliště? *

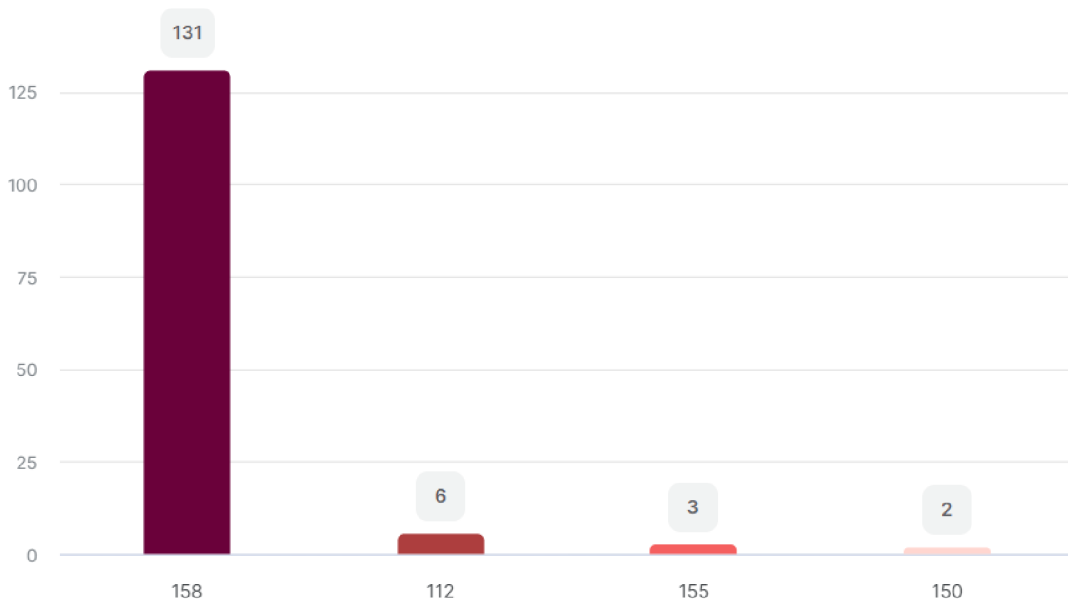

Ze 142 vyplněných online dotazníků je zřejmé, že většina, konkrétně 74 respondentů, má místo bydliště v okrese Jeseník (52,1 %). Druhé největší zastoupení mají respondenti z okresu Olomouc (27,5 %), což je zhruba polovina odpovědí jedinců z Jesenicka. Tato fakta budou brána v potaz v následujícím porovnávání z hlediska okresu Jeseník a Olomouc. Dále 12 % respondentů vybralo jako své místo bydliště okres Prostějov, 6,3 % okres Přerov a 2,1 % okres Šumperk.

Otázka č. 4 měla zjistit, zda lidé ví, jaké číslo tísňové linky kontaktovat v případě zahájení komunikace s Policií České republiky.

Obrázek 12

Jaké číslo ze skupiny tísňových volání byste využili v případě potřeby zahájit komunikaci s Policií České republiky? *

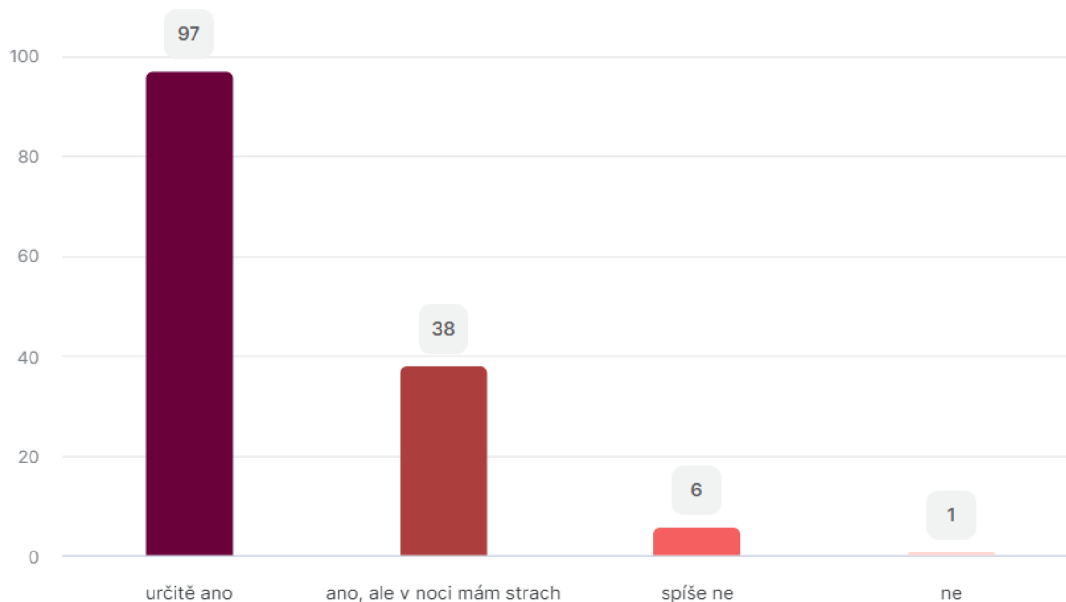

Až na pár výjimek, většina respondentů (92,3 %) se rozhodla pro číslo tísňové linky 158, což je správná odpověď. Avšak v situacích, které si žádají zastoupení více složek IZS, mohou využít také číslo 112. I v tomto případě kontakt s policií proběhne. Tuto odpověď zvolilo 4,2 % respondentů. Obyvatelé Olomouckého kraje jsou tedy správně informováni o tom, jaké číslo tísňové linky v případě zahájení kontaktu s Policií ČR použít.

U otázky č. 5 se již dostáváme k informacím, které se týkají poskytování služeb Policie České republiky. Konkrétně v této otázce mělo dojít k zjištění, zda se respondenti cítí bezpečně v místě jejich bydliště.

Obrázek 13

Cítíte se bezpečně v místě vašeho bydliště? *

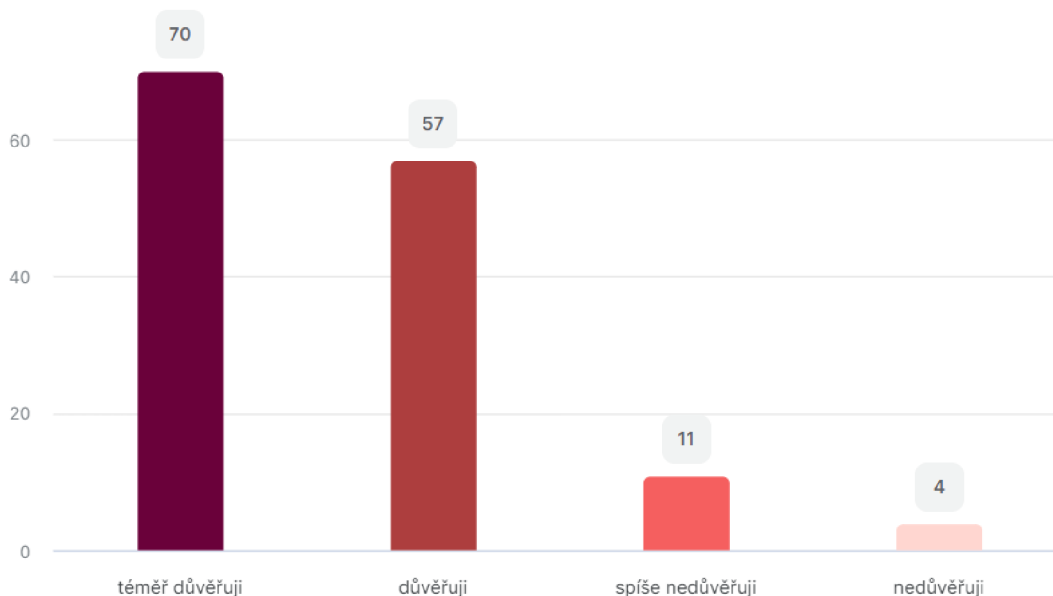

U této otázky většina obyvatel Olomouckého kraje (68,3 %) zvolila odpověď „určitě ano“. Z toho se dá usoudit, že většina jedinců se v místě svého bydliště cítí bezpečně. Avšak dalších 25,6 % obyvatel vybralo odpověď, že se cítí v místě svého bydliště bezpečně, ale v noci mají strach. S touto odpovědí souvisí i další výzkumné otázky v následujícím dotazování. Dále 4,2 % respondentů se v místě svého bydliště spíše necítí bezpečně a jeden jedinec se necítí bezpečně v místě svého bydliště. Zde může záležet na tom, kde se jejich bydliště konkrétně nachází.

Jednou z nejdůležitějších otázek tohoto výzkumu je otázka č. 6, jelikož zde respondenti odpovídají na to, zda důvěřují či nedůvěřují Policii České republiky.

Obrázek 14

Důvěřujete Policii České republiky? *

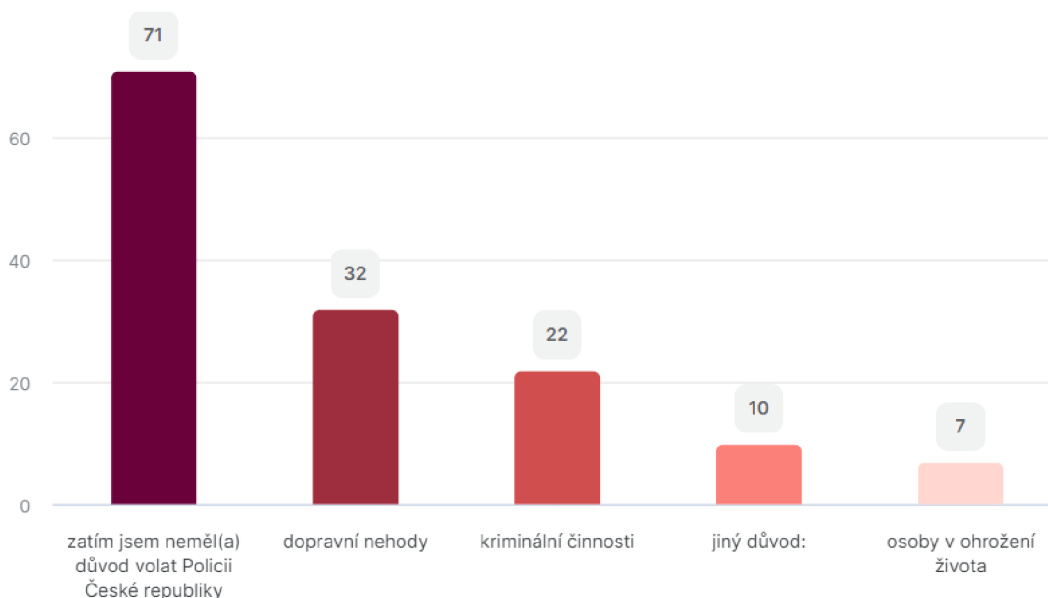

Pro policii je důležité mít zpětnou vazbu od svých občanů a vědět, jestli mají jejich důvěru či nikoliv. Podle tohoto výzkumu na základně anonymních odpovědí lze předpokládat, že obyvatelé Olomouckého kraje (89,4 %) mají k Policii České republiky důvěru. Konkrétně 49,3 % téměř důvěřují a 40,1 % důvěřují. Bohužel se najdou i jedinci, kteří takovou důvěru k policii nemají, a proto zde hodnotili negativně (10,6 %). Policie by se měla snažit dělat vše proto, aby měla co největší důvěru u svých občanů. Avšak je pochopitelné, že přes jejich veškerou snahu nemohou vyhovět všem a od toho se odvíjí i toto hodnocení.

Prostřednictvím otázky č. 7 se zjišťuje, zda respondenti někdy volali Policii České republiky a za jakých nejčastějších okolností. Podle toho se také budou odvíjet otázky následující.

Obrázek 15

Nejčastěji jste volal(a) Policii České republiky z důvodu: *

Pomocí analýzy této otázky bylo zjištěno, že přesně polovina respondentů (50 %) zatím neměli důvod volat Policii České republiky. To vedlo také k tomu, že pro polovinu odpovídajících nebyly následující otázky povinné. Jak bylo zmíněno v části práce zabývající se metodikou (kapitola 4.3), tyto otázky pro lepší orientaci nebyly označeny hvězdičkou („*“). Kromě tedy této poloviny respondentů, kteří neměli důvod vytáčet již zmiňované číslo tísňového volání 158 nebo 112, 22,5 % obyvatel odpovědělo, že volali policii z důvodu dopravní nehody. Dále 15,5 % respondentů zvolilo odpověď kriminální činnost, 7 % jiný důvod a 4,9 % osoby v ohrožení života.

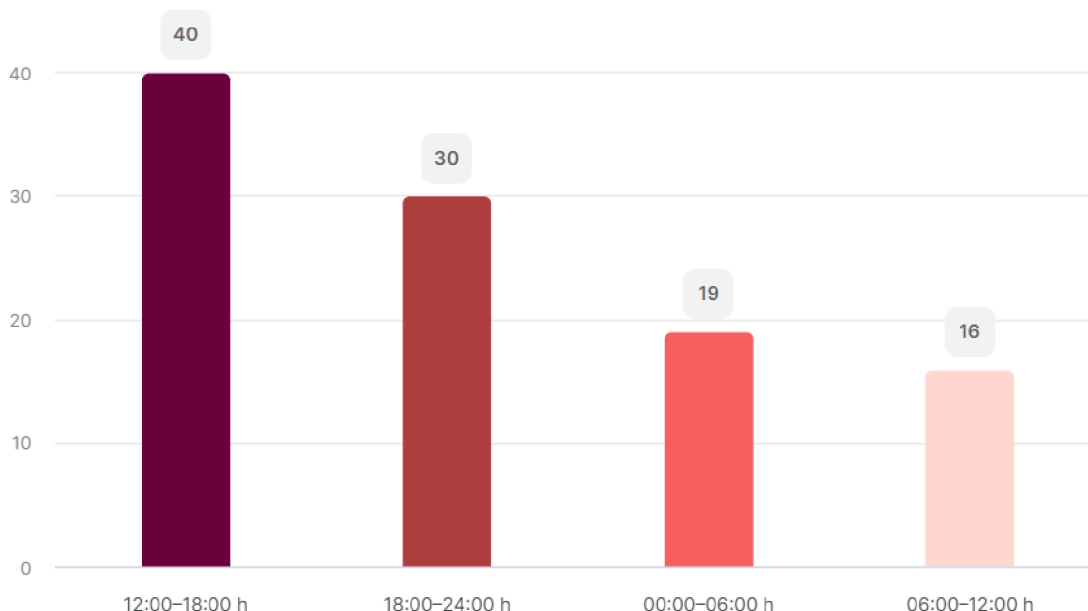
Podle Českého statistického úřadu (2022) bylo v roce 2020 v České republice zaznamenáno celkem 94 794 dopravních nehod. Konkrétně Olomoucký kraj obsazuje v žebříčku nejčastějších nehod 6. místo. Konkrétně zde uvedu i četnost dopravních nehod v okresech Olomouckého kraje. Nejhůře je na tom okres Olomouc s celkovým počtem 2 173 dopravních nehod (9 usmrcení) a nejméně nehod je zaznamenaných v okrese Jeseník s počtem 454 nehod (1 usmrcení). Dále okres Prostějov 654 nehod (3 usmrcení), okres Přerov 900 nehod (7 usmrcení) a okres Šumperk 902 nehod (3 usmrcení) za rok 2020. V této databázi od Českého statistického úřadu nalezneme i statistiku kriminální činnosti, kde Olomoucký kraj v žebříčku největší kriminality obsazuje 7. místo s počtem 8 369 kriminálních činů za rok 2020. V porovnání mezi okresy se i zde největší počet kriminální činnosti zaznamenává v okresu Olomouc (3 098)

a nejmenší v okrese Jeseník (564). Další počet kriminálních činností v okresech: Prostějov 1 602, Přerov 1 569 a Šumperk 1 536. Případy, kdy můžeme považovat osoby v ohrožení života jsou například týrání (134), ublížení na zdraví či rvačka (3 082) nebo dokonce vražda (153). Tyto údaje také pochází z veřejné databáze z roku 2020. Tyto statistické údaje od Českého statistického úřadu mohou korelovat s výběrem odpovědí respondentů, kteří se účastnili výzkumu.

Následující otázka č. 8 byla zaměřena na respondenty, kteří již službu Policie České republiky využili. Měli vybrat odpověď na základě toho, v jakém časovém rozmezí jejich službu potřebovali.

Obrázek 16

Policii České republiky jste využil(a) v době:

Respondent si mohl vybrat mezi čtyřmi časovými úseky, kdy zkontaktoval Policii České republiky z důvodu potřeby jejich služby. Odpovědi byly rozmanité, avšak nejčastěji jedinci volili rozmezí 12:00 až 18:00 hodin (38,1 %). Může to být důsledek toho, že během odpoledne jezdí nejčastěji lidé z práce domů a věnují se volnočasovým aktivitám, a právě tyto situace mohou přispět k častějším dopravním nehodám. Také podle tohoto výzkumu (viz otázka č. 7) respondenti, kteří volali službu Policie České republiky kvůli dopravní nehodě, vybírali zde právě toto rozmezí.

Druhé nejčastější rozmezí přivolání služby Policie České republiky je 18. až 24. hodina (28,6 %). Lidé ve večerních hodinách méně často opouštějí své domovy za účelem cesty (zaměstnání, koníčky, zdravotnické služby apod) oproti odpoledním hodinám. Lze tedy očekávat

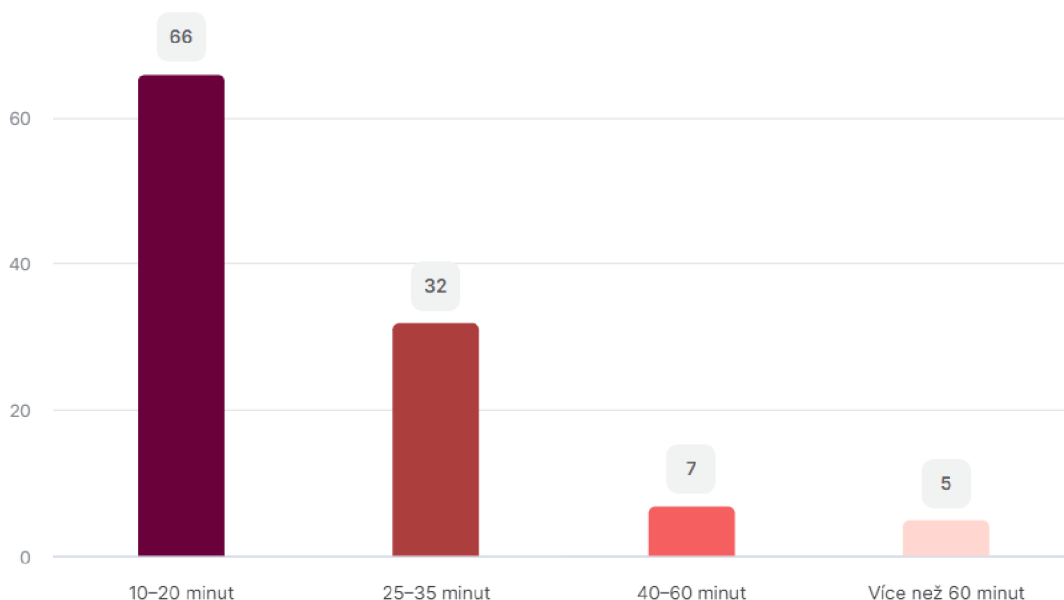

menší pravděpodobnost výskytu dopravních nehod. Avšak ve večerních hodinách častěji probíhají přestupky v podobě rušení nočního klidu a trestné činnosti (krádeže, vloupání, ublížení na zdraví apod). Opět na základě tohoto výzkumu (viz otázka č. 7) respondenti, kteří volali službu Policie České republiky z důvodu kriminální činnosti a také z důvodu osoby v ohrožení života, vybírali v této otázce právě tohle časové rozmezí. Dále 18,1 % obyvatel vybralo časové rozmezí 0:00 – 06:00 hodin a 15,2 % obyvatel rozmezí mezi 6. a 12. hodinou.

Otázka č. 9 je zaměřena na dobu příjezdu policisty/policistů k místu oznámené události.

Obrázek 17

Když jste potřeboval(a) jakoukoliv pomoc od Policie České republiky, jak dlouho jste čekal(a) na příjezd policisty (policistů)?

Při ohrožení života lidí nebo jejich majetku je policie povinna se dostat na místo hlášené události co nejrychleji. Tato situace je velmi ovlivněna okolními podmínkami. Například kde se policejní hlídka právě nachází v poloze k ohlášenému místu události, jaký je provoz na komunikacích (zde také hodně záleží na přístupu veřejnosti, aby jim umožnila co nejrychlejší průjezd), jaké jsou environmentální podmínky a podobně. Příjezd policejní hlídky do 10-20 minut zvolilo 60 % respondentů a do 25-35 minut 29,1 % respondentů. Tedy zhruba k 90 % respondentům přijela policejní hlídka do doby 35 minut, což lze považovat za pozitivní výsledek. Následně 6,4 % respondentů čekalo na příjezd policejní hlídky 40-60 minut a 4,5 % respondentů čekalo dokonce více jak 60 minut. Lze předpokládat, že se policie snaží být u místa ohlášené události co nejrychleji, avšak jak již bylo zmíněno, závisí to také na okolních podmínkách, které dobu příjezdu policie mohou bohužel prodloužit.

Otázka č. 10 se zabývá tím, jak se příslušníci Policie České republiky v dané situaci vůči obyvatelům nejčastěji zachovali. Ať už si jejich pomoc zavolali sami nebo ne.

Obrázek 18

Jak se k vám nejčastěji příslušníci Policie České republiky zachovali?

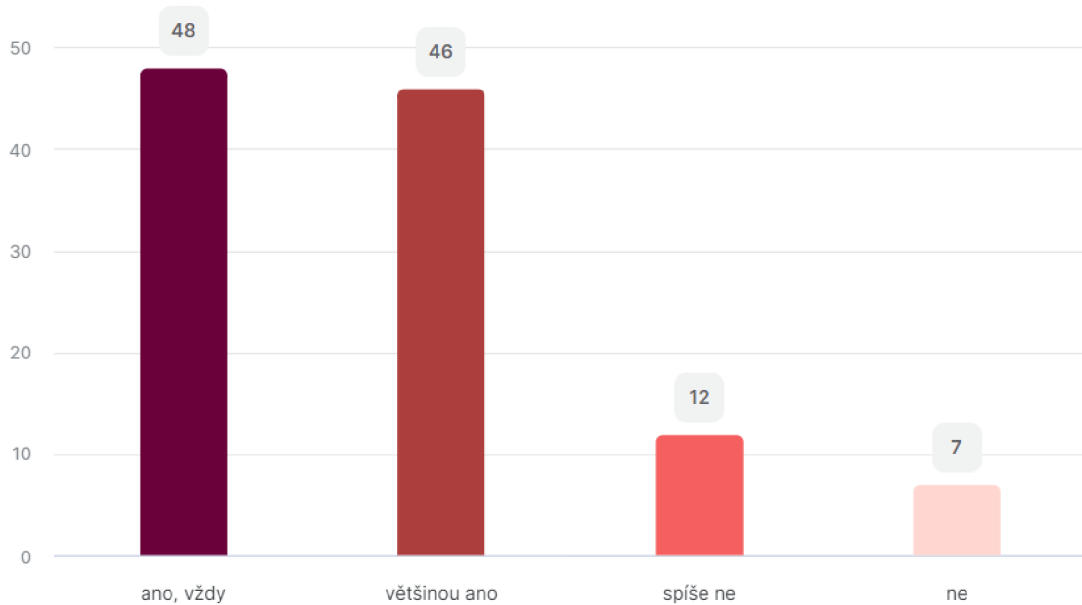

Chování policistů bylo zmíněno již v teoretické části práce. Při veškeré jejich komunikaci s obyvateli, kteří potřebují ať už banální nebo zásadní pomoc, by měl být policista připraven na různé situace, které mohou nastat. Policista by měl zachovat klid, pozitivní přístup a měl by se vyhnout negativnímu chování vůči daným osobám. Většina respondentů (82,5 %) odpovídala pozitivně a tím toto tvrzení nevyvrátilo, ale přesto se zde objevuje i 17,5 % respondentů, kteří hodnotili přístup policistů negativně. Policisté by určitě neměli přistupovat k jedincům, kteří potřebují jejich pomoc lhostejně (10,8 %) nebo arogantně (6,7 %).

Přesto, jaký byl přístup policisty či policistů, je důležité, zda jedincům v dané situaci pomohli či nikoliv a touto problematikou se zabývá otázka č. 11.

Obrázek 19

Pomohli vám přivolání policisté?

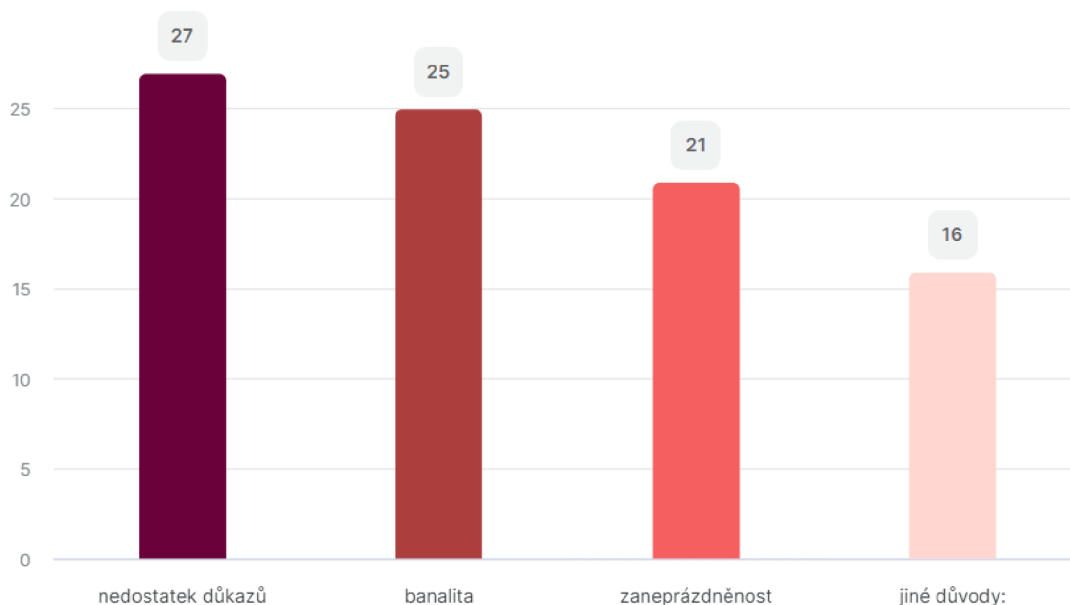

Ačkoli v předešlé otázce zaznamenalo 17,5 % respondentů negativní přístup v chování ze strany policie, zde si můžeme všimnout, že i přesto je zhruba 83 % úspěšnost při pomoci v dané situaci. Následujících zhruba 11 % respondentů se pomoci od policie spíše nedočkal a 6 % respondentů se nedočkal žádné pomoci. Vzhledem k této situaci lze konstatovat, že i policisté jsou pouze lidé a bohužel, i přes jejich veškerou snahu, ne vždy dokážou v dané situaci pomoci tak, jak by si to občané představovali.

Otázka č. 12 navazuje na otázku předešlou. Pokud respondentům nebyla poskytnuta dostatečná pomoc ze strany policie, jaké bylo jejich odůvodnění.

Obrázek 20

V případě, že vám přivolání policisté nepomohli, jaké bylo jejich odůvodnění?

Je pochopitelné, že ne vždy dokáže policie v dané situaci jedincům pomoci, a proto do výzkumu byla zařazena otázka, jaké bylo odůvodnění policisty/policistů, že jim náležitou pomoc nemohli poskytnout. Nejčastější zaznamenaná odpověď (30,3 %) je nedostatek důkazů, což je ze strany policie celkem pochopitelné. Policisté musí jednat podle určitých postupů v rámci zákonů a pokud jedinci nemají dostatečné důkazy, aby policisté mohli udělat nějaké závěry, tak jim bohužel pomoci nemohou.

Druhý nejčastější důvod (28,1 %), proč občanům nemohla být poskytnuta pomoc, je banalita problému. Je pravda, že některé případy se dají řešit bez přítomnosti policie, ale i tak musí policie na ohlášený problém reagovat svým příjezdem na místo určení a danou situaci vyhodnotit. 23,6 % respondentů nebyla poskytnuta pomoc z důvodu zaneprázdněnosti policie. Vzhledem k tomu, že policisté řeší několik problémů denně a přes to se snaží hlídkovat v celém jejich rajonu, může se stát, že v daném okamžiku budou zaneprázdněni nebo budou muset odjet například k závažnějším případům. Možná by se takovéto situaci dalo předejít větším počtem nasazených hlídek v terénu či celkově většimu náboru civilistů do služebního poměru k Policii České republiky (větší náborový příspěvek). Zbýlých 18 % respondentů zvolilo odpověď jiného důvodu. Přesto, že tuto odpověď zvolilo 16 respondentů, pouze 4 z nich hodnotili negativně. Zbytek respondentů zde hodnotilo pozitivně, i když danou otázku mohli přeskočit. Z negativního

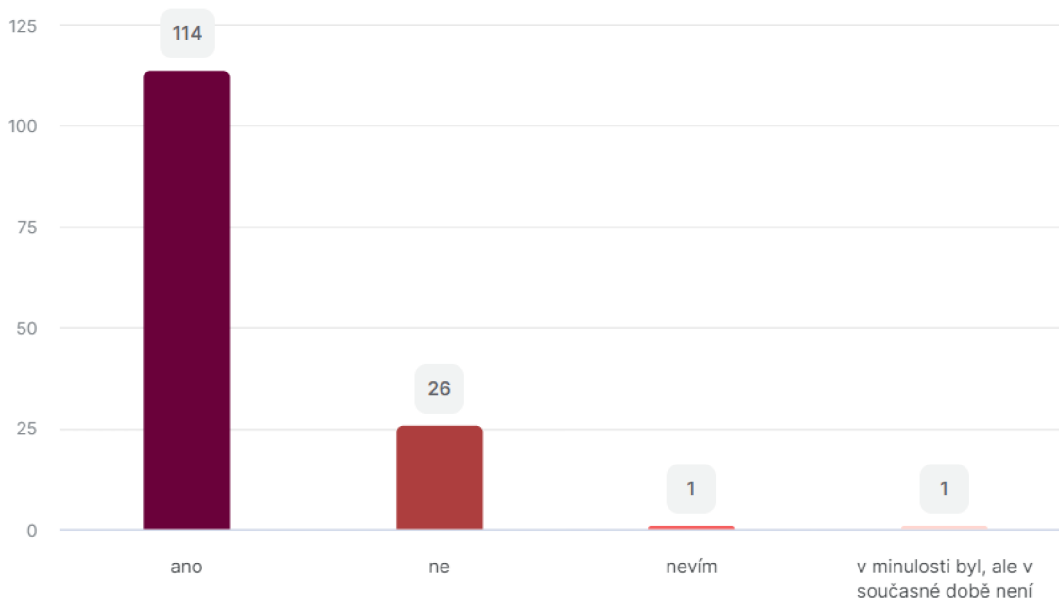
hodnocení zde respondenti uvedli například nechuť pracovat, blížící se čas spánku nebo slovo proti slovu.

U předešlé otázky č. 11 pouze 65 respondentů zvolilo odpovědi typu většinou ano, spíše ne, ne, takže odpovědi ne zcela kladné. Kdežto u této otázky č. 12 odpověď, která byla v návaznosti na negativní hodnocení otázky předešlé, zaznamenalo 89 respondentů. Takže závěr této otázky nemůžeme jasně stanovit. Také se mohlo stát, že zde odpověděli respondenti, kteří policii sami nepřivolali, avšak se s takovou situací již setkali.

Zda jsou lidé dostatečně informováni o působnosti Policie České republiky ve svém okrese objasní otázka č.13.

Obrázek 21

Je v místě vašeho bydliště útvar Policie České republiky? *

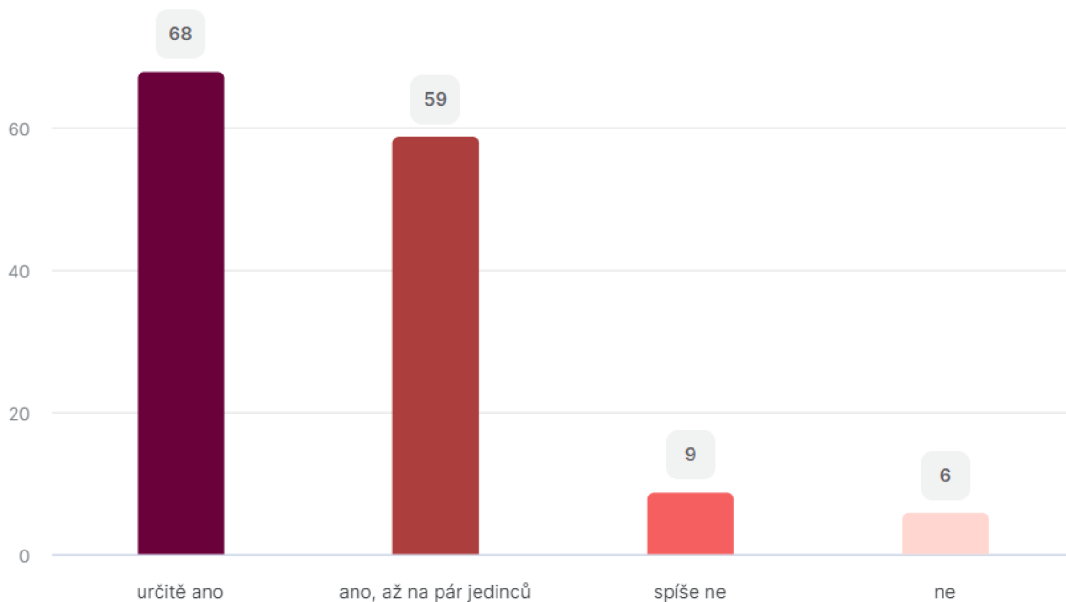

Zhruba 99,5 % respondentů jsou obeznámeni s tím, zda jejich obec má útvar Policie České republiky či nikoli. Z toho 80,3 % respondentů zaznamenalo, že v jejich obci se policejní útvar nachází a v obcích u 19,2 % respondentů se útvar nenachází.

Dá se říct, že nejdůležitější otázkou tohoto výzkumu je otázka č. 14. Ta se zaměřuje na celkovou spokojenost občanů se službami Policie České republiky v jejich obci.

Obrázek 22

Jste spojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci? *

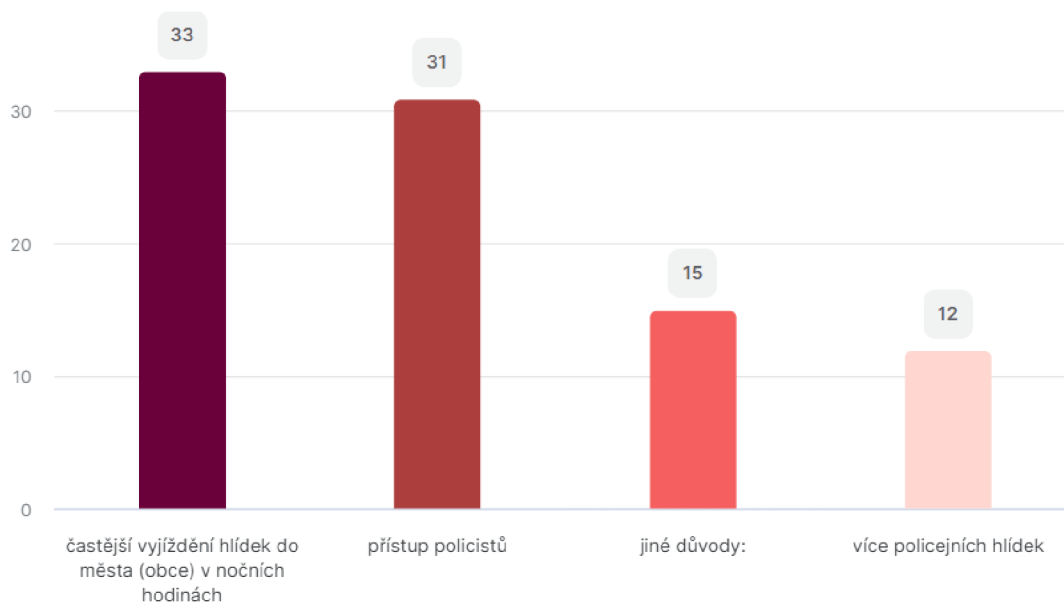

Na základě odpovědí v této otázce hodnotilo 89,5 % respondentů pozitivně. Můžeme tedy říct, že obyvatelé Olomouckého kraje jsou ve většině případech spokojeni se službami Policie České republiky v jejich obci. Dále tu však máme 10,5 % obyvatel, kteří na tuto otázku odpověděli negativně.

Poslední otázka č. 15 navazuje na otázku předešlou. Pokud jsou občané se službami Policie České republiky nespokojeni a chtěli by něco změnit, mohli zde vybrat jednu ze čtyř odpovědí.

Obrázek 23

Pokud nejste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci, co byste chtěl(a) změnit?

Na základě odpovědí na tuto otázku, by obyvatelé Olomouckého kraje ocenili častější vyjíždění hlídek do měst či obcí v nočních hodinách (36,3 %). S touto odpovědí souvisí také otázka číslo 5 (bezpečnost v místě bydliště), jelikož 26,8 % respondentů zde zaznamenalo odpověď, že se cítí bezpečně, ale v noci mají strach a zhruba 5 % se v místě bydliště necítí bezpečně. Dále také souvisí s otázkou číslo 9 (doba příjezdu hlídky – 11 % odpovědí 45 minut a více) a otázkou číslo 12 (proč policisté nepomohli – 23,6 % zaneprázdněnost). Tyto situace by možná vážně vyřešilo častější vyjíždění hlídek Policie ČR do měst či obcí v nočních hodinách.

Druhá nejčastější odpověď na otázku, co by chtěli respondenti změnit je přístup policistů. Přesto, že v otázce číslo 10 82,5 % respondentů na chování příslušníků odpovídalo pozitivně, zde by přístup policistů chtělo změnit 34,1 % respondentů. Konkrétně 15 respondentů, kteří v otázce 10 vybrali odpověď „vstřícně“, také na tuto otázku odpověděli „přístup policistů“. Proto je na pováženu, zda tuto odpověď považovat za platnou. Avšak je pravda, že na chování určitých jednotlivců se dá pořád něco zlepšovat.

5.2 Porovnání výsledků obyvatel Jesenického a Olomouckého okresu

Na základě osobních preferencí byl k porovnání výsledků vybrán okres Jeseník a okres Olomouc. Ze 142 respondentů, kteří se účastnili tohoto výzkumu, celkem 74 má místo svého bydliště v okrese Jeseník a 39 jedinců má bydliště v okrese Olomouc, což je 1:2. Takové výsledky se dají porovnávat. Avšak se musí brát v potaz, že okres Jeseník má o 1/6 obyvatel méně.

Tabulka 1

Pohlaví *

	Muž	Žena	Celkem
okres Jeseník	27	47	74
okres Olomouc	21	18	39

Z výsledků zaznamenaných v tabulce lze stanovit procentuální převahu žen v okrese Jeseník (63,5 %, muži 36,5 %) a naopak v okrese Olomouc převahu mužských respondentů (53,8 %, ženy 46,2 %).

Tabulka 2

Věk *

	15-20	21-30	31-45	46-60	61 a více	Celkem
okres Jeseník	5	28	20	19	2	74
okres Olomouc	1	30	6	2	0	39

V obou okresech převahují odpovědi respondentů ve věkové kategorii 21-30 let. Na Olomoucku je to však vyšší procentuální zastoupení (76,9 %, Jeseník 37,8 %). Následně v obou případech je druhá nejčastější kategorie 31-45 let. V této kategorii procentuálně převažuje již okres Jeseník (27 %, Olomouc 15,4 %) a stejně tomu je i dalším věkovém rozmezí 46-60 let (6,8 %, Olomouc 5,1 %). V obou případech věkové kategorie 15-20 let a 61 a více let mají nejmenší zastoupení při vyplňování online dotazníku.

Tabulka 3

Jaké číslo ze skupiny tísňových volání byste využili v případě potřeby zahájit komunikaci s Policií České republiky? *

	150	155	158	112	Celkem
okres Jeseník	1	2	68	3	74
okres Olomouc	0	0	37	2	39

Znalosti tísňového volání 158 popřípadě 112 byly v okrese Olomouc bezchybné (100 %). Oproti tomu v okrese Jeseník se našlo pár jedinců, kteří tuhle znalost nemají nebo se jednoduše spletli. Po důkladnější analýze jsem zjistila, že to byly ženy staršího věku, které naštěstí pomoc od Policie České republiky zatím nepotřebovali.

Tabulka 4

Cítíte se bezpečně v místě vašeho bydliště? *

	Určitě ano	Ano, ale v noci mám strach	Spíše ne	Ne	Celkem
okres Jeseník	57	12	4	1	74
okres Olomouc	26	13	0	0	39

Procentuálně v odpovědi „určitě ano“ převládá okres Jeseník (77 %, Olomouc 66,7 %). Avšak v okrese Olomouc žádný respondent neuvedl negativní odpověď. V okrese Jeseník uvedlo negativní odpověď dohromady necelých 7 %. I přes tyto fakta, že se okres Olomouc zdá být bezpečnější, musíme počítat s tím, že respondentů z okresu Olomouc je méně. Tudíž z těchto odpovědí nelze jasně stanovit, který okres je bezpečnější.

Tabulka 5*Důvěřujete Policii České republiky? **

	Důvěřuji	Téměř důvěřuji	Spíše nedůvěřuji	Nedůvěřuji	Celkem
okres Jeseník	25	37	9	3	74
okres Olomouc	20	18	0	1	39

Tato otázka je zaměřena spíše na celý Olomoucký kraj, kde celková důvěra k policii dosahuje 89,4 %, což se dá považovat za vysoké číslo. Procentuálně zde dosahuje vyšších pozitivních výsledků okres Olomouc (97,5 %, Jeseník 83,8 %). Zároveň má také nižší zastoupení celkově negativních odpovědí, konkrétně 2,6 %. Oproti tomu v okrese Jeseník nedůvěřuje nebo spíše nedůvěřuje Policii České republiky 16,2 % respondentů.

Tabulka 6*Nejčastěji jste volal(a) Policii České republiky z důvodu: **

	Dopravní nehody	Osoby v ohrožení života	Kriminální činnosti	Zatím jsem neměl(a) důvod volat Policii České republiky	Jiný důvod	Celkem
okres Jeseník	16	3	11	38	6	74
okres Olomouc	10	4	5	19	1	39

V této otázce, proč obyvatelé nejčastěji volali Policii České republiky, respondenti z obou okresů nejčastěji volili odpověď, že zatím neměli důvod ji kontaktovat. Ti, kteří již tuto bezpečnostní složku kontaktovali, v mnoha případech se shodli na dvou důvodech, a těmi jsou dopravní nehoda (Jeseník 21,6 %, Olomouc 25,6 %) nebo kriminální činnost (Jeseník 14,9 %, Olomouc 12,8 %).

Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole 5.1 (Spokojenost obyvatel Olomouckého kraje s výkonem služby Policie České republiky). Podle Českého statistického úřadu (2020) bylo zaznamenáno v okrese Olomouc za rok 2020 celkově 2 173 dopravních nehod a v okrese Jeseník 454. Z toho nám vychází poměr přibližně 1:5, což při celkovém počtu obyvatel Olomouckého okresu a Jesenického okresu 1:6 poukazuje na to, že na okrese Jeseník byl větší výskyt dopravních nehod než v okrese Olomouc. Z tohoto výzkumu má větší procentuální zastoupení

Olomouc, avšak Jeseník je jen pár procent za ním. I zde se musí brát v potaz to, že z Olomouckého okresu odpovídala zhruba polovina respondentů oproti Jeseníku.

V této databázi od Českého statistického úřadu nalezneme i statistiku kriminální činnosti, kde Olomoucký kraj v žebříčku největší kriminality obsazuje 7. místo s počtem 8 369 kriminálních činů za rok 2020. V porovnání mezi okresy se i zde největší počet kriminální činnosti zaznamenal v okrese Olomouc (3 098) a nejmenší v okrese Jeseník (564). Což udává podobný poměr jako je poměr obyvatel Olomoucka a Jesenicka. Podle výsledků lze tedy konstatovat, že za rok 2020 byly hodnoty kriminálních činností na obou okresech stejné. Z tohoto výzkumu opět procentuálně převládá okres Jeseník, ale zhruba jen o 2 procenta (14,9 %, Olomouc 12,8 %).

4,1 % respondentů z Jesenicka a 10,3 % respondentů z Olomoucka volilo odpověď „osoby v ohrožení života“. Poslední možná odpověď, kterou mohli jedinci vybrat byla „jiný důvod“. Tuhle variantu volilo 8,1 % respondentů z Jesenicka, kteří uváděli například rušení nočního klidu, výtržnictví, škoda na majetku nebo opilý bezdomovec a jeden respondent z Olomoucka, který volal policii z důvodu nalezení zvířete.

Tabulka 7

Policii České republiky jste využil(a) v době:

	00:00-06:00 h	06:00-12:00 h	12:00-18:00 h	18:00-24:00 h	Celkem
okres Jeseník	10	11	23	14	58
okres Olomouc	6	3	10	10	29

V obou případech jsou časové rozmezí 12:00-18:00 hodin a 18:00-24:00 hodin dvě nejčastější odpovědi. Avšak u okresu Jeseník převládá odpolední časové rozmezí (39,7 %, Olomouc 34,5 %) a u okresu Olomouc jsou odpolední a večerní hodiny na stejných procentech (34,5 %, Jeseník 24,1 %). Důvodem této hodnoty u Olomouce může být například častější a pestřejší noční život oproti Jeseníku.

Tabulka 8

Když jste potřeboval(a) jakoukoli pomoc od Policie České republiky, jak dlouho jste čekal(a) na příjezd policisty (policistů)?

	10-20 minut	25-35 minut	40-60 minut	Více než 60 minut	Celkem
okres Jeseník	38	18	4	2	62
okres Olomouc	20	9	1	2	32

V této otázce okres Jeseník i okres Olomouc dosahují velice podobných procentuálních výsledků u každé odpovědi. Ať už se jedná o menší okres nebo větší okres, Policie České republiky dělá vše pro to, aby hlídka byla na místě ohlášení zhruba do 30 minut. Což podle tohoto výzkumu v obou okresech, v poměru 1:2 (Jeseník, Olomouc), odpovídá. V ojedinělých případech přijede hlídka později.

Tabulka 9

Jak se k Vám nejčastěji příslušníci Policie České republiky zachovali?

	Vstřícně	Arogantně	Lhostejně	Empaticky, avšak důsledně	Celkem
okres Jeseník	44	7	7	9	67
okres Olomouc	25	1	4	4	34

Ať už se jedná o komunikaci s policisty v okrese Jeseník nebo okrese Olomouc, ve většině případech respondenti hodnotí jejich přístup pozitivně (Jeseník 79,1 %, Olomouc 85,3 %). Negativní ohlasy na přístup policistů při komunikaci s občany však převládá v okrese Jeseník (Jeseník 20,9 %, Olomouc 14,7 %).

Tabulka 10*Pomohli vám přivolání policisté?*

	Ano, vždy	Většinou ano	Spíše ne	Ne	Celkem
okres Jeseník	25	27	6	6	64
okres Olomouc	18	10	3	1	32

Policisté, kteří přijeli na místo ohlášení v obou okresech, ve většině případech svým občanům pomohli (Jeseník 81,3 %, Olomouc 87,6 %). Respondenti z okresu Olomouc však odpověď „ano, vždy“ procentuálně volili častěji než respondenti z Jesenicka. V okrese Jeseník převládala odpověď „většinou ano“ a zde je také větší zastoupení negativních odpovědí než v okrese Olomouc (Jeseník 18,7 %, Olomouc 12,4 %). Olomoučtí policisté jsou tedy podle názorů respondentů v pomoci svým občanům ve vedení.

Tabulka 11*V případě, že vám přivolání policisté nepomohli, jaké bylo jejich odůvodnění?*

	Zaneprázdněnost	Banalita	Nedostatek důkazů	Jiné důvody	Celkem
okres Jeseník	15	13	14	12	54
okres Olomouc	4	9	6	4	23

V této otázce respondenti z Jesenicka a Olomoucka odpovídali různě a procentuálně se shodli pouze na jedné odpovědi, a to na té, že jim přivolání policisté nemohli pomoci z důvodu nedostatku důkazů (Jeseník 26 %, Olomouc 26 %), která v obou případech obsazovala druhé místo. První místo v případě Jesenicka zaujímá s 27,8 % zaneprázdněnost (Olomouc 17,4 % - poslední místo) a v případě Olomoucka s 39,2 % banalita (Jeseník 24 % - 3. místo). Odpověď, kde policisté, kteří nemohli občanům pomoci z jiného důvodu, než jsou zde uvedené zaznamenalo 22,2 % respondentů z Jesenicka a 17,4 % respondentů z Olomoucka. V okrese Jeseník odpověděla většina respondentů, že policii nevolali (přestože odpověď na tuto otázku nebyla povinná), avšak zde také jeden respondent uvádí, že s ním policisté na místě ohlášeném případ sepsali a šetřili, ale dodnes nedostal vyjádření. V okrese Olomouc mezi jiné důvody krom toho, že i zde nepotřebovali pomoc od policie (viz věta předchozí), respondenti uvedli například, že v dané situaci to bylo slovo proti slovu, a tudíž policisté nemohli udělat žádný závěr.

Tabulka 12*Je v místě Vaší obce útvar Policie České republiky? **

	Ano	Ne	V minulosti byl, ale v současné době není	Nevím	Celkem
okres Jeseník	60	14	0	0	74
okres Olomouc	32	6	0	1	39

V okrese Jeseník i okrese Olomouc je většina respondentů, kteří ve své obci mají útvar Policie České republiky. Avšak na základě procentuální analýzy odpovědí je na okrese Jeseník méně obcí s útvarem Policie České republiky než v okrese Olomouc. Což nám informace ze stránek www.policie.cz také potvrzuje.

Tabulka 13*Jste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci? **

	Určitě ano	Ano, až na pár jedinců	Spíše ne	Ne	Celkem
okres Jeseník	31	34	4	5	74
okres Olomouc	21	16	1	1	39

Větší spokojenost se službami Policie České republiky na území obce vyjádřili respondenti z okresu Olomouc (53,8 %, Jeseník 41, 9 %). V okrese Jeseník převládá názor takový, že respondenti sice jsou spokojeni se službami Policie České republiky v jejich obci, ale najde se i pár policejních jedinců, se kterými respondenti spokojeni nejsou (45,9 %, Olomouc 41 %). V tomto okrese také procentuálně převládá nespokojenost respondentů se službami policie oproti okresu Olomouc, a to konkrétně v 12,2 % odpovědí (Olomouc 5,2 %). Při analýze konkrétních odpovědí bylo zjištěno, že ve většině případech respondenti, kteří nejsou spokojeni se službami policie v okrese Jeseník, by chtěli změnit přístup policistů při jejich jednání. Kdežto dva respondenti z Olomoucka by chtěli změnit přístup policistů a častější vyjíždějí policejních hlídek v nočních hodinách.

Tabulka 14

Pokud nejste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci, co byste chtěl(a) změnit?

	Přístup policistů	Více policejních hlídek	Častější vyjíždění hlídek do města (obce) v nočních hodinách	Jiné důvody	Celkem
okres Jeseník	21	6	13	9	49
okres Olomouc	8	5	12	3	28

Přesto, že někteří respondenti u předešlé otázky vybrali odpověď „určitě ano“, tedy že jsou spokojeni se službami policie v jejich obci, zde zaznamenali Policii České republiky nějakou připomínku na zlepšení. V obou okresech má nejčastější odpověď 42,9 %, v případě okresu Olomouc je to však častější vyjíždění hlídek do města ve večerních hodinách a v okrese Jeseník se jedná zase o přístup policistů. V případě druhé nejčastější odpovědi se tyto reakce akorát prohazují. V okrese Olomouc se jedná o přístup policistů (28,6 %) a v okrese Jeseník jde o častější vyjíždění hlídek do města či obcí ve večerních hodinách (26,5 %).

Na Olomoucku by si respondenti dále přáli větší počet hlídek (17,9 %, Jeseník 12,2 %) a na posledním místě jsou v tomto okrese jiné důvody, mezi které patří například zbytečné pokuty v nočních hodinách za parkování na přeplněných sídlištích nebo změna celého systému Policie České republiky (udělat z toho prestižní a vážné povolání). Odpověď „jiné důvody“ volilo na Jesenicku 18,4 % respondentů, avšak půlka z nich napsala, že by nechtěli nic měnit (přestože otázka byla nepovinná). Nicméně se zde objevovaly i odpovědi respondentů, kteří by ocenili například častější pěší hlídky než hlídky v automobilech nebo zde dále uvádí, že policisté v obci nejdou vidět.

6 DISKUSE

V této diplomové práci byl stanoven výzkum na základě teoretické části, kde bylo zmíněno, jaký mají občané vztah ke službám policie. Ať už se jednalo o policejní složky v zahraničí nebo o policejní složky u nás v České republice. Podle výzkumů prováděných v zahraničí (viz kapitola 2.6.1) jsou občané spokojeni se službami policie. Ve většině případech ji důvěřují, avšak je tento vztah ovlivněn zejména rasovými specifiky.

V České republice se také prováděly výzkumy, které se zaměřovaly na spokojenost občanů se službami Policie České republiky. Tyto výzkumy byly provedeny v roce 2004, 2007, 2009, 2010, 2011, 2012 a 2014 přímo příslušníky Policie České republiky ve Středočeském kraji. Podle jejich výsledků se od roku 2004 po rok 2010 spokojenost obyvatel s touto bezpečnostní složkou zvyšovala a dosáhla až 85 %. Následující roky však jejich spokojenost klesla až na 80,4 %. Tento výsledek byl zaznamenán v roce 2012. Poslední zaznamenaný výzkum byl proveden v roce 2014, kdy spokojenost obyvatel se službami Policie České republiky vzrostla až na 88 %.

V rámci této diplomové práce byl výzkum prováděn na území Olomouckého kraje. V tomto kraji byly porovnány výsledky mezi okresy Olomouc a Jeseník. Data pro výzkum byly získány pomocí online dotazníku, který byl sdílen na sociálních sítích. Pro všechny respondenty byl dotazník anonymní. Z osobních údajů se zde zaznamenávalo pouze pohlaví, věková kategorie a místo trvalého bydliště v rámci okresu. Následující otázky byly zaměřeny výlučně na všeobecné znalosti a názory týkající se Policie České republiky. Některé z těchto otázek byly však nepovinné, jelikož ne každý respondent potřeboval pomoci od policie a tím se nedostal s touto bezpečnostní složkou do kontaktu.

6.1 Jsou obyvatelé Olomouckého kraje spokojeni s výkonem služby Policie České republiky?

Online dotazník tohoto výzkumu vyplnilo celkem 142 respondentů z Olomouckého kraje s menší převahou ženského pohlaví. Respondenti byly nejčastěji ve věkovém rozmezí 21-30 let a většina z nich má trvalé bydliště v okrese Jeseník. Nicméně druhé nejčastější zastoupení zde mají respondenti z okresu Olomouc. Následně okres Prostějov, Přerov a Šumperk.

Podle zaznamenaných odpovědí lze konstatovat, že obyvatelé Olomouckého kraje mají všeobecné znalosti, co se týká například čísla tísňového volání při komunikaci s Policií České republiky nebo zda mají ve své obci policejní útvar. Při analýze odpovědí, které se zabývají otázkami ohledně služeb policie lze stanovit následující fakta. V Olomouckém kraji se cítí bezpečně v místě svého bydliště zhruba 95 % dotazovaných občanů, avšak 27 % z nich má strach

ve večerních hodinách. Spokojenost se službami Policie České republiky v jednotlivých obcích a důvěru k Policii České republiky zaznamenalo přibližně 90 % respondentů. Přesto, že polovina respondentů zatím nepotřebovala pomoc od bezpečnostních složek, v dalších případech tuto pomoc potřebovali nejčastěji z důvodu dopravní nehody nebo kriminální činnosti, a to v odpoledních a večerních hodinách. Policejní hlídka je na místě ohlášeném u 90 % případů do 35 minut. V 60 % dokonce do 20 minut, což lze považovat za dobrý výkon. Avšak svým občanům pomohli pouze v 83 % případech. V dalších 17 % případů policisté svým občanům nepomohli nejčastěji z důvodu nedostatku důkazů nebo banalitě. V 83 % situacích, při styku s příslušníky policie, respondenti hodnotí přístup policistů jako pozitivní. I když policisté určitě dělají vše, co je v jejich silách, při větší snaze by mohli dosahovat lepších výsledků.

Hlavním úkolem v této části výzkumu bylo zjistit celkovou spokojenost obyvatel Olomouckého kraje a porovnat ho s výzkumem z roku 2020, který proběhl ve Středočeském kraji s výsledky 88 % spokojenosti. Podle analýzy tohoto výzkumu lze konstatovat, že v Olomouckém kraji je 89,5 % obyvatel, kteří jsou spokojeni se službami, které jim Policie České republiky poskytuje, tedy o 1,5 % více než obyvatelé ve Středočeském kraji v roce 2020. Avšak zde byly i připomínky, že by obyvatelé ocenili častější vyjíždění hlídek do měst či obcí ve večerních hodinách a přístup policistů při komunikaci s občany by se mohl také zlepšit.

6.2 Jak vnímají tyto služby obyvatelé Jesenicka a Olomoucka?

Z 142 respondentů mi dotazník dokončilo 79 jedinců, co mají místo svého bydliště v okrese Jeseník a 39 jedinců, kteří mají místo bydliště v okrese Olomouc, což je zhruba polovina. Na Jesenicku převládaly odpovědi žen a na Olomoucku odpovědi mužů. V obou případech byla nejčastější věková kategorie 21-30 let a následně 31-45 let a 46-60 let. Nejmenší zastoupení tady mají kategorie 15-20 let a 61 let a více. Ve všeobecných znalostech tísňového volání čísla 158 nebo 112 či povědomí o policejních útvarech na území obce se obyvatelé okresu Jeseník i okresu Olomouc procentuálně celkem shodují. Avšak 3 respondenti z Jesenicka nevěděli, jaké číslo tísňové linky by vytočili, v případě potřeby zahájit komunikaci s Policií České republiky. Konkrétně se jednalo o ženy, které zatím naštěstí neměly důvod tuto bezpečnostní službu volat. Nicméně tyto základní informace ohledně čísel tísňového volání by měl vědět každý občan, a to bez výjimek.

Přestože na Olomoucku je kriminálních činností podobná jak na Jesenicku a policejní služby se využívají procentuálně stejně v odpoledních i nočních hodinách, pocit bezpečí v místě bydliště uvádí 100 % respondentů. Na Jesenicku se cítí bezpečně 93 % respondentů a služby policie jsou využívány nejvíce v odpoledních hodinách. Nejčastěji z důvodu dopravních nehod.

Musí se ale brát v potaz to, že počet odpovědí z okresu Olomouc je vůči okresu Jeseník poloviční, tudíž se nedá s jistotou určit, který okres je bezpečnější. Také důvěra obyvatel v Policii České republiky je v okrese Olomouc větší než v okrese Jeseník. Jednou z příčin může být to, že přivolání policisté k různým situacím na Olomoucku procentuálně pomohli svým občanům častěji než v okrese Jeseník. V případě, že policisté nemohli svým občanům pomoci, jejich hlavním důvodem byla v okrese Olomouc banalita a v okrese Jeseník zaneprázdněnost.

Předpokládalo se, že příjezd policistů k místě ohlášení bude v Jesenickém okrese delší, jelikož je tam méně policejních hlídek, než v okrese Olomouc a některé obce mají nejbližší policejní stanici přibližně 20 kilometrů. V případě dopravní nehody na Jesenickém okrese musí k místu určení dojet hlídka z dopravního oddělení v Jeseníku, která je zaměřena primárně na dopravní nehody. Tato hlídka může mít místo ohlášení i zhruba 40 kilometrů daleko od jejich oddělení. Avšak v tomto případě se časy příjezdu od sebe neliší ani o jedno celé procento. Ať už se jedná o časové rozmezí 10-20 minut nebo 25-35 minut. Což lze považovat za dobrý výkon policejních hlídek na Jesenicku. Avšak co se týče chování příslušníku policie, větší pozitivní ohlasy jsou v Olomouckém okrese. Také celková spokojenost se službami Policie České republiky na území obce je na Olomoucku větší, přesto by obyvatelé ocenili častější vyjíždění policejních hlídek do měst či obcí ve večerních hodinách. Obyvatelé okresu Jeseník by zase ocenili pozitivnější přístup policistů při komunikaci se svými občany.

7 ZÁVĚRY

V této diplomové práci bylo hlavním cílem na základě rešerše literárních zdrojů pojednat o historii, vývoji a poslání složek Policie České republiky. Dále na základě teoretické části vytvořit výzkum pomocí anketního šetření (online dotazníku), za účelem zjištění aktuálního stavu a úrovně vnímání vztahu mezi Policií České republiky a obyvatelstvem Olomouckého kraje.

Mezi dílčí cíle této diplomové práce patřila charakteristika integrovaného záchranného systému, kterého je Policie České republiky součástí. Popsat vnímání policie jako bezpečnostní složky v rámci společnosti, ať už v zahraničí nebo v České republice. Dále byla práce zaměřena na historii a vývoj bezpečnostních složek v působnosti Územního odboru Jeseník. Z tohoto důvodu byla druhá část výzkumu věnována porovnání odpovědí obyvatel okresu Jeseník a okresu Olomouc. Přestože na Olomoucku žije více lidí než na Jesenicku, online dotazník vyplnilo 79 respondentů z okresu Jeseník a 39 respondentů z okresu Olomouc, tudíž u některých otázek nelze určit závěr. Přes negativní ohlasy na policii všeobecně, na základě toho výzkumu lze závěrem říci, že velká většina obyvatel Olomouckého kraje je se službami Policie České republiky spokojena a má k ní důvěru.

Ke zlepšení problematiky vnímání Policie České republiky jako jedné z represivních složek bezpečnostního systému České republiky a jejího postavení v Olomouckém kraji navrhuji například zvýšit náborový příspěvek, popřípadě zvýšit mzdu policistům, což by mohlo ovlivnit a navýšit početní stavy u policie, které jsou v dnešní době nízké. To by mohlo vést ke zvýšení počtu policejních hlídek a lidé by se mohli cítit bezpečněji, než je tomu doteď a dalo by se tím předejít i zvýšení kriminality. Jelikož jedním z hlavních úkolů policie je právě zajišťovat bezpečnost svým občanům a bez dostatečného počtu hlídek tento úkol nemusí být v plné míře realizovatelný. Dále bych se zaměřila také na komunikativní stránku při práci s občany. Ať už by se jednalo o zkvalitnění výuky komunikace s občany v rámci základního výcviku či absolvování nějakých každoročních preventivních komunikačních kurzů během služebního poměru.

8 SOUHRN

Diplomová práce je zaměřena na historický vývoj složek Policie České republiky a vnímání této složky v rámci společnosti. Teoretická část práce se zabývá také charakteristikou integrovaného záchranného systému. Také se zde stručně popisuje historie a vývoj bezpečnostních složek v rámci Územního odboru Jeseník

Praktická část se zabývá výzkumnou analýzou, jak obyvatelé Olomouckého kraje vnímají Policii České republiky. Zda jsou s jejími službami spokojeni a zda k ní mají důvěru či nikoli. Výzkum probíhal na základě sociologického šetření pomocí online dotazníků. Veškeré odpovědi byly zaznamenány anonymně. Z osobních údajů se zde uvádělo pouze pohlaví, věková kategorie a místo bydliště. Následující otázky byly kladeny na základě zkušeností a názorů obyvatel Olomouckého kraje na Policii České republiky.

Online dotazník vyplnilo celkem 142 respondentů. Pro další porovnávání bylo důležité rozdělit respondenty na okres Jeseník a okres Olomouc. Avšak z okresu Olomouc byl získán poloviční počet odpovědí než z okresu Jeseník, tudíž v některých otázkách nelze stoprocentně určit validitu. I přes maximální nasazení a úsilí složek Policie České republiky za účelem spokojenosti a zajištění bezpečnosti svých občanů, dle tohoto výzkumu i výzkumů předešlých ve Středočeském kraji, je stále co zlepšovat a zvyšovat tím procenta spokojenosti, přesto se nedá zavděčit všem.

9 SUMMARY

The diploma thesis is focused on the historical development of the components of the Police of the Czech Republic and the perception of this component within the company. The theoretical part of the thesis also deals with the characteristics of the Integrated Rescue System. It also briefly describes the history and development of security forces within the local Jeseník department.

The practical part deals with the research analysis of how the inhabitants of the Olomouc region perceive the Police of the Czech Republic. Whether they are satisfied with her services and whether they trust her or not. The research was conducted on the basis of a sociological survey using online questionnaires. All responses were recorded anonymously. Of the personal data, only gender, age category and place of residence were given here. The following questions were asked based on the experience and opinions of the population at the Police of the Czech Republic.

A total of 142 respondents completed the questionnaire. For further comparison, it was important to divide the respondents into the Jeseník district and the Olomouc district. However, half of the answers were obtained from the Olomouc district than from the Jeseník district, so the validity of some questions cannot be determined one hundred percent. Despite the maximum commitment and efforts of the Police of the Czech Republic for the purpose of satisfaction and ensuring the safety of its citizens, according to this research and research previous in the Central Bohemian Region, there is still room for improvement and increase the percentage of satisfaction, yet not everyone can be satisfied.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Bohatá, I. (1978). *Protílidová úloha četnictva v letech 1918-1938* (1st ed.). Praha: Federální ministerstvo vnitra.
- Bradford, B., Jackson, J., & Stanko, E. A. (2009). Contact and confidence: revisiting the impact of public encounters with the police. *Policing and Society*, 19(1), 20–46. <https://doi.org/10.1080/10439460802457594>
- Brandl, S. G., Bynum, T. S., Frank, J., & Worden, R. E. (1994). Global and specific attitudes toward the police: Disentangling the relationship. *Justice Quarterly*, 11(1), 119–134. <https://doi.org/10.1080/07418829400092161>
- Buchlovský, M. (2006). *Historický obraz tzv. Frývaldovské stávký* (6th ed.). Jeseník: Vlastivědné muzeum Jesenicka.
- Correia, M. E., Lovrich, N. P., & Reisig, M. D. (1996). Public perceptions of state police: An analysis of individual-level and contextual variables. *Journal of Criminal Justice*, 24(1), 17–28. [https://doi.org/10.1016/0047-2352\(95\)00049-6](https://doi.org/10.1016/0047-2352(95)00049-6)
- Costello, S. K., Hawkins, D. F., Ring, M. K., Rosenbaum, D. P., & Schuck, A. M. (2005). Attitudes Toward the Police: The Effects of Direct and Vicarious Experience. *Police Quarterly*, 8(3), 343–365. <https://doi.org/10.1177/1098611104271085>
- Český statistický úřad. (2022). Kriminalita, nehody. Retrieved 2. 5. 2022 from the World Wide Web: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=31008>
- Čírtková, L. (2000). *Policejní psychologie* (3rd ed.). Praha: Portál s.r.o.
- Čírtková, L. (2006). *Policejní psychologie* (1st ed.). Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o.
- Dubský, M., Hanuška, Z., & Skalská, K. (2010). *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana. Modul I* (1st ed.). Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.
- Equi Press s.r.o. (2022). Jak se žije u jízdni policie. Retrieved 17. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://equichannel.cz/jak-se-zije-u-jizdni-policie>
- Fara, F. (2002). *Četnické vzpomínky* (1st ed.). Praha: Codyprint.
- Frank, J., Novak, K. J., & Smith, B. W. (2005). Exploring the Basis of Citizens' Attitudes Toward the Police. *Police Quarterly*, 8(2), 206–228. <https://doi.org/10.1177/1098611103258955>
- Gainey, R., & Pryce, D. K. (2022). Race differences in public satisfaction with and trust in the local police in the context of george floyd protests: an analysis of residents' experiences and attitudes. *Criminal Justice Studies*, 35(1), 74–92. <https://doi.org/10.1080/1478601X.2021.1981891>
- Grund, J. (2009). *Historie četnictva a policie na Jesenicku*. Expozice v budově Policie ČR v Jeseníku.

- Huo, Y., & Tyler, T. (2002). *Trusting in the Law: Encouraging Public Cooperation with the Police and Courts* (1st ed.). New York: Russell Sage Foundation.
- Janák, J., & Hledíková, Z. (1989). *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945* (1st ed.). Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Kääriäinen, J. T. (2007). Trust in the Police in 16 European Countries. *European Journal of Criminology*, 4(4), 409–435. <https://doi.org/10.1177/1477370807080720>
- Kalista, Z. (1992). *Stručné dějiny Československé* (2nd ed.). Praha: Vyšehrad.
- Karas, J., & Tichý, T. (2016). *Drony* (1st ed.). Brno: Nakladatelství Computer Press.
- Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy (2020). *Oddělení služební hipologie*.
- Krajské ředitelství policie Středočeského kraje. (2012). *Pocit bezpečí obyvatel Středočeského kraje a spokojenost s činností Policie ČR ve Středočeském kraji*. Retrieved 29. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/sprava-stredoceskeho-kraje-odkazy-akce-a-projekty-vyzkum-verejneho-mineni-2012.aspx>
- Krajské ředitelství policie Středočeského kraje. (2014). *Výzkum veřejného mínění 2014*. Retrieved 29. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://docplayer.cz/5991194-Vyzkum-verejneho-mineni-2014-krajske-reditelstvi-policie-stredoceskeho-kraje.html>
- Kranátová, M. (2001). Kynologie ve službách ozbrojených sborů v České republice. Retrieved 11. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-index.php>
- Kroupa, M., & Říha, M. (2008). *Integrovaný záchranný systém* (3rd ed.). Praha: Armex.
- Kolář, O. (2020). Formování a činnost státní policie na Jesenicku 1936-1938, *Jesenicko: vlastivědný sborník* (1st ed., p. 127). Jeseník: Vlastivědné muzeum Jesenicka.
- Kolářová, I., & Kolář, O. (2017). Činnost četnictva na Jesenicku 1918-1928, *XVII. Svatováclavské setkání v Jeseníku* (1st ed., p. 116). Jeseník: Zemský archiv v Opavě.
- Lee, W. L. M. (2014). *A history of Police in England* (1st ed.). London: Methuen & Co.
- Letecká služba Policie České republiky. (2019). *Směrnice pro výcvik a provádění záchranných prací a činností s letadly Ministerstva vnitra provozovanými Leteckou službou Policie České republiky* (1st ed.). Praha.
- Macek, P., & Uhlíř, L. (1999). *Dějiny policie a četnictva II.* (1st ed.). Praha: Nakladatelství Police History.
- McDavid, J. C., & Poister, T. H. (1978). Victims' evaluation of police performance. *Journal of Criminal Justice*, 6(2), 133–149. [https://doi.org/10.1016/0047-2352\(78\)90060-0](https://doi.org/10.1016/0047-2352(78)90060-0)
- Moudrý, P., & Šach J. (2009). *Chladné zbraně období Habsburské monarchie 1526-1918*. Praha: Aventinum.

- Orbanex s.r.o. (2021). *Policisté dostanou nové nadupané Superby a stovky Kodiaqů*. Retrieved 9. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.autanet.cz/autonews-policiste-dostanou-nadupane-superby-a-stovky-kodiaqu-4389>
- Parks, R. B., & Reisig, M. D. (2000). Experience, quality of life, and neighborhood context: A hierarchical analysis of satisfaction with police. *Justice Quarterly*, 17(3), 607–630. <https://doi.org/10.1080/07418820000094681>
- Pekaj, R. (2006). *Integrovaný záchranný systém a jeho význam*. Retrieved 10. 6. 2022 from the World Wide Web: <http://hexxa.websystem.cz/article/2220.integrovaný-zachranný-system-a-jeho-význam>
- Pešek, J. (1997). Vzdělávání, výchova a výcvik četnictva a policejních sborů Stráže bezpečnosti v letech 1918–1938. *Policista*, 3(6), 30-31.
- Pinkas, O., & Povonda, J. (1922). *Pokyny pro službu pátrací a daktyloskopickou bezpečnostních orgánů* (1st ed.). Kroměříž: Nakladatelství J. Gusek.
- Policie České republiky. (2017). *Policie České republiky* (2nd ed.). Praha: Policejní prezidium České republiky.
- Policie ČR. (2021). Historie četnictva a policie. Retrieved 1. 2. 2022 from the World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/historie-cetnictva-a-policie-historie-cetnictva-a-policie.aspx?q=Y2hudW09MTU%3D>
- Policie ČR. (2022a). Historie policie a četnictva. Retrieved 17. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>
- Policie ČR. (2022b). Odbor služební kynologie a hypologie. Retrieved 17. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>
- Policie ČR. (2022c). Posouzení fyzické způsobilosti uchazeče. Retrieved 17. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/posouzeni-fyzicke-zpusobilosti-uchazece.aspx>
- Policie ČR. (2022d). Výsledky průzkumu veřejného mínění. Retrieved 29. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/vysledky-pruzkumu-verejneho-mineni-378060.aspx>
- PositivJE. (2022). Jeseník je jeden z nejbezpečnějších okresů Česka. Retrieved 28. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.positivje.cz/l/jesenik-je-jeden-z-nejbezpecnejsich-okresu-ceska/>
- Schelle, K. (1993). *Organizace veřejné správy v letech 1848–1948* (1st ed.). Brno: Masarykova univerzita Brno.

- Skogan, W. G. (2005). Citizen Satisfaction with Police Encounters. *Police Quarterly*, 8(3), 298–321. <https://doi.org/10.1177/1098611104271086>
- Skogan, W. G. (2006). Asymmetry in the Impact of Encounters with Police. *Policing and Society*, 16(2), 99–126. <https://doi.org/10.1080/10439460600662098>
- Slušný, J. (2006). *Světové dějiny policie* (1st ed.). Praha: Nakladatelství SLÁVY DCERA s. r. o.
- Smékal, H. (2015). Aktuální otázky lidských práv. *Bulletin Centra pro Lidská Práva a Demokraticizaci*, 3(7), 21.
- Speychal, R. (2002). *Stráž obrany státu* (1st ed.). Praha: MV & H.
- Spurný, M. (2013). *Ve Dne v noci podle zákoníku ...* (1st ed.). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Straus, J. (2003). *Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem* (1st ed.). Praha: Nakladatelství Police History.
- Staubli, S. (2017). *Trusting the Police: Comparisons Across Eastern and Western Europe* (1st ed.). Bielefeld: Verlag.
- Ševčík, A. (1935). *Moderní četnictvo v boji se zločinem*. Věstník československé společnosti pro právo trestní, 11(1), 24-25.
- Špaček, F. (2009). Integrovaný záchranný systém. Retrieved 17. 4. 2022 from the World Wide Web: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>
- Šteinbach, M. (2016). *Čtvrtstoletí Policie České republiky* (1st ed.). Praha: Policejní prezidium České republiky.
- Šteinbach, M. (2021). *30 let Policie České republiky* (1st ed.). Praha: Policejní prezidium ČR.
- Taylor, T. R. (1990). *Why People Obey the Law* (1st ed.). New Haven: Yale University Press.
- Vokouš, J. (2010). *Policie České republiky* (2nd ed.). Praha: Policejní prezidium České republiky.

Seznam obrázků

Obrázek 1. Základní hierarchie řízení v četnictvu

Obrázek 2. Četnické hodnostní skupiny

Obrázek 3. Organizační struktura Policie České republiky

Obrázek 4. Bezpečnostní prvky ochrany hlavy policejního koně

Obrázek 5. Policejní automobil 1991

Obrázek 6. Policejní automobil 2021

Obrázek 7. Policejní vrtulník

Obrázek 8. Složky IZS

Obrázek 9. Pohlaví

Obrázek 10. Věk

Obrázek 11. Ve kterém okrese Olomouckého kraje máte trvalé bydliště?

Obrázek 12. Jaké číslo ze skupiny tísňových volání byste využili v případě potřeby zahájit komunikaci s Policií České republiky?

Obrázek 13. Cítíte se bezpečně v místě vašeho bydliště?

Obrázek 14. Důvěřujete Policii České republiky?

Obrázek 15. Nejčastěji jste volal(a) Policii České republiky z důvodu:

Obrázek 16. Policii České republiky jste využil(a) v době:

Obrázek 17. Když jste potřeboval(a) jakoukoliv pomoc od Policie České republiky, jak dlouho jste čekal(a) na příjezd policisty (policistů)?

Obrázek 18. Jak se k vám nejčastěji příslušníci Policie České republiky zachovali?

Obrázek 19. Pomohli vám přivolání policisté?

Obrázek 20. V případě, že vám přivolání policisté nepomohli, jaké bylo jejich odůvodnění?

Obrázek 21. Je v místě Vaší obce útvar Policie České republiky?

Obrázek 22. Jste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci?

Obrázek 23. Pokud nejste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci, co byste chtěl(a) změnit?

Seznam tabulek

Tabulka 1. Pohlaví

Tabulka 2. Věk

Tabulka 3. Jaké číslo ze skupiny tísňových volání byste využili v případě potřeby zahájit komunikaci s Policií České republiky?

Tabulka 4. Cítíte se bezpečně v místě vašeho bydliště?

Tabulka 5. Důvěřujete Policii České republiky?

Tabulka 6. Nejčastěji jste volal(a) Policii České republiky z důvodu:

Tabulka 7. Policii České republiky jste využil(a) v době:

Tabulka 8. Když jste potřeboval(a) jakoukoliv pomoc od Policie České republiky, jak dlouho jste čekal(a) na příjezd policisty (policistů)?

Tabulka 9. Jak se k vám nejčastěji příslušníci Policie České republiky chovali?

Tabulka 10. Pomohli vám přivolání policisté?

Tabulka 11. V případě, že vám přivolání policisté nepomohli, jaké bylo jejich odůvodnění?

Tabulka 12. Je v místě Vaší obce útvar Policie České republiky?

Tabulka 13. Jste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci?

Tabulka 14. Pokud nejste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci, co byste chtěl(a) změnit?

Seznam zkratk

- AČR – Armáda České republiky
- ČLH – Četnické letecké hlídky
- ČO – Četnické oddělení
- ČPO – Četnické pohotovostní oddíly
- ČPS – Četnické pátrací stanice
- ČSKS – Četnické silniční kontrolní stanice
- FMV – Federální ministerstvo vnitra
- FPS – Federální policejní stráž
- HSZ – Hasičský záchranný sbor
- IZS – Integrovaný záchranný systém
- OČV – Okresní četnické velitelství
- OSH – Oddělení služební hipologie
- OSOŽ – Ozbrojený strážní oddíl železniční
- SDH – Sbor dobrovolných hasičů
- SNB – Sbor národní bezpečnosti
- SNSB – Sbor neuniformované stráže bezpečnosti
- SPZ – Státní poznávací značka
- StB – Státní bezpečnost
- SUSB – Sbor uniformované stráže bezpečnosti
- VB – Veřejná bezpečnost
- VBŽ – Veřejná bezpečnost na železnici

11 PŘÍLOHY

Vzor anketního šetření (dotazníku)

Symbol „*“ = povinná otázka

- 1) Pohlaví: *
  - a) muž
  - b) žena
- 2) Věk: *
  - a) 15–20
  - b) 21–30
  - c) 31–45
  - d) 46–60
  - e) 61 a více
- 3) Ve kterém okrese Olomouckého kraje máte trvalé bydliště? *
  - a) okres Jeseník
  - b) okres Olomouc
  - c) okres Prostějov
  - d) okres Přerov
  - e) okres Šumperk
- 4) Jaké číslo ze skupiny tísňových volání byste využili v případě potřeby zahájit komunikaci s Policií České republiky? *
  - a) 150
  - b) 155
  - c) 158
  - d) 112
- 5) Cítíte se bezpečně v místě vašeho bydliště? *
  - a) určitě ano
  - b) ano, ale v noci mám strach
  - c) spíše ne
  - d) ne

- 6) Důvěřujete Policii České republiky? *
- a) důvěřuji
  - b) téměř důvěřuji
  - c) spíše nedůvěřuji
  - d) nedůvěřuji
- 7) Nejčastěji jste volal(a) Policii České republiky z důvodu: *
- a) dopravní nehody
  - b) osoby v ohrožení života
  - c) kriminální činnosti
  - d) zatím jsem neměl(a) důvod volat Policii České republiky
  - e) jiný důvod:
- 8) Policii České republiky jste využil(a) v době:
- a) 00:00–06:00 h
  - b) 06:00–12:00 h
  - c) 12:00–18:00 h
  - d) 18:00–24:00 h
- 9) Když jste potřeboval(a) jakoukoli pomoc od Policie České republiky, jak dlouho jste čekal(a) na příjezd policisty (policistů)?
- a) 10–20 minut
  - b) 25–35 minut
  - c) 40–60 minut
  - d) Více než 60 minut
- 10) Jak se k vám nejčastěji příslušníci Policie České republiky chovali?
- a) vstřícně
  - b) arogantně
  - c) lhostejně
  - d) empaticky, avšak důsledně
- 11) Pomohli vám přivolání policisté?
- a) ano, vždy
  - b) většinou ano
  - c) spíše ne
  - d) ne

- 12) V případě, že vám přivolání policisté nepomohli, jaké bylo jejich odůvodnění?
- a) zaneprázdněnost
  - b) banalita
  - c) nedostatek důkazů
  - d) jiné důvody:
- 13) Je v místě Vaší obce útvar Policie České republiky? *
- a) ano
  - b) ne
  - c) v minulosti byl, ale v současné době není
  - d) nevím
- 14) Jste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci? *
- a) určitě ano
  - b) ano, až na pár jedinců
  - c) spíše ne
  - d) ne
- 15) Pokud nejste spokojen(a) se službami Policie České republiky ve Vaší obci, co byste chtěl(a) změnit?
- a) přístup policistů
  - b) více policejních hlídek
  - c) častější vyjíždění hlídek do města (obce) v nočních hodinách
  - d) jiné důvody: